

PERSONALISME

UN mestre de minyons caigut de la fe ens deia, no fa gaire, que ell no creia en un Déu personal, perquè no veia com podia concretar-se en una persona l'Esser subsistent. Una formació filosòfica sòlida de què mancava, com en manquen avui gairebé tots els homes de carrera profana, li hauria fet veure que justament la perfecció, exigida en grau infinit per l'Esser subsistent, és el principi de concreció de totes les coses i, especialment, de personificació dels éssers racionals. Un home és tant més ell mateix i tant més distint dels altres, altrament dit, té la personalitat tant més acusada, com més perfeccionaments posseeix. Un savi té més personalitat que un ignorant, un sant més que un home de moralitat avariada. L'Esser infinitament savi i sant és la concreció summa, la personalitat més acusada possible. La trinitat d'aquesta personificació en Déu és una veritat d'un altre ordre.

Però el mateix mestre ens objectava després que la pedagogia moderna — llegeixi's laïcista — té un gran respecte a la personalitat de l'infant, del desplegament espontani del qual vol que resulti la seva formació, tot al revés de la clàssica pedagogia catòlica, que ofega—deia ell—la personalitat embrionària de l'alumne, imposant-li idees, creences i sentiments de fora o dintre.

Hem de confessar que aquesta objecció, falsa i fàcilment refutable en la seva formulació esquelètica, ens ha fet pensar molt detingudament i seriosa. Podria haver-hi un aspecte marginal de veritat que ens interessa com a catòlics de declarar, amb el sol afany de descobrir possibles defectes en alguns educadors catòlics i aplicar-hi el remei avinent.

No hi hauria ací una d'aquelles xocants contradiccions de què no és escassa la vitalitat espiritual quan passa a vies de fet? Esbrinem-ho sense temença.

La filosofia heterodoxa, en general, partint de la negació de Déu, o millor dit de l'intent decidit d'arribar a la negació de Déu, té una

malmirença molt instintiva, i doncs molt lògica, per la idea de la personalitat. No creu que cada ésser sigui la concreció individual d'una essència immutable, perquè pressent confusament — algú potser clarament — que una essència immutablement fixada suposa una idea existent en una intel·ligència forana a ella, que fàcilment es demostraria diferent i superior a totes, ço és, una intel·ligència infinita, distinta del món, un Déu. Per això conceben la universalitat dels éssers com un Gran Tot fluent dintre el qual les coses són emmenades per un corrent d'evolució incessant. No hi ha éssers delimitats i harmònicament concertats. Caldria un delimitador i un concertador. Una intel·ligència. Hi ha una essència única, de la qual cada cosa, aparentment individual, posseeix precàriament una part sempre canviant. I, encara, aquesta entitat única, a penes es pot anomenar una essència, perquè també ella evoluciona, cap a la perfecció, cap a la decadència, o dintre d'un equilibri sempre inestable i sempre igual en la suma, segons les diverses escoles. El panteisme, l'evolucionisme, el socialisme, i certs aspectes no accidentals del nacionalisme feixístic no són sinó sistemes derivats d'aquest antipersonalisme. L'home mateix no és una persona, perquè o recau en el no-res — per tant no té la fermesa eterna d'una idea divina realitzada —, o és transformat per la mort en un ésser superior, cada vegada més acostat a l'ànima del món. La idea de persona amb l'alta dignitat de fixesa eterna que conté, és una heretgia en aquesta visió del món i de la vida, que, en el fons, és una infiltració de l'Ultra-Orient, una anti-Europa.

Contra aquesta filosofia nebulosa s'alça la filosofia cristiana, tota ella fundada en les idees d'essència, individu i persona. No existeix res d'abstracte. Abstracció i existència real són conceptes contradictoris. Tot el que existeix és una concreció individual d'una essència perfectament delimitada, i en els éssers dotats de raó obté categoria de persona. Aquests individus fermes, sòlids, aguantats per una idea eterna, formen sistemes harmònics, i el conjunt d'aquests, el sistema universal de la Creació.

El llaç entre individus i sistemes, que dona unitat i harmonia al món, no és una essència única, de la qual cada ésser sigui un membre variant, sinó la Intel·ligència divina, que ho governa tot amb pes, mesura, ordre, harmonia i bellesa. I si cada cosa és una idea — immutable, perquè en mudar, seria una altra idea — concreta en una existència individual que torna a delimitar, cal una Intel·ligència que concebi aquestes idees i els doni existència, capaç

encara de concebre'n i de crear-ne una infinitat més. I si, encara, cada cosa té una individualitat més acusada, una personalitat més ferma, com més amunt es troba en l'escala de la perfecció, al cim de l'escala hi haurà la Perfecció summa i la Concreció summa, ço és, la Personalitat summa. Perfecció, concreció i personalitat vénen així a ésser el mateix.

D'aquestes dues filosofies haurien de derivar dues pedagogies distintes: la pedagogia de conreu de la personalitat i la de la dissolució de la personalitat.

El pedagog laic hauria de considerar els alumnes, no pas com a persones, sinó com a membres d'un tot, engegats forçosament i sense franc albir a l'evolució fatal que acabarà engolint-los i fonent-los en la inconsciència universal. (Recordo — fugaçment — que els nostres efímers nietzscheans parlaven amb gran complaença de la "divina inconsciència del geni"). Hauria, doncs, si fos conseqüent, de sufocar-los la personalitat, i àdhuc la mateixa idea i aspiració a tenir-ne, com un ressò maleït de la creença en Déu.

El pedagog cristià, en canvi, conscient que l'educació ha de tenir per objectiu fer l'home tan home com sigui possible, ço és, fer-lo sempre més semblant a Déu, sempre més perfecte, sempre més concret, hauria de tendir únicament a enfortir-li la personalitat. D'ací naixeria un gran respecte a l'espontaneïtat legítima (atenció al qualificatiu), un cultiu intens del sentiment de la responsabilitat i de la dignitat, una abstenció absoluta de tota constricció d'allò que és realment i sanament natural, un foment de la fertilitat intel·lectual i moral de l'infant.

En un fascicle pròxim estudiarem el que s'esdevé en la realitat.

CIVILITZACIO I EGOISME

PER als de la meua generació, la *paraula* civilització és sinònima de paradís. No creieu que civilització vol dir, efectivament, el resultat de tots els esforços humans per tal d'oposar al paradís regalat a l'home i perdut després, un paradís creat pel mateix home?

De petits, la nostra imaginació es despertà davant aquesta imatge del Paradís terrenal. Res d'hivern cru. Res de tardor plujosa. Si Adam i Eva dsitjaven una fruita madura, la girafa l'abastava per a ells. Des del mosquit—que era com el violí nocturn de l'època—fins al lleó, tots els animals se sotmetien a aquesta primera parella. Quan Adam i Eva volien navegar, muntaven sobre el llom d'un cocodril i avançaven damunt d'aquesta canoa insubmergible.

El que més ens impressionava, a's vuit o deu anys, era la glori-ficació de la peresa. Adam i Eva no tenien necessitat de treballar. Per a vestir-se, després del pecat, fulles. Al matí, Eva, resguardant-se de la rosada, es cobria amb unes grans fulles de plàtan. Al migdia, canviava de vestit i s'arranjava una aïrosa i perfumada corona amb rama de pi. I, sobretot, el primer matrimoni no s'havia de preocupar de l'allotjament. Ni dels impostos. Ni del servei militar.

Als vint anys, aquesta pintura del paradís no ens semblava tan insuperable. Paradís?—ens dèiem—. Millor és l'Edem actual, que anomenem civilització.

Perquè nosaltres, que en 1919 teníem vint anys, ens creïem moltíssim més feliços que Adam i Eva. Ens teníem per infinitament més rics en coneixements, en possibilitats de totes classes i, sobretot, fruíem de confort i de luxe.

El 1919 fou per al filòsof el moment en què l'home arribà a dominar la natura. L'ésser humà acabava de suprimir l'inconvenient més característic d'ell: la distància. Les capitals de l'occident europeu i les del llunyà imperi de l'ós moscovita—tot el vell món—feia temps que havien estat unides pels enginyers amb el llaç del ferrocarril. Però, des de 1919, els ràpids eren tan ràpids que ja no es comptava per setmanes, sinó per dies, el viatge de París a Vladivos-

tock. I la Mesopotàmia, terra clàssica del desert? Allí on el dia abans es caminava en camell, un pullman ens passejava per les vores del bíblic Jordà. La història judaica es repetia. Hauríem pogut dir: Nosaltres també hem passat el Mar Roig sense mullar-nos els peus. Però va ésser sobre un punt i confortablement instal·lats en un vagó llit.

Deveu recordar el famós títol del llibre de viatges que escriví Morand: *Rien que la terre*. Res més que el nostre planeta. La qual cosa volia dir que ja se'ns havia acabat la corda per a amidar la nostra petita propietat.

I el fet és que havíem arribat a poder-nos invitar com entre veïns, entre perses i colombians, entre esquimals i mauritans. Teniu present en la memòria el record de la multiplicitat de les empreses de viatges. En qualsevol llogarret del món, una esplèndida oficina ens oferia, imprès per endavant l'itinerari de Cuenca a Pequín. Sabíem abans de partir, l'hora exacta d'arribada al Palace Hotel de la capital xinesa. Si el nostre viatge tenia un altre rumb, podíem dir el minut precís en què sortíem de Sant Francesc envers el Congo Belga. A més, l'agència de turisme posava en les nostres maletes, a la sortida, la llista de les persones que ens esperaven per a la caça del rinoceront a l'Àfrica Central. Coneixíem el nombre fix de perles que veuríem pescar en les costes de Djibouti.

Ha arribat el moment de parlar d'un amic meu mo't original. Un dia de l'any 23 ó 24 ens esquèiem amb ell en un barri de Londres.

—Hola, què tal, car amic?

Congratulacions i abraçades. Li pregunto:

—On anireu a passar les vacances?

—Al Brasil, em contesta l'excèntric. Per regressar per Honolulu.

Ens despedírem. Algunes setmanes més tard, varen arribar les primeres postals. Amèrica. Xile. Me'n prometia una d'Honolu'u. Paisatges diferents darrera de la mateixa frase: "Afectuosos records del recó més bell del món. Temps admirable. Indígenes pintorescos".

Un diumenge, em passejava pels encontorns de París, fullejant aquesta col·lecció de postals, un xic envejós d'aqueix home tan feliç que recorria l'univers. De sobte, aixeco el cap i veig el meu amic, en carn i ossos, pacíficament assegut en una butaca del jardí de la seva ciutat. Il·lusió? Retirada? Res d'això. Era ell mateix: el meu viatger del Pacífic.

—Home, jo et feia a Hono'ulu!

—Però si ni tan sols no he sortit de París! Car amic, les explo-

racions i els viatges són avui massa fàcils, no hi ha possibilitat ni de sorpreses, ni d'imprevistos, però com que la moda exigeix que cadascú vagi a estiuejar a deu mil quilòmetres de la seva pila baptismal, jo he seguit la moda.

—Però, i les teves postals?

—Ah! sí, tu ets a la llista. He tractat amb una agència especialitzada en viatges falsos. Pagues un tant i reps les postals amb els segells corresponents; les escrius i l'agència les expedeix des dels llocs on tothom et creu. Durant aquest temps, jo em dedico tranquil·lament a pescar amb canya i a les meves lectures predilectes.

Aquest és el punt de vista dels pessimistes i dels viatgers desil·lusionats. Ara, vegem el que opina un economista. Guardaré el secret sobre la seva personalitat. De nom i de cognom, és molt conegut. Es diu l'Eminent Economista. És miop. Porta les butxaques afetgegades de papers i documents. Per les seves estadístiques coneix el preu oficial de l'estany a Guatemala, però s'equivocaria en els comptes casolans. Per ell, l'home no solament ha arribat a apoderar-se de la superfície de la terra, sinó àdhuc del subsòl. On la gleva no permet sinó collites pobres, l'home hi porta d'un altre lloc un grapat de terra anomenada adob mineral, i el destí del camp, abans àrid, es canvia miraculosament. En els països del Nord, on la terra és generosa, però víctima d'un clima glacial, l'home ha solcat literalment e's seus camps amb canalitzacions d'aigua calenta, talment que en latituds nòrdiques arriben a créixer magnífics espàrrecs i delicades maduixes.

La terra? L'home ha arribat a dominar-la àdhuc en els seus aspectes més excepcionals i antihumans. El desert, per definició, prohibia tota classe de circu'ació. La intel·ligència de l'home ha pervinut a transformar el Sahara en una pista per a qualsevol classe d'automòbils. Amb la neu ha fet un camí veloç per als esquís.

L'home ha vençut l'aigua. El principi d'Arquímedes i mil anys d'aplicacions: Trirremes romanes, caravel·les i altres galeres no són res comparades amb aquesta innovació: trasatlàntics moderns, ciutats flotants.

No solament l'home ha dominat l'aigua salada, ans també les aigües terrestres. Els nostres avantpassats s'havien familiaritzat amb aquest pobre descobriment: la llei dels vasos comunicants; els més senzills pagesos regaven llurs camps desnivellats gràcies al sifon. Però

ningú no sospitava aquesta invenció increïble, que amb un salt d'aigua escumós i renouer es pogués arribar a crear energia elèctrica.

Cap deu en el món no pot actualment evadir-se del domini de l'home. Els antics col·locaven un déu en el naixement del riu, perquè el córrec els fos favorable. Avui, des que apareix una nova deu, s'hi precipita un químic. Analitza l'aigua. I la font, lliure de la muntanya, es blega a les necessitats de l'home. Tal font guareix el reuma, tal altra l'estómac, una tercera torna la juventut a les senyores a qui passava l'edat.

A més de l'aigua, tots els líquids són esclaus de l'home. El que amb més misteri s'amagava al si de la terra, el petroli, l'home ha arribat a extreure'l del seu amagatall. La geologia ens ensenyava que el nucli del nostre planeta consistia en una massa de foc. Hem pres la nostra revenja del determinisme catastròfic de la geologia. Els enginyers han tret aquest licor de foc a tones. I els nostres motors de vaixells, de cotxes, d'avions, s'embriaguen amb la sang vermella de la terra.

Júpiter, en els temps fabulosos anteriors al Cristianisme, llançava aquest tercer element, el foc, damunt dels homes. El llamp seguia essent un perill del cel fins a l'invent del parallamps. Malgrat d'aquesta protecció, el fluid elèctric es confonia amb quelcom de diabòlic. En la nostra època, ja no ens el prenem seriosament. Ens semblaria una cursileria de desenrotllar el tema de l'electricitat convertida en una joguina per a totes hores i per a tots els nostres capricis.

L'home ha vençut els ídols. L'home ha vençut les llegendes. El famós Pegaso que els orientals en llurs "Mil i una nits" havien convertit en cavall mecànic, la ciència aerodinàmica, al seu torn, l'ha modelat en la forma definitiva i pràctica de l'avió.

Parlem ara d'una conquesta moderna més inversemblant: la conservació i la reproducció de la veu humana. La tristesa de la separació, metzina dels viatges, és remeiada pel telèfon. Tot just arribats al lloc desitjat, podem reprendre les nostres converses amb els éssers que deixàrem abans de sortir. I ja no dic res del fonògraf que ens fa escoltar la veu dels qui no tornaran de l'etern viatge.

Així l'home ha sotmès els quatre elements, l'un darrera l'altre. Ben mirat, aquesta victòria seva no representava altra cosa que una reconquesta del paradís perdut. L'home no podia estar conforme amb resultats tan escassos; volgué crear un paradís inèdit, i ho ha realitzat. Combinant les forces dels quatre elements, aire, foc, terra i aigua, ha construït una naturalesa artificial, una fauna metàl·lica do-

mesticada, un poble de servidors incapaços de fer vaga: *les màquines*.

És evident que la indústria humana és de llinatge molt antic. Suposem una recepció en els temps prehistòrics. L'esposa de l'home que havia matat cinc mastodonts no creia correcte d'assistir al ball amb què ho celebraven en les caveres, sense polir-se les ungles i l'home primitiu inventà el primer instrument: les tisores i el polidor.

D'una manera semblant nasqueren el primer arc i la primera sageta.

Però des de la primera destrat fins a la baioneta a través dels segles, l'home seguia utilitzant el mateix enginy. Per a manejar la destrat en la selva primitiva i per a llançar-se amb la baioneta en un combat del segle passat, calia igual força, igual valor. Les eines no deixaven d'ésser una projecció directa del múscul i de l'esperit. El dia que l'home inventà la màquina, nasqué una nova era. La màquina no era un ambaixador de l'home, com ho havia estat l'eina. Contra l'adversari de l'home, l'eina lluitava, però darrera totes les eines actuava el braç de l'home. Res d'això en el regne de la màquina. La màquina és realment una nova personalitat. La màquina resta lliure de l'home, és el seu substitut. La màquina és l'autòmata.

La prova és que no tots els salvatges saben tirar una fletxa, i al contrari, un brivall, una dona, sense força ni exercici preparatori, poden manejar perfectament qualsevol màquina. Les eines conservaven el caràcter peculiar de cada país, de cada raça, de cada religió. La màquina universalitza i democratitza el món. Un pell roja, campió de les carreres pedestres, i un indi, prototipus de l'èxtasi immòbil, arriben amb la mateixa habilitat a menar un cotxe a cent per hora. La màquina ha triomfat de Mahoma. Un musulmà, a qui la seva religió veda el consum de l'alcohol, maniobra admirablement una màquina destil·ladora.

L'imperi de la màquina arribarà als estels. Juli Verne havia imaginat un obús colossal que portava uns turistes a la lluna. Acabo de llegir el projecte d'un enginyer sobre un projectil llançat per un canó, capaç de portar fins als mons celestials e's nostres enginyers i les nostres màquines.

Encara falta un detall per a terminar el panoràma de la ciència moderna. Els nostres savis han arribat a ressuscitar els mons morts. Gràcies a la química, podem reconstituir la primera escriptura d'un palimpsest. A l'Egipte, em deixà astorat la vista de les meravelles de la nostra civilització científica. No so'ament els nostres arqueò-

legs, veritables sauris, han exhumat els tresors d'or i pedres precioses de les tombes dels faraons, sinó que, encara, el geni conservador del nostre segle ens ha tornat llegibles els papirus escrits tres mil anys abans de Jesucrist.

L'última glòria de la nostra civilització és segurament la conquesta sobre les malalties i el repte a la mort. Certs metges sostenen la tesi que des d'Hipòcrates la medicina ha fet escassos progressos. No es poden negar les gestes de la curació preventiva, de les vacunes, de l'anestèsia en les operacions.

Tal és el quadre exacte de la civilització.

Passem ara a la catàstrofe.

* * *

Que la nostra civilització està amenaçada d'una catàstrofe, és cosa indubtable.

Diré més, molt més: constitueix l'actualitat mateixa d'avui dia. Donem el tomb a les façanes d'aquestes meravelles de la civilització. No es veuen sinó perills, amenaces i esquerdes.

El banquer s'estreny el cap amb les mans i pregunta: —Tindrè demà encara diners en les meves caixes de cabals?

El ministre d'hisenda d'una nació que, malgrat de totes les vicissituds de la història, sempre havia atresorat, perd l'esma:

—Les previsions quedaran anul·lades. S'està canviant fins el valor de l'or. Després de segles i segles d'un imperi absolut, resulta que l'or val menys que les absurdes convencions pseudo-financeres.

Hi ha un cas present en l'esperit de tots vosaltres.

Es tracta d'un matrimoni exemplar. Ell, funcionari. Ella, molt dona de sa casa. Sou petit. Ella, sense dot. Començaren la vida amb privacions. Als dissabtes, resistien al desig d'anar al cinema. Als diumenges, ell es privava del seu cigarro pur. Ella mesurava el cafè. Gràcies a aquests incessants sacrificis, pogueren imposar unes pessetes a la Caixa d'Estalvis. Després de quaranta anys d'esforços, els nostres Filemon i Baucis descobriren que posseïen un tresor. Tots els seus somnis anaven a convertir-se en realitat. Per fi, podien comprar-se un terreny i cridar l'arquitecte. Quan la caseta estigué acabada, s'installaren. Dels diners que els sobraven, compraren títols de renda. Una llar i un petit capital propi: heus ací la tranquil·litat assegurada. Arribà la tempesta modernista. Cada dia nous impostos els obligaren a reduir llur tren de vida. Al ma-

teix temps, les pertorbacions de la borsa els privaven de mitjans de lluita. Una nit, llurs veïns varen sentir dos trets. Els diaris del matí, en tres línies, pronunciaren llur oració fúnebre: "Drama de la misèria: Un vell i la seva dona, desesperats per pèrdues financeres, per no haver-se de refugiar en un asil, s'han suïcidat."

Una altra façana: Una societat anònima. L'anomenarem La Productora, Exportadora, Importadora, S. A. Era fins avui una poderosíssima anònima de fabricació... del que vosaltres vulgueu. La inevitable màquina funcionava dia i nit. Diversos vaixells de milers de tones portaven les primeres matèries i s'enduien el producte, una vegada manufacturat. Tenien factories en tot el món. Durant deu anys, no podia donar l'abast a totes les demandes. Sobtament, cessà l'activitat. Els directors de la fàbrica cregueren necessari no encarregar una tona més de minera!. Al mateix temps, el cap de vendes deixava el seu treball per falta de demandes. Anaven a consultar el ministre de comerç, l'eminent economista de qui he parlat abans, i alguns repòrters proveïts d'experiència internacional. Tots aquests doctors coincidiren en el diagnòstic. Es tracta d'una epidèmia universal, gravíssima, desconeguda fins ara: la CRISI.

Aquestes dues síl·labes repercutiren de façana en façana. Crisi! Crisi!, esverant els productors en llurs fàbriques i els enginyers en llurs laboratoris. Els optimistes, vo'ent fugir d'aquest ambient, es digueren:

—Les ciutats, creacions artificials i gegantines de l'home, deuen ésser les responsables d'aquests mals. Lluny de les ciutats, trobarem aire sa i felicitat.

Els borsistes i tots els qui desitjaven actuar econòmicament, col·locar llurs capitals i fer-los treballar, es quedaren parats davant la crisi del camp. En compte de trobar-se amb manca de productes, com en l'Edat Mitjana, els agricultors es morien de desesperació al peu de llurs granges curullades de collites. Però els cerealistes no podien beure vi. Els viticultors, víctimes d'un excés de verema, no podien comprar pa. La fruita de les hortes es podria amuntegada per terra. I a la ciutat pròxima arribaven amb caixes i amb conserves fruites d'Amèrica o de les Indies que es venien més barat que la pruna del camp.

També en el camp la màquina havia falsificat la vida.

Doncs bé, els economistes tornaren del camp a la ciutat. Es reuniren amb fabricants i enginyers, i hagueren de reconèixer que no hi havia res a fer.

Sentint tals converses els estudiants, prengueren part en la causa i demanaren explicacions:

—Resulta, doncs, que vosaltres, els nostres majors, posseint vint anys d'experiència, de lluita contra la matèria, heu arribat a no poder guanyar un cèntim. I vosaltres forgeu els programes universitaris cada vegada més carregats, més complicats, més exigents? I ara ens ensenyeu que la finalitat de tot títol acadèmic serà morir de fam?

La disputa fou tremenda.

Els moralistes la classificaren de *divorci de dues generacions*.

Però no fou solament disputa entre senyors. En el carrer, esclataren també incidents en la gent obrera. No es tractava pas, com abans, de fer vagues per obtenir més repòs, vacances anuals i tot el que s'assembla a la peresa. Al contrari. Veiérem manifestacions obres *per demanar treball*. L'home havia deixat d'envejar la ganduleria del paradís. Veiérem el fenomen més sorprenent de la història econòmica. En comptes de seguir donant els nombres d'obres empleats en la casa Citroen, o a les mines d'Anglaterra, els Instituts d'Estadística es complaïen a publicar els deu milions d'aturats de's Estats Units, els set milions d'Alemanya, el tancament de deu mil fàbriques, etc. *Els rècords han canviat la moda*. D'avui en endavant, han de tractar d'un màxim negatiu.

La conclusió d'aquesta paradoxa, la coneixem tots. La sentim des de lluny, com se sent en atansar-se a la mar, en l'equinocci de l'hivern, el bramul de la tempesta. I quina tempesta! Altra vegada en els periòdics, en les sessions dels parlaments de tot el món, en les ressenyes dels consells d'administració dels bancs nacionals i de les grans societats de metallúrgia, sentim la paraula espantosa que havíem cregut suprimida per sempre del vocabulari humà: *Guerra*.

La conclusió d'aquesta paradoxa, 'a pressentim. No ens cal ni llegir diaris, ni escoltar la ràdio internacional. Sense sortir de la nostra pàtria, dintre mateix del nostre poble, veiem les amenaces de quèlcom més estúpid, més inútil, més cruel que la lluita entre les nacions: *la revolució*. ¿Per què amagar que la veiem dibuixada en 'a cara del sense feina desesperat, de l'intel·lectual que es mor de fam amb el cap ple de tresors espirituals, del pagès empobrit per esplèndides collites? Havíem sentit a contar que el senyal del pròxim esfondrament d'un vaixell era veure pujar al pont les rates d'abord. Molt pitjor és el que passa ara. En el buc del vaixell sense càrrega, les rates s'han mort de fam. I en les cales, llurs cadàvers van i vénen tocant a alarma en la gran campana marítima.

La pregunta de tot ésser humà que està al corrent de la política nacional i internacional és: *Què esclatarà primer, la guerra o la revolució?*

Hem arribat al moment patètic. Aquest castell meravellós de la civilització ens apareix com una construcció d'argila. Amenaça ruïna. Succeeix amb la civilització el mateix que amb els mobles harmoniosament dibuixats i artísticament executats, però en els quals s'ha introduït el corc fatal.

La civilització ha estat corcada per l'egoisme.

Davant aquest cataclisme anomenat crisi, com reaccionem?

Em perdonareu que empri un procediment antipàtic, que sembla voler imitar la pedagogia. Però és la manera més ràpida d'acabar el passat, en vista del futur. Així, doncs, dividirem en dues parts les nostres reaccions enfront del perill que amenaça la civilització. Primer, com reaccionem *materialment*; segon, *moralment*.

Liquidarem l'aspecte material amb dues paraules. Els fabricants, els tècnics, els economistes, dels quals he parlat suara, han volgut posar-se en relació amb llurs col·legues estrangers. D'alguna cosa els havia de servir la facilitat de viatges que ofereix la civilització. Res d'això. En sortir de llurs fronteres, han trobat unes muntanyes formidables, desconegudes: les tarifes de duanes. Impossibile de franquejar-les amb avions; impossible també de vèncer-les passant sota d'un túnel. L'egoisme de deu productors de llimones de la Costa Brava prohibeix el transport a la península de l'excés de bestiar argentí. Aquestes muralles duaneres infranquejables estan tacades per l'egoisme col·lectiu del xovinisme.

I la conseqüència d'aquest egoisme és cosa vodevil·lesca, és a dir, tràgica. En el Brasil, hom pretén de curullar l'Atlàntic amb collites de cafè. Però a Europa, seguim pagant caríssima la saborosa tasseta. Hi ha en l'argot de París un terme molt graciós per a dir que un treballa nit i dia: es guanya el biftec. El mateix dia, a l'Argentina, es maten milers de bous per manca de compradors a preus acceptables. Cadascun de vosaltres podria afegir nous exemp'les d'aquesta bogeria de civilitzats.

Volent salvar l'egoisme individual, a poc a poc ens atansem a la perdició de l'egoisme general.

El segon punt, o sigui la reacció moral, s'ha de suprimir de bell antuvi. Perquè s'ha suprimit la mateixa moral.

* * *

No vull fer el procés de la nostra època. Es parla molt de la decadència de la família. No crec que sigui tan gran com es diu. Per exemple, el desplegament de la cultura entre les noies ha atorgat la llibertat a una fracció de la societat que fins ara es conformava amb la dependència familiar. No hi veig cap motiu d'alarma, tota vegada que no es perdin ni s'evaporin les essències morals, atribut de l'ésser humà i fonament religiós. Tenim el deure d'obrir sempre un crèdit il·limitat a la joventut. I sobretot a la joventut femenina, optimisme de les futures mares. Més ciència, i més ensenyament no poden perjudicar les ànimes verament dignes d'aquest nom.

Ara, si els pares han perdut una mica de la seva autoritat dels temps pretèrits, això és conseqüència fatal d'un ritme de vida cada dia més exterior, per la senzillíssima i tristíssima raó que quasi tots els membres d'una mateixa família s'han de guanyar la vida fora de la llar.

Parlant de la disminució o de la desaparició moral, voldria tractar de la societat, és a dir, del mirall on la moral sol reflectir-se, des que començaren a existir la primera cançó, la primera pintura, la primera representació teatral.

Deixarem de banda la literatura pròpiament dita. Basta veure el teatre. Aquí tenim la millor mesura de la moral. Quina diferència notem entre la concepció de l'heroi teatral del segle XVII i el del segle XX? No puc deixar de pensar que mentre els exèrcits dels reis d'Espanya i de França lluitaven a Flandes, el diapasó de l'honor cívic, el model suprem era el Cid. En el mateix pla d'aquella època, aquest concepte significava el triomf del salvador de la civilització cristiana. En el pla purament mundial, significava el triomf de l'heroisme. El Cid sacrificava sa pròpia felicitat a l'honor de la família, i sa vida a la pàtria. Així, l'home més popular, més envejat, era l'altruista. En el segle XX, obrim una enquesta sobre l'obra teatral més popular en tot el món. No hi ha cap dubte. La comèdia on la major part del públic ha trobat una imatge d'heroi que somniava és "Topace", és a dir, que el cim de la civilització, el semidéu, és el canalla, el ciutadà pervers, que s'enriqueix amb prevaricacions, amb *chantages*, i que arriba al poder polític a força de burlar-se de l'elector. Forçosament s'ha de concloure que el nivell de la moral ha anat baixant de cada dia en quasi totes les latituds, des del moment que el

ciudadà de quasi tots els països s'ha precipitat envers aquesta glori-ficació de la negació de l'heroi.

Per consolar-nos, direm que ens queden els periòdics.

Deixarem primerament aquests herois autèntics de la premsa d'a-quelles nacions que encara no han adoptat completament el concepte modernista de la vida. No parlarem tampoc dels herois autèntics dels diaris que es diuen de partit. Aquestes dues classes de premsa con-serven una tradició certament apassionada, però alhora franca i ab-solutament independent. Al contrari, quants Topaces no trobarem en la premsa anomenada de gran informació? Amb quina decepció Gu-temberg i els xinesos inventors de la impremta deuen contemplar des de l'altre món l'abús lamentable de la linotípia en certs grans rota-tius! Ens creïem que els periòdics havien nascut per a informar-nos diàriament de tal o qual nova conquesta de la civilització. Ben a'tra és la labor a què es dediquen. Cinquanta línies basten per a tractar d'un savi, d'un acte generós. Les millors pàgines, la col·laboració pre-ferent i els títols més vistosos són reservats als crims, a una epopeia negativa, immoral i que arriba a ésser perfectament tediosa.

Tants abusos no volen pas dir que el civilitzat hagi renunciat a reaccionar. L'optimisme no pot desaparèixer.

Més exacte seria d'afirmar que les temptatives de salvar el món són molt nombroses. Tal vegada també molt divertides.

Molts són els qui han trobat solucions i es mostren tan altruistes, que ens volen fer aprofitar llurs descobriments.

L'un, a mitja nit, m'agafa imperativament pel braç i em confia amb molt de misteri que vol portar-me a la junta de salvació del món. Una cambra quasi obscura. Un grup de gent rara entorn d'una taula de tres peus. Les mans entrelaçades—asseguren ells—comuni-quen a la taula una potència extraordinària. Joana la Boja, una amant de Francesc I, l'inventor del paper moneda, obeeixen a la crida d'a-quests espiritistes i els encomanen un benestar, una felicitat, una il-lusió, que els insensibilitza contra les preocupacions modernes.

Un altre m'ofereix la seva mà, insistint moltíssim a encaixar la meva. Em confia que ha arribat a 30 graus 25 i m'explica la finali-tat de la societat secreta, del Petit Orient on, segons ell, ha de tro-bar-se l'únic remi a la desorientació mundial.

Un tercer pretén que em llevi la roba immediatament per tal de formar part d'un grup de nudistes on, en la més completa i pura lli-bertat, podré oblidar lleis i nacionalismes.

Vacillava jo entre aquestes tres solucions, quan, per atzar, vaig tornar a trobar el meu antic amic, el filòsof dels falsos viatges. Em digué:

—No veig cap novetat en tants remeis. El pitjor és que aquests remeis tampoc no són remeis, perquè oculten no pas més i no pas menys que egoisme. Aqueixos espiritistes pregunten a la taula de tres potes com podran col·locar bé llurs economies. Els de 30 graus 25, en lloc de preocupar-se del benestar universal, es prometen els uns als altres tota mena d'ajuts personals. Egoismes. Quant als teus nudistes, si volen realitzar completament llur programa de misantropia envers la civilització, han d'afegir a la privació voluntària de vestits, l'exili en una illa deserta. Creu-me—digué el filòsof—l'única solució nova, la trobaràs en un llibret únic.

El meu amic em digué el títol: "Exercicis Espirituals", afegint que seguint els principis de Lloïd, oblidaria completament el món material.

Fullejant amb gran ànsia el llibre famós, em vaig escaure amb el sociòleg. Segons ell, no existeix ni esoterisme, ni bruixeria, ni societat secreta, ni biblioteca, capaç de resoldre el drama més horrible que hagi conegut la humanitat des de l'arca de Noè. El sociòleg parla sense recursos de retòrica, francament, brutalment. Diu així:

—La civilització correspon al que fou el paradís terrenal. No és culpa seva si la dona, per segona vegada, s'ha escoltat la serp, i si l'home s'ha emmetzinat involuntàriament amb el fruit de l'arbre de la ciència. Totes les invencions havien estat cercades i assolides per la intel·ligència humana amb el fi de lluitar contra l'esclavitud del treball. La màquina no ha estat mai dolenta en si mateixa. Però cada home, embriagat de la seva filla espiritual, la màquina, considera exclusivament la seva pròpia i s'oblida de la del veí. Els Estats Units, per exemple, obsessionats per vendre cotxes a Europa, s'obliden de pensar en els alambins de les nostres terres. Europa, amb la idea fixa de donar sortida a les seves begudes, resta sorda a la importació d'automòbils ianquis. Entre tants egoismes, els vaixells segueixen buits. Buits de mercaderies i de turistes. Molt pitjor és encara l'egoisme intern de l'individu. A força de treballar amb la màquina, ha acabat per enamorar-se'n. Els psicòlegs han citat el cas del mecànic que, el dia de descans, passa la jornada en el dipòsit de locomotores. Des de l'industrial al mecanista, tots els homes moderns es tornen incapaçs d'oblidar la màquina. Li demanen cada dia més i més diners.

Per culpa d'ella, ens oblidem de la cosa més útil en tota societat: el descans. Els homes treballen massa.

El sociòleg ha afegit:

—Vós, francès, deveu ignorar segurament que el primer país del món on s'estudià seriosament el problema social fou Espanya. La idea d'instaurar la jornada de vuit hores sortí de Felip II, el qual inaugurà aquest pla harmoniós de treball en les famoses lleis d'Indies. Avui, la màquina s'ha apoderat talment de l'home que ha arribat a embrutir-lo. No s'han fet encara prou esforços per a assegurar a aquest esclau de la màquina moderna i del treball a la cadena en les fàbriques la netedat total de la seva ànima i del seu cos. Si la màquina complia el seu deure, si fos la serventa de l'home, i no la seva mestressa, la qüestió social quedaria resolta i amb ella desapareixeria la crisi.

El sociòleg acabà lliurant-me també el seu paperet. No puc resistir el desig de citar-ne exactament el text. Deia així: "Si l'obrer presta a un altre la seva força i la seva traça, les presta amb el fi d'obtenir el necessari per a viure i sustentar-se. Cal, en retorn, proveir amb gran diligència que no falti mai a l'obrer abundància de treball i que hi hagi subsidis suficients per a socórrer la necessitat de cada un. No sols en els accidents sobtats i fortuits de la indústria, sinó també quan la malaltia, o la vellesa, o una altra desgràcia, pesi sobre algun."

És inútil de subratllar la bondat d'aquestes indicacions.

Anem a resumir. Per a lluitar contra el malestar actual, convé consultar la taula de tres peus, fer-se soci d'una societat secreta i practicar el nudisme. Ja havia decidit de seguir aquest programa, quan un poeta anorreà la meva decisió. Aquest, aquest és el que m'ha convençut. I acabaré repetint les seves pròpies paraules:

—Coneixem els remeis, diu. Si no sabem utilitzar-los per a sa'var la civilització amenaçada pels nostres egoismes, és que hem perdut el sentit del gest gratuït. Hem perdut l'entusiasme. El xiulet de les sirenes de les fàbriques ens ha tornat sords al cant de les sirenes mitològiques. Hem de tornar al camp, no pas per a calcular els hectòlitres de vi que pot produir una hectàrea industrialitzada. Hem de tornar a la natura en cerca de l'ombra de Déu. Tornar cadascun de nosaltres a la generositat, a la infantil noció estètica del camp, a començar el món. Llavors ens convencerem que guanyar diners per amor al diner, treballar per despendre'l després estordint-nos en atraccions de fira, no representa de cap manera el summum de les conquestes de l'ésser humà. A poc a poc, l'afany de llegir llibres desinteressats, versos,

aventures sense realisme, ens donarà el perfum de la vida real, és a dir, ideal. L'oci, però un oci dedicat a cercar amistats en els cronistes, en els grans lírics, en els sants, ens col·locarà en estat de gràcia, i les nostres orelles tapades, tapades avui dia pel soroll de milers de motors, rebran les ondes de la primera ràdio: la veu mística. Mística en el sentit optimista, exclusiu de la nostra religió, que ens recomana d'amar-nos els uns als altres. No hi ha dubte: ens hem de girar envers la santedat i envers la cultura i agafar llibres per a tornar a l'optimisme. Llegim, els creients, el llibret de l'ex-combatent que a Pamplona va rebre una ferida que tal vegada obrí la font del seu idealisme. Les guerres, com les crisis, han d'acabar per fer-se semblants a la roca ferida pel bastó de Moisès, d'on brolla un licor diví d'experiència i de fe amb escuma d'idealisme. Per als infeliços que no creuen, resta encara l'altruisme. Agafem encara l'obra d'aquest altre escriptor ex-combatent que, tornant d'una guerra atroç, manxol i arruïnat, en lloc de desesperar-se per la maldat dels homes, per la injustícia dels Caps d'Estat envers llurs soldats, posà la seva punya a descriure el món real, tal com hauria d'ésser, és a dir, ple de caprici, de fantasia, una societat on l'home no coneixia plaer més gran que servir els seus semblants. Seguim l'exemple d'aquest ex-combatent, escriptor heroï, Miguel de Cervantes, el més gran i el *primer poeta sobrerrealista* de totes les literatures.

ADOLPHE DE FALGAIROLLE

L'IMPERIALISME SOVIETIC

- I. L'U. R. S. S. I EL KOMINTERN.—II. LA POLITICA ESTRANGERA DEL KREMLIN.—III. L'EXERCIT ROIG.—IV. LA PENETRACIO A L'EXTREM ORIENT.—V. L'U. R. S. S. I LA SOCIETAT DE NACIONS.

El fracàs de la Conferència del Desarmament, paral·lel als combats que es desenvolupaven a Manxúria, ha tornat a plantejar damunt la taula de les Cancelleries la possibilitat d'una nova conflagració mundial, que certament no podria evitar la Societat de Nacions, mancada no ja dels ressorts materials per a imposar la seva autoritat, sinó àdhuc dels morals.

Un dels elements que més han contribuït a pertorbar la marxa del món en la post-guerra—després dels injustos tractats de pau—és l'existència del Govern dels Soviets a Rússia, ço que ha permès de posar els enormes recursos de l'antic Imperi dels Tsars al servei de la causa revolucionària de la Tercera Internacional. La permanència d'un Govern semblant sobre la sisena part de la superfície terrestre mundial és el perill més immediat d'una nova guerra, preconitzada obertament pels teòrics de la Revolució d'Octubre, per tal d'estendre la dictadura soviètica a tot el món.

És la necessitat de divulgar entre el públic català els problemes de la política estrangera, el que ens ha induït a publicar aquest assaig sobre l'imperialisme de l'U. R. S. S., l'abast del qual el públic de casa nostra desconeix.

¿El bolcheviquismo sacudirá las aguas del mar Amarillo y se juntará con él e impulsará su corriente, para que pase, como un diluvio, sobre Europa y sobre el mundo?

J. VAZQUEZ DE MELLA.

I

L'U. R. S. S. I EL KOMINTERN

Des de la Revolució d'Octubre, Rússia—esdevinguda la Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques—és governada per una mi-

noria aplegada en el Partit Comunista Rus. Del seu si surten paral·lelament els dirigents del Komintern* i els governants de l'Estat proletari. Tot i aquest fet innegable, els homes del Kremlin s'esforcen a fer-nos creure que el Komintern i el Govern de l'U. R. S. S. són dues coses diferents. Els dos organismes s'identifiquen i es complementen com els braços d'un mateix cos. La més alta autoritat de l'U. R. S. S.; l'omnipotent Stalin, ho confessa quan, adreçant-se a una delegació obrera americana el 15 de setembre de 1923, diu: "*El partit comunista dirigeix el govern*". Els líders russos reconeixen altrament que l'acció de la III Internacional és activament sostinguda per la Unió Soviètica "*base del moviment revolucionari mundial*" (Tesis del Komintern, Pradva 20 desembre 1926). Els Comissaris del Poble són, alhora, membres del Comitè Executiu de la III Internacional.

De la identitat d'aquests dos organismes, no en queda ni el més lleuger dubte després de llegir el portantveu autoritzat del Komintern, *La Correspondència Internacional* (editat en rus, espanyol, alemany, anglès i francès) que exposa d'una faísó irrefutable la doctrina dels dictadors russos.

Vegin-se algunes cites d'aquest periòdic, molt popular entre els comunistes del nostre país:

"L'U. R. S. S. no és un Estat com els Estats capitalistes... És la força i els infinits recursos d'un gran Estat al servei de la revolució mundial... És per això que l'U. R. S. S. és la fortalesa, la més gran conquesta del proletariat internacional en la lluita contra la burgesia... És un punt de suport sòlid, el qual sostindrà amb totes les seves forces els proletaris que s'esforçaran a assolir el poder en llur propi país."

El programa oficial de la III Internacional ho confirma en aquests termes:

"La Internacional Comunista és l'única força internacional que té per programa la dictadura del proletariat i el comunisme i que actua obertament com a organitzadora de la revolució proletària mundial" (pàg. 8).

"Els comunistes jutgen indigne dissimular llurs opinions i llurs projectes. Proclamen clarament que llurs plans no podran ésser realitzats més que per l'enderrocament violent de tot l'ordre social tradicional" (pàg. 77).

¹ Anagrama d'Internacional Comunista o III Internacional.

404

LLUIS LOPEZ-OLIVELLA

La Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques ocupa la sisena part del món.

"Els partits comunistes han d'estar disposats a passar a l'ilegalitat; el Comitè executiu de la Internacional Comunista ha d'ajudar-les a preparar-s'hi" (Estatuts de la I. C., pàg. 85).

"Els partits comunistes han d'aconsellar als obrers i camperols pobres d'acceptar el servei militar, d'aprendre a servir-se de les armes, de realitzar en l'exèrcit treball revolucionari, a fi de poder, en el moment oportú, tornar llurs armes contra la burgesia" (La Correspondència Internacional de l'II de desembre de 1928, pàg. 716).

Lenin i els seus successors han volgut mantenir aquest equívoc entre el Govern Soviètic i el Komintern, perquè això els permetia de mantenir relacions diplomàtiques o comercials amb països en els quals fomentava alhora la revolta social a través del Partit Comunista, filial de la III Internacional.

Demés el Komintern aspirava a utilitzar les colònies i certs països en estat d'agitació per a desencadenar un gran moviment revolucionari que de retop es dirigiria contra les potències europees. L'Extrem Orient fou considerat com el més apte per assimilar-se la doctrina marxista. El pensament dels caps comunistes sobre Asia està magníficament plasmat en un report del camarada Bujarin al Comitè Executiu del Komintern, que entre altres punts diu:

"A Orient, sobretot a Xina, cal combatre en primer terme a l'adversari imperialista. Després cal convertir a Xina en un país soviètic com s'ha fet amb Rússia. L'U. R. S. S. obtindrà d'aquesta manera un nou i considerable apoi."

"El Komintern realitzarà la major aliança que mai ha existit en el món, l'aliança dels pobles oriental-asiàtics amb la dictadura del proletariat de la Unió Soviètica i amb el proletariat de l'Est europeu. Si obté abastar aquest fi, el comunisme pot aleshores celebrar el seu triomf definitiu."

No és una senzilla qüestió de fraseologia revolucionària, sinó que es tracta—com anirem veient—d'un programa agressiu, seguit al peu de la lletra, com una mena de dogma intangible, del qual cap comunista no pot desviar-se.

II

LA POLITICA ESTRANGERA DEL KREMLIN

Prescindint dels matisos especials que la doctrina marxista asenyala als governants moscovites, en essència, la política estrangera és la mateixa dels Tsars. Semi-civilitzada Rússia pel gran rei que

s'anomenà Pere "el Gran" i convertit l'antic Gran Ducat de Moscó en la Rússia europea de la pre-guerra, l'objectiu internacional dels ministres del Tsar abans i dels Comissaris del Poble ara, ve determinat per la necessitat de cercar una sortida a la mar, puix que és una realitat la frase d'un polític i geògraf eminent alhora, que qualificava la mar com el pulmó de les nacions.

Col·locada Rússia en el sector més oriental d'Europa, limitada vint anys enrera en les seves ànsies expansionistes per un Reich puixant i l'Imperi austro-hongarès i ara per la barrera de Polònia i Romania, s'ha vist sempre interceptat el camí del mar, i per tant del comerç. La poca aigua que banya les seves costes, és de mars interiors com el Negre o el Bàltic, mentre que l'Oceà Glacial Àrtic situat al nord — l'únic que no està mediatitzat per cap potència marítima — és inútil per a la navegació la major part de l'any i, per tant, nul·la la seva importància. Aquest fou el factor que llançà els exèrcits russos pels camins de la Sibèria, a la recerca a l'Àsia de nous mercats i colònies, que l'Europa ultra-civilitzada l'impedia d'adquirir en cap més altre lloc del món. Això la portà a topar amb l'Imperi del Sol Naixent, com veurem després.

Les guerres avui — temudes per molts i no desitjades per ningú — ja no són gairebé mai fruit del caprici d'un dèspota, sinó fatalitat inexorable de lleis econòmiques, determinades per la posició geogràfica dels Estats. Un sol país al món es mou avui per mòbils purament imperialistes: l'U. R. S. S. A les directrius nacionals, seguides ja pels Tsars, s'han ajuntat els objectius revolucionaris del Komintern.

En el primer aspecte, els homes del Kremlin, emparats en l'ascensió d'un govern d'esquerra a França, han volgut ressuscitar l'aliança franco-russa, que arrossegà Rússia a la Gran Guerra. Els viatges de Mrs. Herriot i Cot a l'U. R. S. S. no han tingut altra finalitat. La pàtria del proletariat i la III República cerquen en aquestes aliances tradicionals prevenir-se mútuament contra qualsevol contingència bèl·lica dels nazis. És la continuació de la política de la diplomàcia secreta i les aliances guerrerres, obra de Litvinov.

Fins a quin punt el criteri que avui domina a l'U. R. S. S. és el mateix dels Tsars, ens en donaran una idea ben exacta les declaracions sovint repetides del generalíssim de l'Exèrcit Roig, camarada Tujatxevski, el qual, per haver estat en l'antic règim oficial de la Guàrdia Imperial, ha tingut ocasió d'establir — amb coneixement de causa — un paral·lel encertadíssim sobre la política internacional dels Sovets. Diu així:

"Sols m'interessa el bolxevisme perquè és un govern fort i té una política nacional. Lenin ha continuat l'obra de Pere el Gran. Sota el comunisme, Rússia aixafarà Polònia, conquerirà finalment Constantinoble, s'estendrà pel Sud i Est de l'Àsia i foragitarà els anglesos de l'Índia. Que es faci tot això amb la creu de Sant Andreu o amb la bandera roja, m'és indiferent i no em preocupa."

El Comissari del Poble encarregat dels Afers Estrangers, camarada Litvinov, ha gestionat i obtingut últimament el reconeixement de l'U. R. S. S. i la signatura de tractats de no agressió per diverses potències. Arreu ha volgut convèncer els homes d'Estat de reprendre les relacions amb un país que intenta presentar-se com a gens diferent dels altres. La maniobra de mostrar el Govern de l'U. R. S. S. com a cosa distinta del Komintern li ha reeixit en aquells Estats als quals per circumstàncies diverses interessava l'amistat amb Rússia, amb tot i les característiques subversives que dona a la seva actuació internacional.

El Govern Azaña-socialistes, en les seves darreries, reconegué el Govern dels Soviets i àdhuc arribà a parlar-se de qui ocuparia el càrrec d'ambaixador del nostre país a Moscou. Ells, al seu torn, nomenaren l'antic Comissari del Poble d'Instrucció Pública, Lunatxarski, el qual preparava la presentació de les seves cartes credentials, quan el sorprengué la mort en el seu retir de Menton. Ben a la vista està la intervenció dels elements comunistes en les agitacions per què travessa el nostre país, per no veure els perills que comportaria la presència del representant d'un govern revolucionari, amic i protector d'aquests elements, com ha succeït a Anglaterra, Xina, França i altres llocs que han fet l'experiència.

I, finalment, per tal que hom pugui fer-se càrrec del procés evolutiu de l'imperialisme soviètic, reportarem alguns dels esforços fets per l'U. R. S. S. per propagar la revolució comunista a tot el món.

En 1920 Polònia fou bruscament envaïda per l'exèrcit roig — tot d'una d'haver derrotat els russos blancs — que arribà fins a les mateixes portes de la capital. Fou gràcies a un miracle d'energia que els invasors foren rebutjats. Varsòvia jugà un paper semblant al de Viena en el segle XVII en què la capital austríaca salvà la civilització cristiana de l'allau dels turcs.

Gràcies a l'ajuda estrangera, Finlàndia i els Països Bàltics resistiren l'ofensiva revolucionària, mantinguda econòmicament i militarment des de l'U. R. S. S.

Geòrgia fou envaïda i aixafada pocs mesos després que els Soviets havien reconegut formalment la seva independència el 7 de maig de 1920. L'Azerbeidjan i l'Armènia han sofert igual sort. Una insurrecció promoguda pels Soviets serví de pretext; l'exèrcit roig intervingué per fer-la triomfar contra la gran majoria de la nació. Des d'aleshores, les sublevacions són continuament i salvatgement reprimides per les forces de la G. P. U. Els mateixos socialistes — aliats en molts llocs dels comunistes — han protestat mantes vegades de la violació manifesta d'un tractat signat per Moscó. lació d'un Estat independent.

En l'Àsia el Komintern i el Govern soviètic han promogut tota mena de disturbis i pertorbacions en els Estats sobirans i en els països colonials.

La Pèrsia i l'Afganistan foren víctimes dels agents comunistes, però el Govern pogué reprimir a temps els desordres que s'iniciaven.

A l'Índia una intensa propaganda dels Soviets reeixí a transformar un moviment nacionalista en rebel·lió armada en diverses províncies del Nord, on els agents del Komintern podien més fàcilment infiltrar-se a través del Turquestà rus. Aquests elements han encoratjat amb totes les seves forces el boicot dels productes anglesos per accentuar l'atur forçós en la metròpoli.

Al Tibet i al Turquestà xinès la influència soviètica ha destruït la seguretat i prepara la conquesta per l'exèrcit roig.

La Mongòlia exterior ha estat completament sovietitzada i la seva unió a Xina no és més que teòrica. En 1929 Manxúria sofrí la invasió dels exèrcits roigs, que així cercaven d'avançar-se al Japó, l'actuació del qual tant han combatut arreu del món *.

Els veïns de l'U. R. S. S. no han estat sols a patir les conseqüències fatals d'existir semblant règim. Sense parlar del sagnant règim de Bela Kun a Hongria, greus insurreccions han tingut lloc a Berlín, Hamburg, Munich, Viena, Sofia, en diversos països de l'Amèrica del Sud, a l'Indoxina, Indies Holandeses i altres colònies. Sense anar més lluny, Espanya tingué ocasió de constatar aquesta acció subversiva, en l'ajut prestat pel Komintern a Abd-el-Krim en la campanya del Riff.

Aprofitant-se de l'isolament d'Alemanya i també dels seus anhels revisionistes de Versalles, l'U. R. S. S. conclougué a Rapallo

* Vegi's capítol IV.

una aliança amb aquest país, la finalitat de la qual no era altra que encoratjar-lo a atacar a Polònia, que s'hauria així trobat agafada entre dos focs. L'amistat de la República alemanya amb Rússia contribuï al creixement ràpid del partit comunista, que arribà a ésser un perill constant per a l'estabilitat del país.

És degut a raons militars evidents la conclusió d'una aliança amb Turquia: el desig de tenir un aliat darrera de Geòrgia i l'esperança d'obtenir el tancament dels Dardanel·ls a qualsevol flota que volgués arribar al Mar Negre.

III

L'EXERCIT ROIG

Refiats en el pacifisme ginebrí, hem viscut els espanyols, i singularment els catalans, allunyats dels problemes militars. No abunda sobre les planes de les nostres revistes els articles que tan sovint apareixen sobre temes militars en les d'altres nacions. Per això constituirà una novetat la publicació ací d'un capítol consagrat a la potència militar de l'U. R. S. S.

L'instrument de la política imperialista soviètica és l'exèrcit roig. Convençuts d'això, els Comissaris del Poble l'han tractat amb el màxim interès des de llur adveniment al Poder.

Signat el tractat de Brest-Litovsk, els bolxevics, que acabaven de prendre el poder, hagueren de fer front a nous perills; la Ukrània se separava de Rússia amb el seu hetman; un exèrcit blanc s'havia constituït a Rostov i els Aliats sostenien aquest moviment d'alliberació nacional; les tropes desembarcaven a Odessa i a Arkàngel. Calia, doncs, defensar-se, organitzar un exèrcit, trobar els caps. Fou Trotski qui s'encarregà d'aquesta tasca immensa, i hem de confessar que la dugué a terme admirablement. Aquest buròcrata amargat, antic espia austríac, es revelà com un organitzador actiu, intel·ligent, tenaç, insensible al descoratjament i als fracassos. D'una turba informe i indisciplinada, formà regiments, brigades, divisions; creà una cavalleria, la de Budieni, i una artilleria; sabé trobar valuosos col·laboradors entre els antics oficials; el general Brussílov, ajuda de camp del Tsar, després d'haver traït el seu sobirà per Kerenski, no dubtà de trair Kerenski per Trotski; el Coronel Kamenév dirigí les operacions de l'exèrcit roig i el tinent Tujatxevski co-

mandà les tropes en diversos fronts. Després, la primitiva organització no féu sinó perfeccionar-se.

Donat el rigorisme amb què els Soviets guarden els secrets de la seva organització militar, es fa extremadament difícil de conèixer els efectius exactes del seu exèrcit. Per establir-los, no hem fet sinó extreure'ls de l'Anuari militar de la Societat de Nacions, reconegut com el menys defectuós de tots els que s'han emprès aquesta difícil comesa.

Des de 1925 el servei militar ha esdevingut obligatori dels 19 als 40 anys per a tots els russos que es troben en bones condicions físiques. Això permet a l'U. R. S. S. d'instruir 800.000 reclutes anualment; 260.000 en l'exèrcit permanent, 200.000 en la milícia territorial i 340.000 fora de l'exèrcit pròpiament dit, en les organitzacions militars, que descriurem després.

Frunze, cap aleshores de l'exèrcit, declarava ja el 17 d'agost de 1925, en un discurs a l'Acadèmia política militar: *"El nostre exèrcit augmenta i millora, mentre els nostres adversaris es contenten amb mantenir llurs posicions. Per això, cada any representa un profit per a nosaltres. Ben aviat serem més forts que tots els Estats capitalistes."*

* * *

L'exèrcit roig comprèn:

- a), l'exèrcit de terra;
- b), la marina de guerra;
- c), les forces aèries;
- d), les tropes especials.

a) L'exèrcit de terra forma una massa imponent de 83 divisions, la qual comprèn:

21 cossos de caçadors, formant un total de 70 divisions, 41 de les quals són territorials;

4 cossos de cavalleria, amb un total de 13 divisions o 32 brigades, 9 d'elles territorials, i

2 brigades d'infanteria formant cos, l'artilleria pesada d'exèrcit, 28 regiments d'enginyers, 3 regiments de carros d'assalt, 2 regiments de trens blindats, 10 regiments del servei d'enllaç, etc.

Disposa, a més, de grans reserves de soldats instruïts i de tropes auxiliars sense armar, a la retaguardia (en les quals figuren preferentment els últims representants de la classe burgesa).

L'organització és la següent:

El cos de caçadors comprèn de 2 a 4 divisions d'infanteria i un regiment d'artilleria pesada de campanya.

La divisió consta de 3 brigades d'infanteria, un esquadró de cavalleria i un regiment d'artilleria de campanya.

La brigada consta de 3 regiments d'infanteria i un grup d'artilleria.

El regiment compta amb 3 batallons de 4 companyies, una de les quals és de metralladores. Cada companyia de fusellers posseeix, a més, un cert nombre de seccions de metralladores. Un grup de 6 canons de 76 mm. és adherit a cada regiment d'infanteria. Una secció de llança-mines de 58 mm. i de canons de 37 mm. figura en cada batalló.

El cos de cavalleria té 2 o 3 divisions i un grup d'obusos muntat.

La divisió de cavalleria consta de 2 o 3 brigades i un grup d'artilleria a cavall.

La brigada de cavalleria té 3 regiments i una bateria d'artilleria a cavall.

El regiment de cavalleria consta de 4 o 5 esquadrons, un dels quals és d'armes automàtiques (16 peces).

El regiment d'artilleria es compon de 10 bateries (30 peces en total).

Els carros d'assalt lleugers són armats d'una metralladora o d'un canó de 37 mm., i els pesats de 2 a 4 metralladores i d'un canó de 57 mm.

Dos punts especials criden l'atenció en l'organització de l'exèrcit roig. El primer és la forta proporció de la cavalleria—pertanyent gairebé tota a l'exèrcit permanent—. L'"Estel roig" de febrer de 1925 ho explicava així: "*La manca d'estabilitat dels exèrcits burgesos moderns ofereix un vast i favorable camp d'activitat a les incursions de la cavalleria en les profunditats de la retaguardia de l'adversari, operacions l'objectiu de les quals és alhora polític i militar.*" La cavalleria, arma que per un moment la Gran Guerra desplaçà a un lloc secundari, recobrà amb la guerra de Polònia tot el seu antic esplendor. Mentre els Estats s'illusionaven davant els avanços de la motorització, els Soviets tenien cura d'enregimentar les indisciplinades bandes de cosacs, que tanta fama havien donat als exèrcits del Tsar. Voroxilov, general en cap de l'exèrcit roig, procedeix de l'arma de cavalleria, i dintre d'aquesta es destacaren valuosos generals en les guerres civils. Avui està demostrat que, en fronts extensíssims, l'única arma que pot operar amb eficàcia són les divi-

sions independents de cavalleria. La guerra de trinxeres de la conflagració del 1914 es pot retrobar en fronts reduïdíssims d'uns quants centenars de quilòmetres. Adhuc en l'any 1917, la falta de divisions muntades perllongà la durada de la guerra. En les guerres de moviment, l'actuació de grans masses de cavalleria decideix, com en les èpoques napoleòniques, l'èxit de les campanyes.

El segon punt a subratllar és l'atribució fixa d'exploradors muntats i d'artilleria als regiments de tiradors, la qual cosa torna aquests últims més independents i apropiats a la petita guerra.

- b) La *marina de guerra*, de prop de 175.000 tones, comprèn:
 - 4 cuirassats, acabats en 1914-15;
 - 5 creuers, 2 dels quals d'abans de la guerra;
 - 24 contra-torpediners, dels quals 8 són d'abans la guerra.
 - 13 submarins, tots recents.
 - 12 embarcacions diverses.

La major part d'aquesta flota ha estat concentrada al Mar Negre, on és la mestressa indiscutible.

c) *Les forces aèries*.—Comprenen esquadretes de bombardeig, de caça, de reconeixement, grups d'aeròstats i de l'aviació marítima.

Les dades oficials sobre els efectius i els aparells són mantingudes secretes, però hom sap que aquestes forces aèries es desenvolupen i milloren molt ràpidament.

De 1920 a 1926, en sis anys, han augmentat de 512 %.

d) *Les tropes especials*.—Aquestes tropes comprenen:

Les tropes de la Direcció política (G. P. U.), constitueixen la guàrdia del règim comunista. Són reclutades, en forta proporció, en el partit; disposen d'un armament superior i estan distribuïdes de tal forma que poden dominar tota insurrecció popular o militar en el seu iniciament. Vénen a ésser una mena de guàrdia civil, dedicada exclusivament a finalitats repressives.

Les guarda-fronteres, tropes d'avanguardia, les quals vigilen estrictament el passatge de la frontera.

Els *destacaments especials* se componen, entre altres, de guardes penitenciaris, guardes de vies fèrries, guardes especials de les fàbriques, de les sovjoses, etc.

Com hom pot veure, l'exèrcit roig actual no té ja res de les bandes improvisades que feren la revolució. D'una manera general, està menys carregat de material que els altres exèrcits europeus, però és molt més mòbil. Els més grans esforços han estat fets aquests

últims anys per a millorar dos punts febles: el comandament i els serveis de reserva.

Tots els viatgers que van a l'U. R. S. S. constaten el bon aspecte i la disciplina de les tropes, que donen la impressió d'una força seriosa.

Durada del servei.—El servei militar obligatori es compon d'instrucció premilitar, servei actiu i servei en la reserva.

El servei premilitar, de 19 a 20 anys, dura 2 mesos. Té lloc fora de l'exèrcit pròpiament dit.

El servei actiu, de 21 a 25 anys, dura 5 anys.

a) En les unitats regimentals comprèn:

2 anys ininterromputs per a la infanteria, la cavalleria, l'artilleria, el servei d'enllaç, les unitats blindades i els ferrocarrils.

3 anys ininterromputs per a l'aviació i la defensa de les costes.

4 anys ininterromputs per a la marina.

Durant 5 anys, els llicenciats són cridats cada any per períodes d'un a dos mesos.

b) En la primera reserva, els 5 anys de servei actiu comprenen 3 mesos d'instrucció el primer any i són cridats a maniobres els altres anys per un període total:

5 mesos per a la infanteria i l'artilleria.

8 mesos per a la cavalleria.

6 mesos per a l'enginyeria i les tropes tècniques.

c) Fora de les unitats de l'exèrcit, els homes que efectuen els 5 anys de servei actiu en les organitzacions de les quals parlarem més endavant reben una instrucció d'una durada total de 6 mesos.

El servei en la reserva, de 26 a 40 anys complerts, es compon de cursos de perfeccionament d'una durada total de 3 mesos.

Hom pot constatar com la durada del servei militar en l'exèrcit roig és molt més elevada que en els països capitalistes.

El pressupost militar.—El pressupost militar ha passat de 244 milions de rubles en 1922-23 a 1.125 milions en 1929-30 i a 1.396,5 en 1932. Aquesta darrera xifra—publicada pel diari oficial de l'exèrcit "L'Estel roig" del 29 desembre 1931—, hauria d'ésser molt més elevada, puix no comprèn les despeses per a la indústria militar, aquarterament, les carreteres i ferrocarrils estratègics i certes despeses per a l'aviació que figuren amb altres rúbriques en el pressupost general o en els pressupostos regionals. Sobretot, no comprèn les enormes despeses de l'Ossoaviajim i les altres societats militars oficials, de les quals parlarem més endavant.

Inclús sense tenir en compte aquestes grans despeses, l'augment del pressupost militar en aquests 9 anys últims, passa del 570 per 1000.

L'ESPERIT AGRESSIU DE L'EXERCIT ROIG.

En les esferes militars es valora la importància dels exèrcits tant per la perfecció i abundància dels seus armaments, com per la moral militar dels caps i soldats que els integren. En aquest aspecte, l'exèrcit roig està animat d'un esperit imperialista, que no posseeix en grau tan alt el de cap més nació.

L'única diferència està en això, que els exèrcits dels països "burgesos" lluiten per un ideal territorial: la "pàtria", i, en canvi, a l'U. R. S. S. han substituït l'antic concepte de Rússia pel de la Revolució Mundial. Abans lluitaven sota la bandera groga dels Tsars, ara sota la falç i el martell dels Soviets.

D'aquest esperit agressiu, en reportarem unes quantes cites ben recents, extretes dels propis periòdics oficials soviètics.

"L'Exèrcit Roig és l'avantguarda armada de la revolució proletària mundial..., el punt de suport de la dictadura del proletariat." (Salutació adreçada pels Comitès del Partit de Leningrad a l'exèrcit roig, el 23 de gener de 1933, amb motiu de celebrar-se el XV aniversari de la seva fundació.

En una Assemblea a la qual assistia el Comitè Central Executiu de l'U. R. S. S., es votà per unanimitat la següent moció, referent a l'exèrcit roig: *"La força militar i política de l'exèrcit roig, exèrcit d'obers i camperols collectivistes, consisteix en el següent: cada soldat sap que el nostre exèrcit és l'exèrcit de la dictadura proletària, l'exèrcit de la fraternitat dels pobles, l'exèrcit dels proletaris de tot el món... Visca la revolució proletària mundial. Visca el Comitè Central de Lenin presidit pel camarada Stalin!"* ("Izvestia", número 25 de febrer de 1933.)

L'òrgan oficial de la III Internacional—núm. 13-14 del 10 maig 1933—publica el discurs de Bluxer, comandant general de l'exèrcit de l'Extrem Orient, el dia 11 de maig, que entre altres coses diu:

"Podem afirmar als treballadors de Rússia i als proletaris de tot el món que l'exèrcit roig està preparat per a lluitar pel triomf de la Revolució Mundial."

És encara més interessant, per la franquesa amb què s'expressa,

el discurs de Rykov, col·lega d'Stalin, en els funerals de Frunze (4 novembre 1925).

"No oblideu que la nostra tasca és la d'internacionalitzar el comunisme. El nostre exèrcit roig és l'avantguarda del Komintern, i quan arribi el moment, a un senyal seu, començarà la gran marxa victoriosa que farà època en la història. No perdeu mai de vista aquesta finalitat i penseu en el consell de Danton: Audàcia, audàcia, i sempre audàcia. Lenin repetia sovint que l'èxit de la revolució internacional serà qüestió de dos o tres dies de combat. com fou la revolució russa. Nosaltres ajudarem amb totes les nostres forces a la victòria brillant i definitiva del comunisme en el món. L'exèrcit roig immens, disciplinat i penetrat de l'esperit de Lenin, serà el principal obrer." La finalitat resta ben clarament fixada.

Tota la instrucció insisteix, en efecte, en l'esperit continu d'ofensiva, del qual les tropes roges han de fer prova. Els exercicis de combat adopten, sobretot, com a temes, petites operacions revolucionàries, persecucions, sorpreses de localitats durant la nit, combats de carrer. Les maniobres tracten preferentment d'insurreccions en països enemics i atribueixen la més gran importància a coordinar les operacions de l'exèrcit roig amb la propaganda entre els adversaris. Hom hi critica tant les proclamacions i les mesures revolucionàries com els moviments de tropes.

Cap país en la història ni cap exèrcit no ha mostrat mai un esperit tan pregonament agressiu com el de l'U. R. S. S. i l'exèrcit roig.

ELS AUXILIARS DE RÚSSIA.

Un extens programa ha estat establert per a inocular a la població el mateix imperialisme bel·licós que als soldats; tota la nació ha de refermar l'exèrcit roig, començant pels infants.

Els *pionniers roigs* són semblants, exteriorment, als nostres exploradors, però hom els inculca, no l'amor al proïsme, sinó l'odi als burgesos, i és en aquest esperit que són entrenats en els exercicis militars compatibles amb llur edat.

El *Komsomol*, o sigui la unió de la joventut comunista, treballa en el mateix sentit. Aquesta organització política de combat compta, segons "L'Estel roig" del 6 setembre 1931, amb més de 5 milions de membres coneixedors del maneig de les armes i pràctiques de tir.

Destacaments d'aquest cos han estat utilitzats algunes vegades

a l'avantguarda, en ocasions de maniobres de l'exèrcit roig i passats en revista pels grans caps militars; altres han pres part en la campanya per a confiscar les terres dels "kulaks" i deportar aquests maulaurats als treballs forçats en els boscos del Nord. Una bella ocupació per a la joventut!

Ossoaviajim. La societat que porta aquest nom abreujat ha estat fundada per a fer entre la població civil, la propaganda de l'exèrcit roig i per a encoratjar l'aviació i la guerra química. La seva tasca principal, junt amb altres societats anàlogues, consisteix a instruir militarment els 340.000 reclutes per any que l'exèrcit permanent i la milícia no poden formar per ells mateixos.

Tots els ciutadans de l'U. R. S. S. pertanyents a la classe dels "treballadors" poden formar part de l'Ossoaviajim des de l'edat de 18 anys i una forta pressió oficial els empeny a entrar-hi. Segons "L'Estel roig" del 23 febrer 1931, aquesta societat comptava ja a l'any 1930 amb 9 milions de membres.

L'Ossoaviajim està organitzada seguint la divisió territorial de l'exèrcit per a facilitar la col·laboració recíproca.

El Consell Central de la societat, a Moscú (carrer Nikolskaia, 25-27), està compost quasi únicament d'antics caps superiors de l'exèrcit; el seu Secretari general és Malinovski, abans comandant de la 29ª divisió d'infanteria. Aquest Consell ha elaborat un pla quinquennal per a la instrucció sumària dels reclutes de les armes principals. Aquesta instrucció premilitar té lloc, per les dues terceres parts, en hivern, durant els dies de descans i es completa per una estada d'estiu en un camp de maniobres. (L'"Estel roig" del 28 desembre 1931). Un article de Budieni precisava, per exemple, que l'Ossoaviajim havia creat 46 noves escoles d'equitació i subministraria en 5 anys a l'exèrcit 180.000 genets ensinistrats i 125.000 de completament instruïts.

La societat posseeix un gran nombre d'escoles militars especialitzades per a la formació de pilots, de mecànics aviadors, de bons tiradors i d'altres especialitats i inclús d'oficials de reserva. Moscú sola compta amb 4 escoles d'aquesta darrera categoria. (L'"Estel roig" del 4 febrer 1931).

Les formacions de l'Ossoaviajim participen en les maniobres de l'exèrcit. L'"Estel roig", en 16 octubre 1930, hi esmentava, per exemple, el 11. regiment de cavalleria d'instrucció del sindicat dels metal·lúrgics; el 20 setembre 1931, el batalló desplaçat de les Koljoses de la regió de Moscú; el 9 octubre 1931, el regiment motoritzat de

Moscú. Tots aquests destacaments duïen l'armament normal de l'exèrcit roig.

La societat construeix, també, aeròdroms per a l'exèrcit, i li ha facilitat, des de la seva fundació sota el nom d'Aviajim, 530 avions militars.

L'*Avtodor* és una societat anàloga, la qual presta el seu concurs a la motorització i a la construcció de carreteres per a l'exèrcit. Segons "L'Estel roig", del 6 gener 1932, compta amb 1.200.000 membres. Les seves escoles de xofers han instruït 30.000 deixebles en 1931 i 50.000 en 1932 existint un curs premilitar per a 100.000 obrers.

Fa poc constituï un fons que s'eleva a 4 milions i mig de rubles, per a dotar les tropes guarda-fronteres d'automòbils, d'autos blindats, de motocicletes, de remolcadors i de canons. Ha lliurat recentment a l'exèrcit roig una columna de 30 camions de 6 rodes i 15 autos blindats.

Una societat dels amics de la ràdio (O. D. R.) instrueix en les mateixes condicions els radiotelegrafistes per a l'exèrcit roig.

La militarització de l'escola.—Els deixebles secundaris practiquen el servei de campanya i el tir. En les escoles tècniques i superiors, els estudiants segueixen tots un curs teòric militar, i si són físicament aptes, una estada d'estiu de dos mesos en un camp. Els instructors són els oficials de l'exèrcit, generalment comunistes.

La "Pravda" del 22 gener 1931 publicà una circular del Comissariat d'Instrucció pública per a intensificar la instrucció militar en totes les escoles, titulada "15 milions d'escolars, reserva de combat del comunisme."

El servei militar femení pot igualment ésser decretat en cas de guerra. En temps de pau, les dones tenen el dret d'enrolar-se com a voluntàries.

D'un discurs de Voroxilof, comissari de la guerra, extreiem la frase següent: "*Les dones han de preparar-se com els homes per a la guerra inevitable. Han d'aprendre l'ús del fusell... i, per consegüent, totes les nostres forces seran utilitzades, essent en gran nombre les dones que combatran en primera línia, colze a colze amb els homes.*"

El caràcter netament agressiu de tots aquests armaments ressalta, no solament del programa de la III Internacional, sinó també del fet que l'U. R. S. S. compta amb 161 milions d'habitants, i que tots els seus veïns són, comparats amb ella, petits Estats que no poden pensar a atacar-la.

ELS AUXILIARS FORA DE RÚSSIA.

Els partits comunistes militaritzats.—Durant l'última guerra, alguns belligerants fomentaren, mitjançant llurs espies, l'intent de socavar la disciplina dels exèrcits adversaris, desorganitzar llurs indústries, impulsar inclús les insurreccions per a crear-se auxiliars entre els seus enemics. Aquestes mesures de guerra, poc brillants, es revelaren molt eficaces.

En militaritzar tots els partits comunistes i en empènyer-los a la revolució, els dictadors de l'U. R. S. S. i de la III Internacional no fan altra cosa i la fan en plena pau. Han començat així la més encoberta guerra en tots els països civilitzats.

Inclús en els pitjors anys de fam, trobaren el mitjà de desprendre centenars de milions de francs-or en la seva propaganda a l'estranger. És per això que lamentaren els fracassos, més o menys ràpids, de les revolucions començades a Finlàndia, Alemanya, Hongria i les temptatives preparades amb grans despeses en molts altres països.

Les causes d'aquests fracassos foren estudiades científicament, com s'estudia en les escoles d'estat-major. La conclusió d'aquests estudis fou que, per a triomfar en els països civilitzats, la revolució havia d'ésser preparada tècnicament, ajudada per una potència armada exterior, enterament revolucionària. Heus ací les raons, d'una part, de l'enorme augment dels efectius de l'exèrcit roig, i d'altra, de la militarització completa dels partits comunistes.

El Komintern començà per exigir de tots els partits comunistes una obediència absoluta. Els caps que no volgueren sotmetre's foren expulsats i foren designats per Moscú els seus substituïts. Els partits foren tot seguit reorganitzats i depurats diverses vegades, en forma que no es deixessin subsistir més que als militants enèrgics i sense escrúpols.

A més, el Komintern elaborà una sèrie d'instruccions detallades referents a la preparació, organització i direcció de les revoltes armades i de la revolució comunista. Citem, a títol d'exemple: "*Der Weg zum Sieg*" (El camí de la victòria, recollit per la policia alemanya); "*L'antimilitarisme revolucionari*" i "*La rebel·lió armada*", edicions de la secció francesa del Komintern (interdit també per la policia); "*La vaga és un combat*", assaig d'aplicació de la ciència militar a l'organització de les vagues revolucionàries, edició del Profintern.

Examinem primerament la tàctica ordenada per Moscú.

Basada sobre l'experiència bolxevic en Rússia, on alguns milers de fanatitzats reeixiren a apoderar-se d'un país de cent trenta milions d'habitants, l'acció revolucionària és deliberadament concebuda com l'acció d'una minoria activa, la qual, en cada país, es troba en presència de tres forces: la massa del proletariat, que cal induir a col·laborar en la revolució; el govern capitalista i la classe burgesa, que han d'anihilar-se.

Aquestes tres forces demanen d'ésser treballades per mètodes diferents.

Lenín ha escrit: *"No són pas els pobles els que preparen la revolució; hom prepara els pobles per a fer-la."*

La massa del proletariat està ja preparada a aquesta acció col·lectiva. Els sindicats professionals i els dirigents socialistes l'han organitzat en gran part, convertit al marxisme i impregnat d'esperit de classe. Per prendre-hi la direcció, basta als caps comunistes d'infiltrar-se en els partits socialistes, en llurs periòdics i llurs sindicats i d'intervenir en totes les qüestions; no per a millorar la sort dels obrers, sinó, al contrari, per impedir-ne el progrés, a fi de poder millor esponsorar les gelosies socials i transformar-les en odi. Això és l'essencial.

Tota la propaganda ha de fomentar un odi violent a la burgesia, ço que farà la revolució inevitable. Sense repòs s'ha de repetir a l'obrer que és odiosament explotat, que aquells qui no treballen amb llurs braços són paràsits, que la propietat és un robatori, que el patriotisme no aprofita més que als propietaris i que la religió és un opi del poble.

Els comunistes saben, també, que l'esperit de família és una de les bases de la societat, i així s'esforcen a destruir-la, treient la dona de la llar, enregimentant els infants i reemplaçant la moral cristiana per l'axioma diabòlic: *"És moral tot allò que és útil al partit comunista."*

Cal absolutament que l'obrer, amargat, sense llar, se senti malaurat, en un món mal organitzat, i que perdi tota esperança en una recompensa celestial. Aleshores hom podrà fàcilment fer-lo creure en el miratge del "paradís soviètic."

En atacar així la religió, el patriotisme, la família, el respecte de la propietat, aquestes bases ja vacillants de la nostra civilització, els comunistes intenten, també, disgregar la classe burgesa. Aquesta classe, ben diferent del proletariat, no està del tot organitzada; s'ha

refiat sempre dels governs per a defensar-se, i caurà juntament amb ells.

Respecte als governs, la tàctica preparatòria consisteix a desmonejitzar-los. Cal acusar-los constantment d'ésser governs de classe, empènyer-los a realitzar despeses exagerades, a reclamar impostos tals que destrueixin la prosperitat general, cercar de desorganitzar l'exèrcit i la policia, disminuint els crèdits, atacant els caps, exigint la seva subordinació absoluta al poder civil, de forma a anul·lar en ells tota iniciativa. A més, per la disgregació de l'exèrcit, de la policia, de totes les administracions i serveis públics, hom arribarà en el moment decisiu a isolar el poder i a paralitzar la seva acció.

En fi, sobre el pla internacional, el comunisme cercarà per tots els mitjans d'impedir l'apaivagament entre les nacions, de suscitar causes de conflictes. La paraula d'ordre serà transformar tota nova guerra en guerra civil.

En l'acció combinada dels partits comunistes i l'exèrcit roig, tenen posada els govns de Moscú l'esperança d'implantar la dictadura soviètica en tot el món.

IV

LA PENETRACIO A L'EXTREM ORIENT

El punt neuràlgic de la política internacional, que en els anys anteriors a 1914 radicava als Balcans, s'ha traslladat de la Gran Guerra ençà a l'Extrem Orient. L'anomenada "qüestió del Pacífic", que en 1920 suscitava un antagonisme perillós entre el Japó i els EE. UU., ha deixat pas a un estat de prevenció entre l'U. R. S. S. i el Japó, susceptible de convertir en "casus belli" els continus incidents per la possessió dels ferrocarrils que travessen la Manxúria, darrera dels quals s'amaga la lluita per l'hegemonia dels dos imperis—com hem vist, l'U. R. S. S. no és altra cosa—en terres asiàtiques.

Acabades les guerres civils i consolidats Lenin i els seus col·laboradors a Moscú giraren els ulls vers l'Àsia. Distretes les nacions europees en els problemes de la post-guerra, no pararen esment en la penetració imperialista dels soviets a l'Extrem Orient. El camí iniciat pels tsars i interromput per la guerra russo-japonesa fou reprès d'una manera més activa i resolta que abans.

En la tardor de 1920, l'exèrcit blanc d'Ungern es refugià a Mongòlia, pressionat per les tropes roges de l'Extrem Orient. Els russos blancs ajudaren els mongols a restablir la seva autonomia política, pactada en 1915 entre Rússia, Xina i Mongòlia. Però, en març de 1921, el Partit Nacionalista Revolucionari Mongol, secundat per les tropes roges de Sibèria, establí un govern provisional, controlat pels soviets, els quals s'esforçaren a bolxevitzar el país, les seves organitzacions polítiques, econòmiques, culturals, etc., de tal forma que la Mongòlia Exterior acabarà per ésser un Estat soviètic més, federat amb l'U. R. S. S.

Paral·lelament a l'establiment de la República autònoma de Mongòlia, els agents soviètics cercaren d'estendre la seva zona d'influència a la Xina pròpiament dita. Ja en 1920, el famós Karajan inicià la penetració de la propaganda comunista a Xina. Més tard, Yurin i Joffe aconseguiren la represa de les relacions diplomàtiques entre l'U. R. S. S. i Xina, alhora que els seus emissaris començaven a predicar la doctrina marxista. Unicament el temor d'atraure's l'enemistat del Japó motivà que la III Internacional refrenés les seves propagandes a la Manxúria. Aquest antagonisme d'interessos havia de motivar fatalment la topada de les dues polítiques expansionistes.

Produïda la ruptura de les relacions diplomàtiques entre l'U. R. S. S. i Xina, arran dels desordres de Canton, en 1927, fomentats pels representants soviètics, el govern xinès de Xiang Kai Xec reduí pràcticament al no-res l'activitat dels comunistes xinesos. Tot amb tot, restaren en el mosaic de l'anarquia xinesa diverses zones en mans de les bandes comunistes, singularment en les regions veïnes a Xangai, on es refugiaren els agents bolxevics, expulsats pel govern xinès. La realitat d'aquesta intervenció, és reconeguda en la pàgina 23 del Report Lytton, gens sospitós de parcialitat, que diu:

"Les zones d'influència comunista s'estenen més enllà del Fukiang i el Kiang-Si. Comprenen, també, una gran part de la Xina, el sud de Liang-Se i diverses regions de les províncies de l'Hopei i del Kiang-Su al nord d'aquell riu. Xangai ha estat el centre de la propaganda comunista i hom pot probablement trobar en totes les ciutats xineses individus que tenen simpaties pel Komintern. Fins ara no s'han organitzat més que dos governs provincials comunistes. En el Kiang-Si i en el Fukiang, però, es compten per centenars els soviets de menys envergadura."

Abans que els japonesos envaïssin el nord de la Xina, el general roig Bluxer—pretextant un incident promogut en l'administració del

LA PENETRACIÓ SOVIÈTICA A L'EXTREM ORIENT

Zones d'influència comunista

Zones completament sovietitzades

ferrocarril de l'Est xinès—atacà les tropes manxús, les quals foren batudes i anihilades tres de les seves divisions. L'exèrcit soviètic conduí aquesta campanya amb una salvatgeria inoïda, ciutats obreres foren bombardejades per l'aviació i la població civil registrà gran nombre de víctimes. La intervenció dels Estats Units, recordant el Pacte Kellogg—signat pocs mesos abans—obligà l'U. R. S. S. a retirar els seus soldats. S'emportaren més de 17.000 presoners, els quals no foren lliurats fins uns mesos després, quan Xiang Xue Liang acceptà les condicions del Kremlin.

Després foren els japonesos els que desembarcaren els seus exèrcits i no pararen fins a la creació del Manxukuo, sota el seu protectorat, tots ells fets ben recents perquè ens entretinguem a reportar-los*.

D'un cantó la necessitat dels japonesos de cercar noves terres cap on canalitzar el sobrant de la seva població i de l'altra l'anhel rus de cercar una sortida a la mar, que, com dèiem abans, no podia ésser altra que el Pacífic, motiva que quedin front a front dues potències, recolzada l'europea en la psedo-república autònoma de Mongòlia i l'asiàtica en el naixent Estat manxurià.

La possibilitat d'una topada, en un termini més o menys breu, ha estat causa que, de la mateixa manera que han cercat a França el contrapès a l'hostilitat alemanya, Litvinov hagi gestionat de Roosevelt un reconeixement, preludi d'una aliança, que col·locaria a l'esquena del Japó un enemic encara més formidable que l'U. R. S. S.

Més que l'il·lusori perill groc, plana sobre la humanitat el flagell real del comunisme, enquadrat pel Komintern i els governants de Moscú, els quals cerquen en l'extensió del règim bolxevic a tot el món la desaparició dels principis cristians, fonament de la civilització.

V

L'U. R. S. S. I LA SOCIETAT DE NACIONS

En la post-guerra, la política internacional ha girat—si més no aparentment—entorn de la Societat de Nacions. Encara que els EE.

* Vegi's "La Guerra de Manxúria", l'estudi publicat a *La Paraula Cristiana* dels mesos abril i maig de 1933, núms. 100 i 101.

UU. i l'U. R. S. S. no en formessin part i la diplomàcia seguí actuant prop dels gabinets pels camins tradicionals, l'organisme ginebrí gaudia d'un cert prestigi entre els demòcrates de tot el món i els polítics i governants més qualificats acudien periòdicament a les Assemblees, per tal de cercar remei als mals de la humanitat.

L'entrada del Reich a la Societat de Nacions en 1926 i les històriques entrevistes Briand-Stresemann assenyalaren el zènit de l'evolució d'aquell organisme.

Enfront d'aquesta realitat—que el conflicte de Manxúria i les guerres sudamericanes anorrearà—, als dictadors de Moscú els interessà d'aprofitar per a la seva causa els beneficis de la Societat de Nacions sense carregar amb les conseqüències de formar-ne part.

L'U. R. S. S. ha actuat enfront de Ginebra amb una duplicitat manifesta. Ha intentat sempre d'utilitzar la seva tribuna mundial per a propagar les idees comunistes, disfressant curosament les seves finalitats agressives, diametralment oposades a les de la Societat de Nacions.

Diverses vegades Litvinov ha afirmat, per exemple, que el seu govern condemnava la guerra com a instrument de política nacional; però s'ha guardat bé de dir que la volia amb totes les seves forces com a instrument de política revolucionària.

És aquesta la hipocresia dels Soviets: si els països burgesos fan la guerra, encara que sigui per a defensar-se, és una guerra nacional, i, per tant, condemnada; si la fan els soviets, encara que siguin els agressors, és una guerra de classes, i conseqüentment, legítima. Aquestes definicions justifiquen als seus ulls les seves invasions de Polònia, Geòrgia i Manxúria, així com també justifiquen per endavant la violació de tots els pactes de no agressió que els Estats burgesos tinguin la ingenuïtat de signar amb ells.

D'altra banda, la violació de promeses sembla als soviets—rejudicadors de tota moral cristiana—completament legítima.

És així, per donar una falsa aparença pacífica, que Litvinov ha proposat un desarmament general i total, contrari a la doctrina de Lenín; sabia que ningú no podria acceptar-lo.

Les resolucions encara en vigor del VI Congrés de la Internacional Comunista, on es discutí la seva proposició, proven la falsedat del Soviets. Citem textualment els següents extractes:

“És evident que cap comunista no comptava que els imperialistes acceptessin el projecte soviètic... La posició del govern soviètic en la

qüestió del desarmament és la continuació de la política de Lenin i la realització metòdica de la seva doctrina..."

"La lluita contra la guerra exigeix, abans que tot, que hom comprengui clarament, en cada cas particular, de quina guerra es tracta... Guerres entre Estats proletaris i Estats burgesos són inevitables i necessàries. Per això, el primer deure del proletariat soviètic, és de fer tots els preparatius indispensables, en la seva política, en la seva economia, en el seu exèrcit, per al cas d'una guerra; ha de fortificar el seu exèrcit roig, potent instrument del proletariat, ha de preparar les masses obreres exercitant-les militarment."

"...són reaccionaris aquells qui, amb plans utòpics, amb frases sense sentit, amb tractats, amb pactes, pretenen d'arribar a suprimir la guerra; a tot això el proletariat oposa la teoria marxista."

"Lenín mateix ha dit: "Boicotejar la guerra és una frase estúpida. Els comunistes han d'ajudar qualsevulga guerra reaccionària i transformar-la en guerra civil." "Correspondència Internacional", 11 desembre 1928, pàgs. 1716, 1718 i 1724).

Com es veu d'una manera ben edificant, els soviets cercaven de fer-se campions del Desarmament en el si de la Lliga, alhora que augmenten contínuament els seus exèrcits i infonien a la població civil uns anhels imperialistes, incompatibles amb les idees pacifistes de què es declaren paladins.

I per acabar, reportarem alguns dels atacs que els homes representatius de Moscú han adreçat contra la Societat de Nacions mentre enviaven els seus representants a les reunions de la Conferència del Desarmament.

Entre altres, el Komintern publicava el 15 d'abril de 1926 un manifest contra la Societat de Nacions, que entre altres coses deia:

"La llegenda pacifista que afirma la capacitat de la Societat de Nacions per assegurar la pau mundial dintre del règim capitalista, ha estat destruïda..."

"Ja en 1919 Lenin preveïé la marxa dels esdeveniments; el dia de la fundació de la Societat de Nacions la denominà: "Unió de bandolers i d'opressors del poble..."

L'esmentat manifest acabava afirmant la necessitat d'aconseguir *"la unitat de front proletari contra la Societat de Nacions"*.

Creada la Societat de Nacions per a fer respectar els drets legítims dels estats que la integren, caldria fossin bandejats de les seves deliberacions, països l'existència dels quals és una constant amena-

ça a l'ordre internacional. L'article primer del Pacte de la Societat de Nacions, que exigeix per a l'admissió d'un estat qualsevol "garanties efectives de la seva sincera intenció d'observar els compromisos internacionals no pot ésser més concluent La insinceritat amb que ve actuant la U. R. S. S., sense respectar cap dels compromisos concrets, hauria de fer reflexionar als homes d'estat abans d'entrar en nous contactes amb els Soviets.

L. LOPEZ OLIVELLA

CRONIQUE DE L'ESTRANGER

DE FRANÇA

BOSSUET, MAURICE MARTIN DU GARD ET HENRI BERAUD

No sorprendrà pas el lector indicant-li que un dels tres llibres que tenen més èxit, aquest mes, està dedicat totalment a Bossuet. L'autor, M. Gonzague Truc, no és pas d'aquells escriptors que, mitjançant una novella d'estil més adulterat encara que la intriga, s'imposen immediatament a la memòria d'unes quantes mundanes fressoses. Al contrari, pertany a aquella plèiade d'estilistes que assoleixen lentament la notorietat, que tenen lectors més erudits que xerraires, i el nom dels quals sobreviu allà on tants d'altres passen com un meteor. Espiritualment, M. Gonzague Truc justifica allò que lloa en Bossuet, o sigui que per a ésser cristià no n'hi ha prou d'escriure en cristià, sinó que cal també viure en cristià. De manera que, en rebre un llibre sobre Bossuet escrit per M. Gonzague Truc, hom sap que no pot tractar-se d'un producte d'aqueixa llei de *snobisme* religiós que actualment fa estralls. En aquesta *Paraula Cristiana*, on és permès d'exposar honradament tots els parers, crec oportú d'assenyalar aquest perill d'una moda religiosa tan greu, al meu semblar, com el perill contrari, l'anticlericalisme. No vull citar cap nom, però podria fer-ho. És veritablement curiós de constatar que certs autors, buits de tota inspiració, que han flairat en l'ambient una rebrotada catòlica, fan grans esforços i despleguen un zel admirable per tal de trobar "temes" religiosos, quan el dia abans encara es demanaven si no era millor escriure una novella policíaca o immoral! És el mal de la nostra època; és difícil, molt difícil, de trobar gent "pura". Tot està comercialitzat. Talment que s'explota fins la mateixa Fe. És indubtable que el principal i primer perill és que els crítics i els escriptors que fóra precisament interessant de sumar a aquesta florida religiosa comencin per somriure quan reben llibres d'aquesta mena, coneixent un xic massa el passat, sovint dubtós, de l'autor. El lector, per la seva banda, content d'abandonar la literatura pornogràfica, accepta aquestes produccions del *snobisme* religiós sense capficar-s'hi. És evident—hom hi convindrà—que no hi troba sinó literatura un xic per l'estil d'aquelles

vides de grans capitans eixides de la ploma de buròcrates que no s'han mogut mai de llur barri parisenc...

El cas de M. Gonzague Truc és totalment distint. Ha publicat ja un assaig de psicologia religiosa sobre la gràcia, un llibre patètic: *Le Retour à la Scolastique*, un estudi sobre els Sagraments, un altre sobre el pensament de Sant Tomàs d'Aquino, i una edició de Bourdaloue. M'interessa precisar, per tal de situar completament l'autor per als lectors als quals encara no sigui familiar, que l'obra de Gonzague Truc no és de cap manera aquella repetició més o menys d'ssolta o refinada fins a l'affectació que fan certs autors que hom no pot menys que anomenar "beats". En el món d'ara, aquests escriptors que basteixen llur obra a base sempre d'un mateix patró són tan noïbles com els ant'clericals o els clericals artificials i no convençuts dels quals acabo de parlar. Totes les tendències que influeixen el nostre món d'avui, i que hom anomena erròniament opinions polítiques, no són, si es miren prou de la vora, sinó manifestacions religioses. L'heretgia dels bolxevics, el paganisme francmaçó, el judaisme que sempre vol romandre ocult, el protestantisme que s'amaga darrera la filosofia, i fins i tot la idolatria oriental que es disfressa amb l'esoterisme, totes aquestes creences religioses i no polítiques en aquests trenta anys darrers han sabut esdevenir dinàmiques, com avui sol dir-se. S'infilten en la nostra vida quotidiana i es tornen acció, relacions, fets diversos, objectes gairebé usals, i és per això que han seduït nombroses ànimes catòliques que l'anticlericalisme republicà de Combes i dels radicals-socialistes de primer havia esfereït i després ullprès d'entusiasme. Davant de tantes ofensives religioses no catòliques, el catolicisme, cal dir-ho, no oposava sinó autors ingènua-ment clericals.

Afortunadament, Peguy féu deixebles, i molts esperits selectes no van témer, en plena època d'indiferència catòlica, de consagrar llur erudició i llur talent a expressar sentiments que llavors no estaven de moda, preparant d'aquesta manera, com M. Gonzague Truc adés, un auditori, influent intel·lectualment, per al dia en què la massa d'electors reclamaria altra cosa que històries de lliurepensadors.

Bossuet et le classicisme religieux (Ed. Denoel et Steel), aquest és el títol escollit amb encert pel nostre tal vegada millor comentador i coneixedor de Racine. Aquest gran llibre reflecteix també en la seva composició una concepció clàssica. M. Gonzague Truc es revolta contra el determinisme del medi ambient. Bossuet va néixer a Borgonya, paradís material dels bons bevedors i dels llaminers. Aquest naixement no va determinar res, i M. Gonzague Truc afirma que Bossuet hauria estat el mateix si hagués nascut a Orleans o a Marsella. Aquesta darrera afirmació sembla un bon xic gratuïta, encara que Marsella pugui, per tal com és amarada d'harmonia hel·lènico-provençal, reduir un meridional impulsu al sentiment de la mesura en l'expressió i el domini de si mateix que constitueixen la característica del classicisme francès. Car, no hi ha dubte que és perquè França és un país sense excés ni de planures, ni de superfícies líquides, ni de serralades, que ha permès i imposat

ahora aquesta concepció humana de la grandesa i de la bellesa. Si a Itàlia, per exemple, no és indiferent que un artista o un escriptor hagi nascut en la planura de Lombardia o entre les laves sicilianes, en canvi la unificació francesa, fet natural abans d'haver esdevingut polític, permet l'afirmació de M. Gonzague Truc. La formació de Bossuet confirma els bons presagis dels senyals de precocitat de talent. Els jesuïtes van voler fer-se seu un minyó que, amb llur ràpida i gran psicologia van reconèixer com a summament interessant. Als 16 anys, Bossuet va sostenir la seva primera tesi. "Esperit metòdic fins i tot en els seus ardors, mantingut per un geni que ja afirmava la seva rectitud, no es separà poc ni molt del camí recte. S'aplicà més a cavar en el solc dels segles que no pas a escalar puntes precàries en camps no eixermats. La brillantor de les heretgies de moda, així com el dubte dels ll'bertins, no influïren el seu esperit". La providència va ajudar-lo. Sant Vicenç de Paül li serví de guia en la renúncia del món i preparà la seva ordenació. El que molt aviat distingeix Bossuet és ensems l'absència de vehemències en les seves efusions religioses i el seu contacte permanent amb la vida real. Hom no veuria amb massa bons ulls que França forneix ascetes. Hom es complau d'observar que Bossuet sap guardar la necessitat i l'amor de la vida—per tal de jutjar millor el que comporta—i el goig creix en veure que, segons el biògraf, és un home que no ha deixat mai de preocupar-se de la realitat. Si Bossuet no visqué com un sant retirat del segle, fou per lliurar-se més estrènuament a la batalla. Un venturós atzar volgué que donés les primeres passes en la vida religiosa a Metz, on la me'tat de la població professava un protestantisme "rigorós en una estreta solidaritat", mentre els jueus—en aquell temps acantonats en llur coll—hi campaven a pler. Com tots els soldats de Crist, enviats a terra enemiga, Bossuet no podia admetre la tolerància, feblesa envers enemics posseïts de desigs agressius. Hom no es sorprendrà que, més tard, la *Histoire des variations de l'Eglise protestante* esdevingui, sota la seva ploma, la requisitòria més rigorosa que hom pugui trobar: l'autor havia vist actuar els protestants en llur propi feu. El crític fa observar, amb mots pertinents, que la intel·ligència no fou pas l'única força moral de l'autor. La gran activitat d'una Fe ve en primer lloc de la facultat d'experimentar-la que posseeix el cor del qui l'expressa.

Però la part més gran i més important d'aquest llibre és indiscutiblement aquella on l'autor ens mostra l'originalitat de Bossuet. Tant quan contradiu Leibniz com quan no vacilla d'arriscar el capell cardenalici per presentar potser massa lliurement certes objeccions al Papa. Bossuet es capté com un clàssic francès. Aquesta afirmació coincideix exactament amb el que podria anomenar-se un catòlic model. "Hi ha moltes maneres d'ésser original; una d'elles, que correspon més aviat a la singularitat—és la manera de certs autors exòtics, d'un Nietzsche o d'un Ibsen—, consisteix en una concepció molt personal de les coses i de llurs relacions. Una altra manera d'ésser original es redueix a explotar l'aportació dels valors comuns, que ella aprofundeix, més simplement, fins a renovar-les. És la dels Montaigne, dels Molière, dels Bossuet."

Bossuet la practicava, aquesta originalitat, per mitjà dels seus sermons. Generalment, els records de classe representen, als ulls de la majoria de la gent, la idea que els sermons de Bossuet deuen llur valor a l'eloqüència. M. Gonzague Truc demostra que tot el mèrit els venia, en realitat, d'haver-se inspirat únicament en la teologia. És aquest el valor de la moral cristiana i el que li assegura una perennitat, quan justament les temptatives de substitució de morals laiques fracassen l'una a seguit de l'altra. Però el classicisme de Bossuet es revela sobretot en l'acció. És com a preceptor del Delfi i també amb la seva intervenció en la convicció de Mme. de Lavallière, en els assumptes de Lluís XIV i de Madame de Montespan on afirmà la gran tradició clàssica catòlica i francesa.

* * *

Paral·lelament, si així pot dir-se, acaba de publicar-se un altre llibre que interessa els catòlics. Amb el títol de *Terres Divines*, Maurice Martin du Gard comprèn la Galilea, Síria, les arenes mil·lenàries d'Isis i, damunt la mar blava, aquells pedestals flotants derruïts sobre llurs divinitats de marbre que hom anomenà les illes de l'arxipèlag grec. Aqueixes regions, caigudes en decrepitud l'una rera l'altra, van reaparèixer en la Història gràcies a la Fe i a les armes de França. Qui, si no els croats, hauria maldat per transformar l'amanerament gelós dels àrabs en gestes cavallerívols?

Avui, en traduir poemes orientals inèdits, hom s'adona que els occidentals han portat tant a aqueixes "terres divines" com n'hag'n pogut treure. En aquest moment treballo en la traducció d'un poema oriental que em convenç de les tendències que hom té a divinitzar, àdhuc l'adversari contra el qual es bat. Es tracta d'un text del segle XVI. Explica que molts dels nostres avantpassats que van córrer la més formidable de les aventures per tal d'anar a deslliurar el sepulcre de Crist, aprengueren els idiomes de la Mesopotàmia. Ara bé; algunes pàgines del llibre de Maurice Martin du Gard mostren el gran avantatge que representa per als catòlics conèixer a fons els llenguatges i els idiomes d'aqueixes regions. En efecte, molts viatgers afirmen que els intèrprets són ben sovint els pitjors traïdors de la causa de la civilització catòlica i francesa. Si no haguéssim tingut allí les missions religioses franceses, segons el testimoni dels nostres nacionals i dels amics segurs que alguns francesos coneixen, no hauríem tingut més remei que plegar veles. Aquesta veritat apareix d'una manera lluminosa en *Terres Divines*.

M. Martin du Gard és el crític d'Henri Brémont, però ell no és home d'església. El director de les *Nouvelles Littéraires* representa precisament aquella classe d'escriptors que s'han sentit atrets sincerament per una rebrotada catòlica. Aquests escriptors no l'exploten pas, aquest grifolament, sinó que el serveixen, perquè cerquen aquells beneficis que pot aportar al pensament i a la vida contemporanis. És per això que, sota la seva direcció, les *Nouvelles Littéraires* han donat acollença al savi libe-

ralisme de St. Tomàs. M. Maurice Martin du Gard ha interrogat els indígenes inspirat en aquell esperit de curiositat universal de què l'Ordre de l'autor de la *Summa* sabé imposar la virtut sense severitat, virtut intransigent només amb la ignorància, en una admiració no determinada sinó espontània per la generositat del fundador de la universitat de París (el religiós) i l'inventor de la reputació del saber francès. Així se'ns fa albirador l'enllaç evident entre els soldats de Sant Lluís—legió estrangera sota la disciplina religiosa—i els nostres actuals representants al pròxim Orient. La reconquesta provisional dels llocs sants a l'Edat Mitjana deixà la llavor dels humanistes d'hàbit blanc, de Saint Etienne, els quals, en 1934, acullen a Jerusalem l'enviat anual, *catòlic o protestant*, de l'Acadèmia de les Inscipcions, perquè hi segueixi l'exemple de la labor crítica del director de la *Revue Biblique*. El viatge ens inicia tot seguit en el secret de la glòria de Chateaubriand, homenatge verenne a la catolicitat.

Pertocant a la qüestió jueva, en el país on s'invoca l'imperi sensual dels jueus sobre els Titus de tots els temps, l'autor mostra als jueus expulsats d'Alemanya com resulta de tardana i gairebé injusta llur reivindicació de la terra d'origen abandonada per ells per tal de conquerir el diner del món. Maurice Martin du Gard dóna a entendre de seguida què cal pensar dels turcs. Són uns eterns salvatges aqueixa gent que convertiren el Partenon en un polvorí, i a la Síria van prendre el temple de Baalbeck per... blanc d'artilleria!!! Hom es sorprèn, després, que tants europeus repeteixin la llegenda literària, que posaren de moda els amors de Loti, de la civilitat dels turcs, enemics de naixença, en realitat, del cristianisme. Però els polítics de via estreta no llegeixen gaire i, sobretot, no passen ni per equivocació els ulls damunt els escrits dels missioners. Des del punt de mira que podria anomenar-se societat de les nacions, M. Maurice Martin du Gard deixa endevinar, no pas sense força finor, algunes intrigues que floreixen en aquells països. Hom pot demanar-se, talment, si no veurem com les gelosies occidentals dissocien, tard o d'hora, els ocupants europeus de les terres divines, la qual cosa n'allunyaria de bell rou els cristians.

Les escoles religioses mantenen, a Egipte, una tradició que creà Napoleó, pare de l'egiptologia de la qual Champollion havia de descloure el misteri al món. El viatger no abandona les terres d'Egipte sense escriure unes pàgines magnífiques sobre la formació mundial del cristianisme a Alexandria.

La seva tornada a Europa es fa per Grècia, i això serveix de pretext al filòsof per a fer-nos notar que la cultura catòlica salvà la cultura hel·lènica.

* * *

En la literatura d'imaginació o, més ben dit, d'observació, cal assenyalar *Ciel de Suie* (Ed. de France), d'Henri Beraud. Els costums de Lió no hi són pas presentats amb massa simpatia. És tal vegada per efecte d'aquell cel que es mostra tothora grisenc i trist? És perquè Lió

s'escau a la confluència d'allò que s'anomena primàriament el nord i el migdia, és a dir, una certa duplicitat florentina i una certa hipocresia calvinista deguda a la proximitat de Ginebra? És perquè el lionès té por de mostrar la seva riquesa d'una manera ostensible? El cert és que les intrigues amoroses hi prenen un to de clandestinitat i, sobretot, hi són envoltades de gelosies, de menuts sotjaments, d'una xarxa infinitament meticulosa de censures i de murmuracions que frustren l'anàlisi del crític i l'obliguen a dir: en fi, em cal remetre-us a la mateixa novel·la. És sabut que Henri Beraud és lionès. Però és l'exemple vivent que el geni de l'observació del microbi humà pot proporcionar alguna cosa més que intrigues socials, puix que, nascut en aquest medi, sap fer-lo en-sembla tangible sense mesquinesa i jutjar-lo gairebé en moralista. Però sap també transplantar aquestes qualitats d'observador en el terreny abundós d'intrigues de força més envergadura: el de la política estrangera.

És per això que cal llegir amb un profit indubtable: *Vienne, Clé du Monde* (Ed. de France), que realitza el miracle que un home hagi pogut desembolicar la troça amb què perilla d'ésser filat el sudari de la pau europea.

ADOLPHE DE FALGAIROLLE

LLIBRES & REVISTES

ELS LLIBRES

En aquesta secció es faran recensions crítiques de totes les obres que ens siguin trameses en doble exemplar.

DOM JORDI M.ª RIERA. *Evangeli segons Sant Joan. Actes dels Apòstols.* (La Bíblia. Versió dels textos originals i comentari pels Monjos de Montserrat. Vol. XIX). Monestir de Montserrat. 1933.

A quaranta graus de febre política i d'extrema tivantor social, com la que malauradament està patint el nostre poble, hom no s'adona prou de certs fets culturals que es produeixen en el seu si. L'anostrament bíblic de l'escola montserratina és un esforç singular—i podríem dir d'auto-superació—que s'està realitzant a casa nostra en exègesi tècnica de caràcter estrictament científic.

Tenint en compte que es tracta de primeres temptatives i que gairebé tot s'ha hagut d'improvisar *ex nihilo sui et subjecti*—personal i mitjans econòmics per a proveir-se de les eines de treball indispensables—tota aquesta obra bíblica, malgrat les deficiències inmancables, representa quelcom d'èpic i gegantí.

El present volum—XIX de la sèrie—*Evangeli segons Sant Joan i Actes*—es manté, com és natural, en el mateix marc exegetíc que els anteriors i procedeix amb els mateixos mètodes, tendències i objectius, segons el tipus prefixat pel Director de la Col·lecció.

Tot i ajustant-se a la forma específica dels volums precedents, el volum XIX excel·leix en qualitats característiques. "Unusquisque proprium donum habet ex Deo: alius quidem sic, alius vero sic". No és així? El IV Evangeli i Actes, caps d'obra dintre els llibres del Cànon escripturístic, són una pedra de toc per a conèixer un tremp d'exegeta. Dom Jordi M.ª Riera, jove i tot com és, ha superat brillantment la prova, i ha palesat una cultura exegetica molt ben assaonada. Tal vegada, si l'ambient ho reclamés, ell donaria encara un comentari d'una major ampliació científica, però la seva exègesi s'acontenta d'un tipus tal, que, avui per avui, el nostre públic culte, tant eclesiàstic com seglar, no pot exigir més.

Evidentment, pertocant al IV Evangeli d'una manera particular, es presenten "questiones disputae", i cadascú és lliure de treure les conclusions que cregui més lògiques. Entre altres, la transposició dels capítols VI i V de Joan. "L'ordre primitiu, doncs, seria IV, VI, V, VII". L'autor, "d'acord amb un gran nombre de crítics moderns", accepta com a molt probable la susdita intervenció. Arguments? Raons de crítica interna. Tanmateix, personalitats com *Lagrange, Olivier*

i *Renard* se senten colpits per aquests arguments. Quelcom hi deu haver. Així i tot, fora de l'arquebisbe anglès *Bernard*, els altres no s'atreveixen en llur Comentari a disposar el text diversament de com es troba en la Vulgata.

El dia que s'addueixin altres testimonis externs del valor d'un Tacià, la cosa ja canviaria d'aspecte. Ara com ara "sub iudice lis est".

Dom J. M. R., en els Pròlegs respectius, defensa les posicions tradicionals relatives a l'autenticitat, historicitat i data. L'exposició és feta segons el sistema positiu modern, amb tot l'aparat filològic, crític i històric corresponent, sense deixar mai de fer ressaltar aquells punts que reclamen un aclariment teològic.

El tó personal del comentador és finament suggestiu i discret. Dom J. M. R. té grans qualitats de narrador, i certes escenes que demanen una decoració descriptiva—com la Samaritana, l'últim Sopar i la Magdalena al Sepulcre—són imaginades amb una vivesa de detalls simplement emocionant.

Inclús metòdicament, el comentari és remirat. L'autor s'ha informat bé, cita com cal. Està alerta de tot. Tal vegada algú demani més originalitat a l'exegeta català. Però cal tenir en compte que en aquest ram hom no pot inventar gran cosa. Hom ja fa prou de treure del tresor tradicional de l'exègesi "nova et vetera".

Després de comentaris al IV Evangeli enciclopèdics i insuperables, per exemple el del P. Lagrange, qui pot atrevir-se a més? Pertocant a Lagrange, és un oracle que cal consultar sovint. L'Escola bíblica Montserratina ha nascut i crescut sota l'ombra tutelar de l'Escola bíblica dominicana de Jerusalem; i no hi ha res a dir, si els deixebles s'assemblen al mestre.

Alguna insignificància.

Hi ha alguna grafia com de l'*Efès* en lloc de Efes (Cf. Dicc. Fabra) que seria preferible canviar—*Avist*, en la pàg. 27, i *Lapin* per comptes de Lepin, pàg. 196, són errors d'impremta a esmenar.

De l'esplèndida presentació tipogràfica de l'obra és superflu de parlar-ne, perquè tothom l'ha elogiada a bastament.—P. MARC DE CASTELLVI, O. M. Cap.

LOS MANANTIALES DE LA DIFAMACIÓN ANTIJESUÍTICA, per *Ignasi Arbide*.
2 vol. de 380 pàgs. Editat per M. Carbonell. Barcelona, 1934.

De tres anys ençà, el mercat editorial espanyol s'ha nodrit en gran part de llibres i opuscles d'un to rabiosament anticlerical. La Companyia de Jesús i les altes Jerarquies de l'Església n'han estat les víctimes predilectes. Per contrarestar l'ona d'injúries desencadenada, han aparegut valuosos llibres en els quals s'ha refutat brillantment l'allau de falses imputacions publicades. Excelleix entre tots els apareguts en aquesta tongada l'estudi d'I. Arbide, que agrupa en dos volums, densos de contingut i doctrina, tota la història de la Companyia, des de la seva fundació pel gran basc que fou Sant Ignasi de Loyola.

L'autor d'aquest volum es detura especialment a refutar les acusacions de què amb preferència fan ús els nostres sectaris per assolir les seves finalitats. Les llegendes sobre l'assassinat d'Enric IV de França, el suposat regicidi de Nassau, Ivan el Terrible, etc., són examinades a fons, demostrant la falsetat que comporta de complicar la Companyia en uns fets que li són completament estranys.

La circumstància d'ésser publicada l'obra a Barcelona fa que I. Arbide presti una atenció especial a examinar les obres anticlericals aparegudes a la nostra ciutat

aquests darrers anys. Els pseudo-arguments de Vinaixa, Pey Ordeix i altres, tan propagats últimament, són desfets un per un, amb una crítica científica i acurada que per a ells voldrien els enemics de l'Església. En la refutació d'aquestes obres, l'autor demostra com les afirmacions que fan són una mala adaptació de llibres estrangers, els quals es troben avui completament desacreditats en el país de procedència. Tots ells no són sinó una còpia de les calúmnies contingudes en "Mònica secreta", "Las Provinciales", "El judío errante", etc., llibres originaris dels quals ha sortit tot el fang que s'ha llançat contra la Companyia.

En fi, és un llibre que no pot mancar a la biblioteca de cap catòlic que vulgui conèixer els arguments amb què refutar les falsetats dels enemics de l'Església.—
L. LÓPEZ OLIVELLA.

DAVID GARCÍA, C. M. T. *Ensayo sobre las consecuencias físico-matemáticas de la teoría tomista de la materia y forma*.—Publicat a "Analecta Sacra Tarraconensia", any 1933. Biblioteca Balmes.

"Analecta Sacra Tarraconensia", que a tantes belles mostres de la nostra cultura ens té acostumats, sol dedicar tots els anys una secció a estudis filosòfics que, després, edita en fascicles a part. Tal és el cas del treball que avui presentem als lectors de LA PARAULA CRISTIANA.

El P. David García és el millor coneixedor—gosaria dir l'únic—a Catalunya del difícilíssim ram conegut amb el nom de "filosofia científica". La moderna "filosofia científica" és una ciència filosòfica bastida damunt les dades que ofereixen la investigació físico-matemàtica i que avui es desenvolupa amb tanta intensitat com rigor. A la llum d'aquesta disciplina, molts problemes antics revesteixen un aspecte insospitat i en sorgeixen d'altres de completament ignorats.

Els conreadors de la física moderna rebutgen el tutelatge d'una filosofia exageradament apriorística que des del tron d'ivori de l'abstracció ingènua voldria llegir d'una faisó contundent, i prefereixen que l'especulació recolzi damunt les conclusions incontrovertibles de la ciència positiva. Amb això estan d'acord amb l'esperit de la filosofia "perennis" que ha maldat per assimilar i incorporar les investigacions científiques. Dic amb l'esperit, però no, dissortadament, amb la realitat en forma de tractats sistemàtics o manualets d'ús corrent. Per això ens plau de llegir en l'obra del P. García que "davant una dada real sacrificarem amb gust cent pàgines de metafísica per molt assentada i fonamentada que resulti" (pàg. 132).

I consti que això no és un blasme de la forma més elevada de meditació; la metafísica, sinó l'afirmació de la relació estreta entre l'universal i el particular, entre l'abstracte i el concret, entre filosofia i física. És un absurd de pretendre l'anàlisi de la raó per si mateixa; qui ho pretén no fa altra cosa que treure a rel·luir els estats passats del pensament científic. Per tant, l'estat present de la ciència no pot constituir una excepció, sinó que ha d'ésser el punt de referència i la base criteriollògica més segura.

Potser el tint relativista d'alguns prosèlits de la filosofia científica ha escamat els escolàstics timorats, fent-los caure en un ingenu sofisma d'accident. Que no és essencial el relativisme gnoseològic a la filosofia científica ho palesen les múltiples publicacions del P. García.

L'obra que avui recensionem és com una contraprova. Vol demostrar la fecunditat d'una vella teoria: la de la matèria i la forma aristotèlico-escolàstica, respecte de les conclusions de la ciència moderna. Ho fa, a més, amb l'utilatge metodològic de moda: el *mètode axiomàtic*, fixant un mínim de postulats inicials dels quals hom pot deduir les restants afirmacions i acceptant-los com a *hipòtesi de treball*, com a afirmacions o postulats les conseqüències dels quals vol comparar amb les dades reals: la coincidència entre ambdós elements—postulats i dades—serà una demostració indirecta de la validesa i adaptabilitat al món real dels postulats inicials.

Dels problemes plantejats per la física moderna ocupen el primer pla els referents a l'*espai* i al *temps*, el de les lleis de l'univers i el de l'estructura microscòpica de l'ésser físic.

La nova física ha arribat, quant als dos elements primers, a la conclusió que no són, com creu el kantisme, formes imposades a la realitat pel subjecte pensant, sinó, per contra, propietats d'ordenació inherents a la realitat mateixa, d'or les extreu el subjecte.

Quant a les lleis dels fenòmens del món, sembla que s'imposa un cert indeterminisme, el del càlcul de probabilitats amb tendència cap a l'indeterminisme suprem del cas de distribució homogènia. Adverteixi's, però que no és forçós d'interpretar el principi d'indeterminació com una negació del determinisme, com ho pretenia el contingentisme del segle passat. És possible que les coses estiguin relacionades entre elles per vincles determinants, de sentit unívoc: el que vol dir aquell principi és que tal determinació unívoca manca de sentit físic, per la impossibilitat de conèixer exactament l'estat inicial heterogeni dels elements de les coses. Finalment, els elements del cos físic no es mantenen units per forces pròpiament tals, ni elèctriques, ni magnètiques, ni gravitatòries, ni s'atreuen o es repelleixen pròpiament, sinó que es mantenen units per síntesi real ordenada, a base d'una atracció metafísica imposada per la relació asimètrica intransitiva, i una repulsió metafísica, imposada per l'assimètria, i ambdues mútues.

Doncs bé: El P. García, amb un rigorisme i una precisió extraordinaris palesa que la vella teoria de la composició de l'ésser físic de dos elements—material i formal—explica satisfactòriament les dades actuals de la física matemàtica.

No és pas possible de detallar més. Seria necessari transcriure íntegrament l'obra. D'altra banda, per a orientar l'estudiós n'hi ha prou amb les anteriors consideracions.—R. ROQUER, Prev.

LES REVISTES

Les reproduccions d'articles d'altres fetes en aquesta secció tenen només caràcter documental; la inserció d'elles no implica, doncs, conformitat plena amb llur contingut.

EL SISTEMA FEIXISTA: "Tot dintre l'Estat", per Marcel Prélot, tret de "La Vie Intellectuelle" del 10 de novembre de 1933. (Trad. J. U.).

"Res més que l'Estat": aquesta és la fórmula—com ens ha estat fàcil de demostrar-ho¹—en què es resumeix la sociologia feixista.

La conseqüència política d'aquestes premisses és "tot dintre l'Estat".

Altrament, Mussolini s'ha pronunciat sobre aquest punt amb tanta claredat com vigor. Ell mateix llançà la fórmula de l'Estat "totalitari": "Tot dintre l'Estat, res fora de l'Estat, res contra l'Estat". Aquesta declaració, que data del discurs de la Scala (28 d'octubre de 1925), després ha estat repetida sovint pel seu autor²; i ha constituït l'objecte de comentaris variats i copiosos, en els quals la idea s'ampliava fins a rebre la interpretació panteista que tot seria l'Estat: que fins i tot si hom deixa de banda aquestes exageracions, el caràcter total de l'Estat presenta un doble abast. En primer lloc, significa que tot interessa l'Estat: que el seu domini no és solament l'ordre públic, sinó que s'estén també a la vida religiosa, intel·lectual, econòmica, social, familiar, etc. Després, que tota activitat organitzada, qualsevulla que sigui, s'exerceix dintre l'Estat, repercuteix en ell i es desplega en ell; que en tot cas i en tot lloc, està sotmesa a la seva empresa, si no és exercida per ell mateix.

L'extensió del domini de l'Estat a tota la vida col·lectiva, ja que no a la vida intel·lectual: heus aquí el primer sentit del mot d'ordre totalitari.

L'absorció de totes les activitats dintre l'Estat: heus aquí la segona significació que podria anomenar-se "corporativa" de la mateixa fórmula.

Estudiarem l'un després de l'altre aquests dos aspectes, d'altra banda complementaris, de l'Estat, bo i deturant-nos d'antuvi al primer fenomen del qual ens caldrà successivament posar de relleu la incidència política, econòmica i espiritual.

¹ Cf. *La Vie Intellectuelle* del 10 de juny del 1933 o *La Paraula Cristiana* del gener d'enguany.

² Especialment en el discurs a la Cambra dels diputats del 26 de maig del 1927, en *Discorsi del 1927*, pàg. 157.

I

La *totalitat* de les atribucions de l'Estat feixista fan d'aquest, diuen els seus teoritzadors i apologistes, un Estat complet, puix que "totalitza" els elements essencials de les formes polítiques superiors que el món ha conegut o imaginat.

L'Estat feixista és un Estat jurídic, guardià de l'ordre com un Estat liberal;

L'Estat feixista és un Estat econòmic en el qual la producció dels béns és cosa pública, com en un Estat socialista.

L'Estat feixista és un Estat eclesiàstic amb el seu culte i la seva fe, com la Ciutat antiga o les monarquies tradicionals.

L'Estat feixista, en fusionar en ell aquests tipus d'Estat, en constitueix la síntesi. D'aquesta manera engendra un tipus nou que en alguns aspectes s'acosta i en altres s'allunya dels precedents històrics o dels models intel·lectuals de què procedeix. De mica en mica, per etapes successives, fent ús d'aquell mètode que li és propi d'experiència orientada, d'oportunisme matisat de doctrina i d'endegament jurídic de les creacions empíriques, el nou règim adquireix i modela la seva pròpia figura. Aquesta, segons des de quin angle i amb quina llum s'examina, adés apareix amurada de tradicions, adés en brutal oposició amb aquestes. És l'antítesi habitual molt ben resumida en l'apòteigma de Panunzio, "el feixisme és un fenomen de conservació revolucionària".

* * *

L'Estat feixista reté de l'Estat liberal el seu caràcter essencialment jurídic, les seves atribucions primordials de manteniment de l'ordre públic, però, en oposició amb l'absentisme kantian, es considera com un poder tothora present i sempre alerta. En lloc d'un *mínimum* de govern, en preconitza un *màximum*. Lluny d'amagar la seva força, es complau a fer-ne ostentació. Les funcions de policia no li causen molèstia ni recança, ans li són un motiu d'orgull. "El ministre de l'Interior — declarava Mussolini — és un ministre de Policia. Altrament, jo sóc ben venturós d'ésser el cap de la Policia; no me'n sento gens ni mica avergonyit. Espero, al contrari, que tots els italians, oblidant vells prejudicis, reconeixeran en la Policia una de les forces més necessàries a la vida de les societats³. La insuficiència del carrabiner la supleix el "milicià" de camisa negra, el servei voluntari del qual "per a la seguretat de l'Estat" és una de les institucions característiques del règim.

Però l'Estat feixista, en exaltar i exagerar la funció policíaca de l'Estat, en modifica profundament el caràcter.

L'ideal clàssic radica en una mena de contractualisme universal. La llei hi sanciona el joc espontani de les autonomies individuals i no el supleix sinó quan se'n fa palesa la necessitat. La força pública és posada al servei dels particulars per a la defensa i salvaguarda de llurs drets subjectius. L'Estat es limita a ésser

³ Mussolini, discurs al Senat del 27 de novembre del 1928, traducció d'E. Marsan, en apèndix a la *Révolution fasciste*, de Pietro Gorgolini. París, 1924, pàgina 122.

l'organització jurídica i política d'un medi obert lliurement a la iniciativa, cristallització i desenrotllament de la vida privada. En aquest sistema, el poder s'accontenta de deixar obrar els particulars, i només actua per garantir l'arranjament pacífic de llurs diferències. Tot allò que no és prohibit és permès. Es recorre el menys possible al magistrat i al gendarme; les autoritzacions i les vigilàncies es restringeixen als casos excepcionals.

En canvi, l'ideal feixista, com és sabut, procedeix de la noció de l'Estat "unitat ètica, política i econòmica", l'objectiu del qual és el poder. En aquest cas, la llibertat dels individus no és més que un element secundari, un mitjà millor que d'altres (especialment en el domini econòmic), però res més que un mitjà. La justícia ja no tindrà com a fi l'arbitratge d'interessos protegits pel dret; i la policia, com a objectiu, la sanció de les infraccions. L'una i l'altra seran instruments polítics destinats a assegurar el màxim de força a la persona-Estat en la lluita permanent que aquesta sosté a l'exterior contra els altres Estats rivals seus, i a l'interior contra la influència corrosiva i dissolvent de les tendències particularistes, individuals o col·lectives.

La legislació feixista, especialment la legislació penal, es manifesta, vista des del punt de mira de la doctrina clàssica, com una accentuació rigorosa de les mesures de policia tradicionals emprades per l'Estat, sobretot a les èpoques de crisi. Però, des d'aquest punt de mira, els rigors del legislador italià semblen desmesurats, d'aspecte patològic, ja que no teratològic. En canvi, són implacablement lògics si hom adopta els postulats intel·lectuals del règim. L'essencial per a l'Estat és la seva vida i el seu poder. Tota la seva activitat s'orienta envers aquest objectiu, i "el seu exercici no pot ésser entrebancat per prejudicis ridículs". Per això el nou codi del 10 de juliol de 1931, avui en vigor, és sobretot un instrument polític i una arma de defensa social.

El llibre II (*dels Delictes*) reprimeix en el títol I els atemptats a la personalitat de l'Estat. Tots els actes susceptibles de moure la seva sobirania, tota manifestació de derrotisme polític, militar o econòmic, fins i tot fora del territori de l'Estat, tota apologia o propaganda subversiva d'un ciutadà italià exercida no solament contra la seva pròpia nació, sinó també contra qualsevol Estat aliat o associat amb ella, tota activitat *antinacional* del ciutadà a l'estranger, tota organització o participació en l'acció d'associacions nacionals o internacionals subversives, és a dir, "que tendeixen per mitjà de la violència a establir la dictadura d'una classe social sobre les altres, a suprimir una classe social o a pertorbar d'una manera qualsevulla les institucions econòmiques o socials de l'Estat", són severament castigats.

Aquest és també el cas dels atemptats contra els membres de la família reial, les ofenses a llur honor o a llur prestigi, els atemptats a llur llibertat, a la memòria d'un de llurs parents, i el fet d'imputar al Rei o al Regent la responsabilitat dels actes del Govern. Són així mateix castigades les infraccions comeses amb relació al Primer Ministre. Tot acte que tendeixi a canviar la constitució de l'Estat o la forma del Govern amb mitjans anticonstitucionals, els maneigs encaminats a dificultar l'exercici de la sobirania de les atribucions o prerrogatives del cap del Govern, de les funcions del gran consell del Feixisme, del Senat i de la Cambra dels Diputats, l'ofensa pública a la Corona, al Govern, al Gran Consell, al parlament, a l'exèrcit, a l'ordre judicial, a la Nació, a la bandera, o a

qualsevol altre emblema nacional, la pressió amb violència, amenaça o engany amb mires a impedir en tot o en part l'exercici d'un dret polític o de fer-lo exercir en un sentit contrari a la voluntat de l'interessat, comporten, segons el cas, la mort, els treballs forçats a perpetuïtat, la reclusió, i la pena augmenta si el fet és el resultat d'un acord, d'una conspiració o l'obra d'una banda armada.

"Fóra tancar els ulls a la realitat, diu un comentarista italià, Tallarigo, no voler constatar, sobretot avui, fins a quin punt la passió política degenera en els crims més greus, els quals, de rebot, atempten contra les institucions polítiques de l'Estat: aquest té, per tant, el dret i la necessitat de defensar-se'n per tots els mitjans que estan a la seva disposició. En canvi, si el delictes polític s'inspira en un objectiu patriòtic favorable al sistema polític o social existent, el seu autor es beneficiarà d'una disminució de la pena".⁴

Així, doncs, és realment un "Codi polític", com l'ha qualificat el seu principal autor, Alfredo Rocco⁵, el qual admet especialment l'extradició per un delictes polític — concepció a la qual s'oposa encara la legislació d'altres Estats —, i s'indina a considerar com a delictes polític qualsevol delictes, fins i tot de dret comú, que derivi d'idees polítiques o tendeixi a fins polítiques; puneix amb més severitat el delictes polític que el delictes de dret comú, "en quant viola els interessos de l'Estat o de la collectivitat força més importants que els interessos particulars", i, en fi, tot ho subordina al predomini de l'Estat en la seva Constitució i la seva forma actuals.

El nou Codi tradueix també en llenguatge tècnic la primacia de l'interès social sobre l'individual. El Codi de 1890 que duia el gran nom de Zanardelli i del qual l'Escola penalista italiana es mostrava justament orgullosa, havia estat concebut en el moment àlgid del liberalisme. "Les seves normes — diu amb un xic de desdeny Alfredo Rocco — semblen fetes més bé per protegir el delinqüent que no per castigar-lo". La repressió tenia sovint un caràcter irrisori. Al contrari, el Codi de 1930 té sobretot en compte l'exemplaritat de la pena, "El desvetllament de la consciència del poble italià i la disciplina imposada pel feixisme a la vida nacional no podien accontentar-se amb regles penals insuficients".⁶

Aquestes regles només eren útils per als culpables. Ara bé, "la pena no és solament feta per als delinqüents; és més: és pot dir que no és feta de cap manera per als delinqüents; la pena és feta per a tots".⁷

* * *

D'aquesta manera es veu com, a despit de certes afinitats, l'Estat feixista s'allunya de l'Estat liberal. Se'n separa radicalment per la seva concepció del caràcter d'"unitat econòmica" atribuït a l'Estat.

Aquest problema és un dels que avui pertorben més profundament la vida

⁴ Citat per M. de Casabianca en la *Revue pénitentiaire et de droit pénal*, setembre-desembre del 1930: *Le nouveau Code pénal italien*, pàg. 401.

⁵ Discurs al Senat ran de la discussió del Pressupost del Ministeri de Justícia per a 1930.

⁶ A. Rocco: "La législation fasciste", en la *Revue Economique Internationale* de 1932, t. I, pàg. 255.

⁷ A. Rocco, *Rapport sur le projet du Code Pénal*. Citat per M. de Casabianca, *loc. cit.*, pàg. 402.

moderna. El règim d'Estat — particularment tal com l'ha descrit Maurice Hau-rion — implica la incorporació a l'Estat nacional d'un mercat nacional. L'un i l'altre estan units amb lligams molt estrets: coincidència geogràfica dels límits territorials, organització de les llibertats econòmiques, serveis públics de les comunicacions, dels transports, de la moneda, etc. Això no obstant, la producció dels béns conserva, normalment, el caràcter de cosa privada i, en el terreny econòmic encara més que en el terreny polític, la primacia correspon, segons el Degà de Tolosa, a "l'ordre individualista".

En canvi, en la teoria de l'Estat feixista, l'economia nacional és un element de l'Estat nacional com el territori, la població i la sobirania. L'economia constitueix, segons una metàfora de Sergio Panunzio, la "quarta dimensió" de l'Estat⁸. El feixisme d'aquesta manera aconsegueix una espècie d'absorció de l'Economia en l'Estat.

En aquest aspecte, hi ha qui estableix un paral·lel entre feixisme i socialisme, i alguns feixistes es consideren a si mateixos com a socialistes que han recixit: "Nosaltres — deia un d'ells en un congrés internacional — som socialistes que hem tingut el coratge d'assumir el poder; vosaltres sou socialistes que heu tingut la peresa de no moure-us de l'oposició.

"He meditat molt — diu Joseph-Barthélemy — aquesta declaració i he arribat a demanar-me si no conté un fons de veritat"⁹.

El cert és que nombrosos feixistes són antics socialistes i que la coneixença d'aquest passat és encara avui necessària per a la intel·ligència del feixisme. Mussolini vencedor primerament del reformisme vençut, després, en la seva campanya intervencionista i exclòs del partit, s'ha trobat sempre en oposició amb les concepcions ortodoxes. El determinisme revolucionari del marxisme mai no ha estat acceptat per ell. La seva doctrina és d'essència "blanquista". Una cita de l'"Enfermé" serveix d'epígraf al *Popolo d'Italia*: "Qui té ferro també té pa", i el "Vieux" no hauria pas desaprovat el discurs d'Udine que prologà la marxa sobre Roma: "El nostre programa? — Volem governar Itàlia."

Per tant, com algú ja ha remarcat, el socialisme dels feixistes — si socialisme hi ha — es troba oposat radicalment tant a les concepcions dels "utopistes", com al "socialisme científic". Per als camises negres, el "Taller" no ha de substituir el "Govern", ni "l'administració de les coses" prendre el lloc de la política fent-la inútil, sinó tot el contrari, l'Estat ha de supeditar-se l'Economia. L'Estat socialista que de societat política esdevingués societat econòmica deixaria d'ésser un Estat. Despullat de les seves prerrogatives de poder, sense nervi i sense vida, reduït a les tasques subalternes de gestió, fóra estrany a allò mateix que constitueix l'essència de l'Estat, a l'*Imperium*, a la Sobirania.

Socialisme i feixisme són, doncs, intel·lectualment, dues actituds de pensament oposades en absolut: el socialisme immergeix i dissol la Política en l'Economia. És aquesta, segons Proudhon (i també segons Marx), "la idea general de la Revolució en el segle XIX". En canvi, el feixisme subordina l'Economia a la Política com a part integrant. Pot succeir (i succeeix de fet) que, en llur camí invers, socialisme i feixisme es trobin i presentin aspectes anàlegs. Una política

⁸ Sergio Panunzio: *Il sentimento dello Stato*. Roma, 1929, pàg. 168.

⁹ Joseph-Barthélemy, *La crise de la Démocratie*. París, 1931, pàg. 71.

semiabsorbida per l'economia o una economia en curs d'integració a la política: els dos fenòmens presenten singulars analogies externes, i l'intervencionisme que caracteritza els dos sistemes pot induir a confusió.

Tot amb tot, el dinamisme és ben diferent. Per al feixisme, la naturalesa de l'Estat és política, sigui el que sigui el domini en què s'exerceix el seu poder. El camp econòmic, intel·lectual i jurídic en què es desplega el poder públic no en modifica l'essència. La comesa dels governats és i resta sempre aquesta: produir, comerciar i consumir. Normalment, l'Estat no té més intervenció sobre els béns que com a sobirà dels homes.

Aquest és el sentit de la declaració VII de la *Carta del Treball* quan afirma que "l'Estat corporatiu" considera "la iniciativa privada en el domini de la producció com l'instrument més eficaç i més útil dels interessos de la Nació".

Cal fixar-se, però, que aquesta proposició no assenyala pas un retorn a les concepcions liberals. La iniciativa privada, en aquest cas, no és considerada de cap manera com un principi intangible, sinó com una modalitat, i l'interès visible no és el de l'individu, sinó el de la nació. L'individualisme doctrinal definit per un dels seus millors teoritzadors, Auguste Deschamps, com "el règim que atorga a l'individu la llibertat de produir, de canviar, de consumir i d'estalviar com pugui, i d'acord amb la manera que, a judici seu, sigui més convenient al seu propi interès". és rebutjat pel feixisme, per tal com aquest no admet ni de lluny que l'individu sigui lliure de decidir i disposar la seva activitat en l'ordre econòmic. Indubtablement "el benestar dels productors forma part dels "objectius unitaris" de l'Estat, però l'individu, si bé té el dret ben legítim de cercar la prosperitat de la seva empresa, ha d'exercitar-lo amb mires a la de tot l'Estat, a la qual ha de col·laborar, ja sigui empresari, tècnic, empleat, obrer, artista, savi o literat ³⁰.

Oi més—cal insistir sobre aquest punt—, "iniciativa privada" no vol pas dir "negoci privat". N'hi ha prou, per a donar-se'n compte, amb recordar els dos principis inserits a la declaració VII de la *Carta del treball*:

"L'organització privada de la producció és elevada al grau de funció d'interès nacional... L'empresari és responsable de l'orientació de la producció a l'esguard de l'Estat."

I en això no hi ha pas simples afirmacions platòniques. En efecte, la declaració IX preveu la intervenció directa de l'Estat quan es realitza una o altra de les dues hipòtesis:

- carència o insuficiència de la iniciativa individual;
- utilització d'interessos polítics de l'Estat.

En aquest cas, la intervenció pot assumir tres formes que també enumera el mateix document:

- el control;
- l'estímul;
- la gestió directa.

L'estatització és, doncs, sempre possible. Els instruments legislatius i administratius són forjats amb mires a aquesta justificació. D'una manera brutal, sota la necessitat imperiosa, o lentament i progressiva, segons un pla metòdic, podran reduir a no-res, si es presenta el cas, les llibertats individuals supervivents.

³⁰ Cf. E. Le Roy, *La Charte du Travail en Italie*, Paris, 1928, pàg. 14.

Ja des d'ara han estat preses una sèrie de mesures per tal d'exercir un control adequat sobre la indústria. Mitjançant la creació de l'*Institut Mobiliari Italià* i de l'*Institut per a la reconstrucció industrial*²¹, de lleis sobre les societats, d'una llei sobre les noves indústries, etc., serà possible la realització progressiva de l'ideal de la Nació "unitat econòmica" inscrit en primer terme de la "Carta del Treball"²².

La inspiració que hom constata ací és molt semblant a la del mercantilisme que considerava així mateix la riquesa com un poder de l'Estat i cercava el màxim rendiment per mitjà de força nacional. Tot amb tot, les modalitats del programa són alguna cosa més que un simple augment de stock metàl·lic.

La política econòmica del feixisme comporta tres punts principals:

Política de població: el nombre fa la força. En cinquanta anys el poble italià ha d'ésser un dels més nombrosos del món. Totes les mesures en matèria de natalitat, mortalitat, matrimoni, emigració, etc., són encaminades a l'assoliment d'aquest objectiu.

Política de rurdització: Itàlia ha d'ésser en primer lloc un país agrícola. L'antic terror italià pot donar pa a tots els seus fills. D'ací naixen la intensificació del conreu blader, la repoblació forestal i els esforços de millorament integral.

Política d'expansió: el pavelló italià ha de renovar, a través de les mars i dels aires, els fastos d'Amalfi, de Pisa, de Gènova i de Venècia; els treballs públics i les tradicions de Roma²³.

L'economia ordenada i dirigida per l'Estat deixa d'ésser una economia pura per esdevenir, en el sentit literal dels termes, una economia "social", "nacional", "política"²⁴. En lloc de reabsorbir-se i dissoldre's l'Estat en l'Economia, segons la idea socialista de què suara féiem esment, és l'Economia que resta sota el domini polític: "*Politisierung der Wirtschaft*", diuen els alemanys en una fórmula el vigor de la qual compensa la inelegància.

Hom es troba ben alliberat de les nostàlgies medievals que semblaven persistir en el mot "corporatiu"; hom no s'engresca tampoc amb certes anticipacions d'esdevenidor que el terme "sindical" deixa traslluir. L'economia anomenada corporativa no és, en realitat, sinó una desviació—si no n'és una etapa—en l'evolució del capitalisme. Amb ella es fa aparent i es precisa un nou aspecte d'aquest, albirat ja pel seu gran historiador Werner Sombart, el qual precisament, la primavera passada, prengué part al *Segon Congrés d'Estudis corporatius de Ferrara*. Es tracta d'un capitalisme que conserva els seus elements motors: iniciativa i individual i propietat privada, però despullat del seu individualisme i del seu liberalisme con-

²¹ Cf. VITTORIO GORRESIO. La política econòmica del feixisme de l'*Istituto mobiliare italiano* a l'*Istituto per la ricostruzione industriale*, a la *Revue Economique Internationale* d'abril del 1933, pàg. 7 i següents.

²² De tota manera, a judici de bons observadors, l'economia italiana és avui, de fet, una economia en la qual, a desgrat d'una constant subjecció a l'Estat, la llibertat de les grans empreses és considerable.

²³ Cf. L. AMOROSO. *La visione economica del Fascismo*, en *Studi nelle scienze giuridiche e sociali pubblicati dall'Istituto di esercitazioni presso la facoltà di Giurisprudenza*. Pàdua, 1930, pàg. 267.

²⁴ Vegi's GINO ARIÀS. *L'Economia sociale corporativa nella storia del pensiero politico*, report del Congrés de Ferrara (5-8 de maig 1932). *Atti del secondo Convegno di Studi Sindicali e corporativi*. Roma, 1932, vol. I, *Relazioni*, pàgs. 67 i següents.

genitals, però "frenat" per la seva subordinació a un règim d'autoritat i de control estatals, però "esporgat" de les incertituds de l'agnosticisme liberal i subjecte a un poder fort ¹⁵.

No és pas això, el socialisme d'Estat; ans és tot el contrari: és el "Capitalisme d'Estat" ¹⁶.

* * *

L'Estat totalitari implica, així mateix, una religió d'Estat.

Aquesta, oficialment, és el catolicisme. "L'Estat feixista—precisa Alfredo Rocco—no és l'Estat ateu, l'Estat laic. Al contrari, practica la seva pròpia religió, que és la de la majoria del poble italià, és a dir, la religió catòlica i romana" ¹⁷. També pertocant a aquest punt, el feixisme ha "tornat a l'Estatut". Ha repudiat la fórmula agnòstica i liberal que de mica en mica havia substituït per la Igualtat de cultes davant l'Estat el principi contingut en l'article I de la Carta Albertina: "La religió catòlica, apostòlica i romana és l'única religió de l'Estat. Els altres cultes existents són tolerats de conformitat amb les lleis" ¹⁸.

L'adopció d'una religió d'Estat és tanmateix suficient per a garantir la realització de l'ideal totalitari de l'Estat, majorment quan el fundador d'aquesta religió és aquell que posà terme a la confusió en què era submergida la Ciutat antiga i donà com a manament als seus deixebles de "restituir al Cèsar el que és del Cèsar i a Déu el que és de Déu."

Aquesta partició la concep el feixisme d'una manera que li és pròpia. La doctrina religiosa no és sobreposada sinó sobreafegida al feixisme, de la mateixa manera que s'anexiona un consiliari a cada batalló de *Balilles*. Mussolini ho ha dit sense misteris: "L'Estat feixista—ha declarat a la Cambra—és principalment i essencialment feixista, i el catolicisme el completa."

Així, doncs, quan el feixisme parla del contingut espiritual de l'Estat, quan ridiculitza l'Estat liberal, Estat abstracte i buit, simple marc jurídic, cerca alguna cosa més que posar fi a l'absència d'una religió d'Estat. Es proposa fer de l'Estat mateix una realitat "ètica", segons l'article I de la *Carta del Treball*. "No es pot negar—ha dit Mussolini—el caràcter moral de l'Estat feixista, perquè, sense això, l'Estat fóra una cosa deplorable. L'Estat feixista reivindica plenament el seu caràcter moral... Tothom ha de saber que un Estat que tingui plena consciència de la seva missió de representant del poble és un Estat que transforma aquest poble, fins i tot en el seu estat físic. I l'Estat ha de donar a conèixer a aquest poble les grans idees i els grans problemes" ¹⁹. A seguit del *Duce*, Roberto Forges Davazanti diu que l'Estat feixista és un "Estat militant", un Estat "missioner". Aquest Estat afirma la seva pròpia raó d'ésser, la seva pròpia funció, la seva primacia i la seva voluntat de poder ²⁰. En fons, el seu culte s'adreça a si

¹⁵ L. GANGEMI. *Problemi della politica rurale e Stato corporativo*, pàg. 284.

¹⁶ S. PANUNZIO. *Idee e fatti nuovi in Il lavoro d'Italia* del 9 de maig del 1926.

¹⁷ A. ROCCO. *La legislació feixista* en la *Revue Economique Internationale* de 1932, t. I, pàg. 251.

¹⁸ Cf. A. C. JEMOLO. *Sulla qualificazione giuridica dello Stato italiano in ordine alle sue relazioni con la Chiesa* en la *Revista di Diritto Pubbico*, any 1931, pàg. 168.

¹⁹ Discurs a la Cambra dels Diputats sobre els Acords de Latran, citats per G. Rabeau en la *Vie Intellectuelle* de desembre del 1920, pàg. 520.

mateix. Si la política del feixisme és una "estatocràcia", i la seva sociologia una "estatologia", la seva metafísica és una "estatolatria".

Que el règim comporta, si més no en potència, una ideologia així, un document ho ha declarat no fa gaire²⁰. Altrament, no és pas difícil de reconèixer en aquesta ideologia una d'aquelles "doctrines de força" de què un teòleg, que alhora és un mestre de dret natural, ha dit amb encert que eren "materialistes en llurs tendències, pessimistes en llurs postulats, evolucionistes en llurs procediments, nacionalistes en llurs realitzacions immediates i panteistes en llurs lògiques conclusions"²¹.

Multitud de textos confirmen aquestes opinions. És per això que Mussolini, pel setembre de 1919, adreçant-se als garibaldins tornats de l'Argona, els deia: "Jo voldria un poble pagà que estimés la lluita, la vida, el progrés, sense creure cegament en les veritats revelades i que fins i tot menyspreés les panacees miraculoses"²². Si bé el Duce no ha repetit d'ençà de temps aquest desig, en el si del moviment feixista persisteix una tendència que mena a dret fil a un neo-paganisme. Sovint aquesta tendència és més confusa que precisa. Tot amb tot, Evola, en 1927, encara va provar d'esbossar, en la *Crítica fascista*, una filosofia purament immanentista del nou règim: El feixisme, en aquest assaig, pren el paper d'adversari necessari del Cristianisme. L'Evangeli és un ferment de divisió per a l'Estat totalitari. Nega la seva divinitat, i amb això realitza un dualisme fatal al qual ja va sucumbir, al final del món antic, el primer Imperi Romà. L'Imperi novell no podrà nàixer o serà condemnat a una ràpida decadència si no rebutja la religió de la paternitat divina i de la fraternitat humana, si ni proclama l'home déu i no assegura pertot l'imperi dels forts i dels iniciats. "El nostre Déu—cantava Evola—és l'heroi dels mites grecs, Mithras, Civa, el déu que dansa, els éssers lluminosos de què se'ns parla en els misteris"²³.

És de justícia reconèixer que el feixisme no ha fet seva, ni tan sols oficiosa-ment, aquesta doctrina. Per contra, potser és excessiu d'assegurar, com ho fa Egilberto Martire, que es tracta, en ella, d'una noció purament abstracta del feixisme. No, la doctrina existeix, viva i ufanosa. Però així com en la Roma cristiana els edificis del nou culte substituïren els temples antics, sembla que, en el feixisme, el fons pagà, que en certs moments rebrota d'una manera brusca, s'hagi esborrat de mica en mica sota una superestructura cristiana. L'evolució que començà amb el primer discurs pronunciat per Mussolini a la Cambra, el 21 de juny de 1921, continuà amb la reforma Gentile i tota una sèrie d'altres mesures, per cristal·litzar, finalment, en el Concordat de Latran de l'11 de febrer del 1929.

Després hi hagué el conflicte que tothom ja coneix, conflicte que no es portà a l'extrem, perquè, en fons, les tradicions religioses de la península i la situació

²⁰ Cf. *La Tribuna* del 10 d'abril del 1927.

²¹ Encíclica *Non abbiamo bisogno* del 29 de juny del 1931.

²² ALBERT VALENSIN. *Les Doctrines de la force* en el *Compte Rendu de la Semaine Sociale de Strasbourg*. París-Lió, pàg. 169 i següents.

²³ GIUSEPPE PREZZOLINI. *Le Fascisme*. París, 1924, pàg. 214.

²⁴ EGILBERTO MARTIRE. *A propos de fascisme et de paganisme*. "Corriere d'Italia" del 31 de desembre del 1927, reproduït per la *Documentation Catholique* dels 3-10 d'octubre del 1931, nota de la pàg. 456.

particular de Roma capital de la Cristiandat feien del tot impossible tant la constitució d'una Església autocèfala com la naixença d'un neo-paganisme.

En aquest cas concret, l'Estat "totalitari" troba una resistència decisiva per a la realització completa dels seus esforços d'extensió. Però, feta excepció d'aquest punt—capital, en veritat—, el seu domini és immens, per no dir virtualment il·limitat.

Com hi regnarà sense discussió?

II

Hi ha dos mitjans radicals per a realitzar la "totalitat" de l'Estat: l'*atomització* i l'*estabilització*.

El jacobinisme, que té amb el feixisme certes afinitats, la principal de les quals és el sentit de l'Estat, va resoldre (o intentar resoldre) el problema de l'omnipotència del poder civil per la desaparició de totes les collectivitats intermediàries. Supressió de les ordres, dels gremis d'artesans; prohibició d'unir-se; assimilació de les corporacions a la facció; fragmentació o parcel·lació de la propietat: heus aquí alguns dels mitjans destinats a mantenir impotent l'individu *pigmeu* fit a fit de l'Estat *gegant*.

El feixisme no ha seguit aquest camí: el moviment associacionista ha estat massa fort en el decurs del mig segle darrer perquè pugui repetir-se una pulverització com la que realitzà la Revolució francesa. D'altra banda, en 1789, els reformadors lluiraren batalla contra unes institucions vetustes i poc menys que corcades. La vida ja s'esmunyia de moltes d'elles i l'esperit públic les condemnava. En canvi, en 1925, les forces collectives són una realitat poderosa, i el mateix feixisme ha contribuït a llur força material o a llur exaltació espiritual.

Dispersar i reduir les forces hostils no és, per al feixisme, sinó l'aspecte negatiu de la seva obra; mantenir, augmentar, oficialitzar les forces útils, és a dir, les seves pròpies, constitueix la fase positiva de la seva acció.

"L'Estat feixista—ha dit Mussolini—no es considera, en oposició amb l'Estat liberal, com un estrany a la vida nacional. No creu que s'hagin d'abandonar les forces socials a si mateixes com una presa fàcil per al primer ocupant. Una concepció així, els inconvenients de la qual eren limitats quan el poder residia en una petita minoria, esdevingué una deu de desordre en ésser cridades les masses elevades intel·lectualment i econòmica a participar amb amplitud en la vida nacional. Donar a aquestes masses el poder i abandonar-les a elles mateixes—cosa que val tant com dir als grups, als partits, als demagogs — significava pràcticament la ruïna de l'Estat i l'anarquia.

El feixisme ha comprès ben de pressa que la nació italiana no podria salvar-se sense la creació d'un nou ordre polític i social en el qual les masses no fossin ja abandonades a si mateixes, sinó, al contrari, lligades estretament a l'Estat i copartícpes no solament nominals, ans efectives de la seva existència" ²⁸.

²⁸ Mussolini: Report al Senat sobre la llei relativa al Gran Consell del Feixisme, 1928.

Aquesta subordinació de les forces collectives ve a ésser, per dir-ho així, una escopeta de dos gallets. D'una banda, permet d'incorporar a l'ordre legal les forces nascudes al marge d'aquest; d'altra part, forma òrgans nous que no tenien llur medi en l'Estat liberal, però que fan necessàries les múltiples atribucions de l'Estat totalitari.

Aquest, amb l'absorció de l'econòmic i l'espiritual, ultrapassa el moment estàtic i mecànic de la coexistència jurídica de les autonomies individuals, i tendeix a la unitat dinàmica i orgànica que ha de realitzar dintre la Nació, segons la 1.ª Declaració de la *Carta del Treball*.

D'ací naix la manifestació, en la seva vida íntima, d'una funció especial d'unificació i de coordinació que pot anomenar-se funció "corporativa" o "corporatriu".

Aquesta funció constitueix un dels elements més originals del dret públic feixista. Panunzio, per la seva part, no vacilla a veure en aquest caràcter corporatiu de l'Estat la idea mare del feixisme, de la qual el moviment prendria fins el seu nom. En efecte, "feixisme" suggereix, etimològicament, la mateixa idea que "corporatisme", ço és, la de feix, d'unió, de reunió, d'unificació d'energies fins aleshores isolades, per no dir divergents.

Lògicament, doncs, la qualificació d'Estat feixista té per ella sola prou força d'expressió i, per tant, pot prescindir molt bé de l'adjunció de l'epítet corporatiu que no és sinó una forma de pleonasme. Hom pot emprar aquest epítet en un sentit polític i un fi de propaganda, però, tècnicament, la corporació és una funció de l'Estat com l'administració, la legislació o la jurisdicció. El caràcter de l'Estat no es basa solament en la corporació, sinó en totes les funcions que li són pròpies. L'aparició de la funció corporativa marca històricament una nova etapa en la seva evolució progressiva. Aleshores de la indistinta unitat primitiva, l'activitat pública era exclusivament de govern segons la significació general del mot. La particularització, la selecció i la jerarquització d'aqueixes tasques és el que ha donat origen a la jurisdicció, a l'administració i a la legislació. Res no té de sorprenent el fet que, en l'Estat contemporani que sotgen tants perills individuals o collectius de disgregació, aparegui una nova activitat: la corporació.

El substantiu "corporació", com l'adjectiu "corporatiu", rep d'aquesta manera en el dret feixista un sentit més profund però un xic inesperat. L'Estat feixista és un Estat corporatiu, no pas perquè recolzi damunt d'institucions corporatives, sinó perquè és un Estat l'activitat essencial del qual és d'unificació, de reunió, d'integració. El mot "corporació" deixa de designar un òrgan per a significar una funció. Quant a l'adjectiu "corporatiu" s'amplia i s'estén a totes les creacions de la revolució feixista, donant-los el seu sentit general i essencial. I així hom diu "acció corporativa", "mètode corporatiu", "sentiment corporatiu", "consciència corporativa", "estudis corporatius". L'"ordre corporatiu" no s'aplica ja únicament a les relacions sindicals, ans és com el principi que informa tot el dret nou. Es propaga a totes les branques de l'activitat jurídica i les renova profundament ²⁹

²⁹ UBRICO AILLAND. *Le Conseil national des Corporations*, en la *Revue Internationale du Travail*, 1939, volum II, pàg. 7.

* * *

A més d'això, si l'existència d'una funció corporativa distinta de l'administració pot ésser doctrinalment discutida, en realitat l'Estat feixista posseeix òrgans que no podrien empeltar-se per força en els quadres del dret públic sense una aproximació vorejant la inexactitud.

Aquests òrgans, que són pròpiament els òrgans *corporadors*, estan constituïts així:

—des del punt de vista espiritual, pel partit feixista i el *Gran Consell*;

—des del punt de vista econòmic i social, pels sindicats feixistes, les *corporacions* i el *Consell nacional*.

Diem "òrgans de l'Estat", d'acord amb el dret positiu italià i amb la doctrina que qualifiquen així les institucions que acabem d'anomenar, llevat, però, dels sindicats, respecte als quals la llei parla d'un "reconeixement jurídic" mentre que els autors es troben dividits.

No és pas lloc oportú, aquest, per a reprendre una discussió tècnica que hem esbossat en una altra banda ²⁷. N'hi ha prou amb puntualitzar que no ha d'atribuir-se un sentit literal a alguns textos del dret italià actual que empra termes consagrats per l'ús en un sentit nou i d'altra part variable.

Parlàvem adés de l'abast inesperat que es dona al mot "corporació". Ara bé; aquest vocable del qual es fa tant d'ús ha designat successivament realitats (o previsions) molt diverses. Manllevat pels sindicats feixistes al vocabulari medieval, el mot significa, d'antuvi, l'agrupació de treballadors²⁸ o d'empleats, el sindicat pròpiament dit. Designa després, segons una terminologia emparentada amb la que ha adoptat l'Escola social catòlica, l'òrgan paritari de col·laboració entre els síndics d'un mateix ram. És aquest poc més o menys, el sentit que se li donava en el decret del 11 de juliol del 1926 i en la declaració VI de la *Carta del Treball*. Avui, amb funcions idèntiques, la corporació és una secció del *Consell nacional de les Corporacions*, fora del qual aquestes no tenen existència, almenys pertocant les branques de què es compon la producció ²⁹.

En el nou dret italià, es parla amb insistència i amplitud de sindicats, d'associacions, de confederacions, de tribunals de treball, de convencions collectives, etc.; però, si es lleva tota la fullaraca dels mots, hom s'adona que n'és absent tot element del veritable sindicalisme.

A la base d'aquest darrer hi ha el moviment espontani d'individus que s'agrupen amb una finalitat de "resistència" i de "mutualitat". Els principis tradicionals, d'ençà dels prudents romans, fan de l'aquiescència dels associats l'essencial de l'associació. L'Estat, amb tot i el seu poder, no pot fer res més que fixar regles a la vida, però no suscitar o prolongar aquesta fora de la voluntat dels associats.

En canvi, en el sistema feixista, l'associació no existeix en virtut del seu acte constitutiu. Aquest acte no li dona sinó una existència de fet. La seva vida juri-

²⁷ MARCEL PRÉLOT. *La Théorie de l'État dans le Droit fasciste*, en les *Mélanges Carre de Malberg*. París, 1933. Pàg. 459 i següents.

²⁸ Existeix únicament una "Corporació de l'Espectacle" per a les Corporacions amb categoria d'empreses. N'hi ha d'altres de previstes, però no constituïdes. Si hem de creure les recents informacions de premsa, llur creació és imminent.

dica comença amb el seu reconeixement; el qual, però, transforma immediatament la seva naturalesa. La institució establerta d'aquesta manera existeix de llavors endavant gairebé independentment de la voluntat dels seus membres i en una submissió estreta al poder de l'Estat. Aquest controla—i àdhuc afaïçona—l'organització interior i la direcció del sindicat. Els estatuts, que cal establir sobre el tipus fixat pel ministre de Corporacions, poden ésser modificats pel Govern en tot moment (art. 15 del decret del 11. de juliol del 1926). El president i el secretari són designats en principi pel sindicat, però llur nomenament és nul i d'efecte negatiu si no és aprovat per Decret reial o sancionat pel ministre de Corporacions i la ratificació pot ésser retirada sempre que s'estimi convenient (art. 7 de la llei del 3 d'abril del 1926). El president i el secretari són secundats per un comitè directiu d'acord amb els estatuts, però l'article 8 de la mateixa llei confereix al ministre el dret de dissoldre els comitès directius dels sindicats i de concentrar l'autoritat a les mans del president i del secretari. Fins i tot és possible, "en casos més greus", de transferir els poders a un comissari. D'altra banda, els sindicats locals estan sota la "vigilància" del prefecte i la "tutela" de la comissió administrativa provincial, si no és que l'una i l'altra siguin exercides pels òrgans superiors, regionals i nacionals, situats al seu torn sota l'autoritat del ministre. Llurs actes poden ésser anul·lats per simple inoportunitat. Altrament, l'actitud "nacional" essent inclosa en la legalitat, pot dir-se que el Govern gaudeix a llur esguard d'un poder discrecional que s'estén a la mateixa existència del sindicat. L'Estat, que en "reconèixer" el sindicat el treu del no-res, pot també tornar a submergir-l'hi. És per aquesta raó que en 1928 va dissoldre's la *Confederació general de sindicats feixistes*, la qual fou substituïda per les sis *Federacions* de categories denominades a llur torn *Confederacions*.

Per altra part, aquestes associacions en les quals els associats compten tan poc estan investides de poders extremadament diluïts en tots els individus de la categoria "representada". Aquests estan sotmesos a una contribució sindical que és parcialment absorbida pels impostos locals segons les modalitats en ús, i, sobretot, obligats per les condicions de treball fixades pels *contractes collectius*, l'aplicació o la revisió dels quals és garantida per la *Magistratura del treball* davant la qual les associacions reconegudes tenen el monopoli de la representació.

Tant en llur estructura com en llurs funcions, els pseudosindicats italians no mereixen de cap manera aquest títol, almenys si hom s'até al sentit habitual de les paraules.

Altrament, en aquest respecte, no es pot fer retret als polítics i als juristes italians de voler fer passar gat per llebre: "Jo no crec—deia fa poc a la Cambra del Diputats el sots-secretari d'Estat a les Corporacions—ésser massa audaciós en afirmar que, en l'estat actual de la doctrina i de l'experiència, cap jurista no pot definir el caràcter veritable d'aqueixes institucions"²⁰. La doctrina, com és natural, s'ha traduït en obra: en particular, ha maldat per emmarcar en l'ensenyament del dret les noves creacions. No pot dir-se que els resultats siguin decisius. De tota manera, existeix l'acord gairebé unànim que el dret nou pertany al dret públic. Hom vacilla únicament a classificar-lo en la categoria de dret constitucional o en la de dret administratiu, si no és que hom vulgui crear-li una branca *sui generis*, la de dret "corporatiu".

²⁰ Discurs sobre el pressupost 1927.

Ben mirat i sospesat, sembla que aquest darrer pertanyi al dret administratiu. Si més no, és amb el que té una afinitat més suggestiva: les institucions professionals ¿no són institucions públiques amb idèntic títol i gradació que les institucions provincials o municipals? Llurs dirigents ¿no compten entre els agents de l'Estat? Llurs atribucions reglamentàries i fiscals, no ofereixen els caràcters d'una manifestació de poder públic? No n'hi ha prou de dir, com manta persona s'hi ha expressat, que el sindicalisme italià és estatista: és que ha esdevingut part de l'Estat mateix. Segons l'encertada expressió de Sergio Panunzio, "l'Estat es fa sindicat i el sindicat es fa Estat"⁸⁰. A l'administració tradicional del territori s'uneix la "corporació" professional.

Aquesta "corporació" és l'organització pública d'un nou medi que abans estava abandonat a la iniciativa privada, l'endegament d'una gestió pública mitjançant una reglamentació de les llibertats. És essencialment i exclusiva un fenomen de centralització. En un nou pla, el pla social i econòmic, la corporació ve a completar l'acció històrica d'unificació que abans es realitzava principalment en el pla territorial.

* * *

Els juristes francesos han parlat de vegades d'un "federalisme econòmic". A començaments de segle, aquests dos mots constituïen el títol de la tesi de Paul-Boncour, cap de gabinet, llavors, de Waldeck-Rousseau. Més endavant, alguns dels nostres publicistes han preconitzat, amb un xic més de modèstia, una descentralització professional o orgànica que recolzés en el sindicalisme. A desgrat d'algunes semblances aparents, l'Estat totalitari realitza una reforma simètricament inversa. La concepció corporativa d'ultramonts, ço és, la que subordina totes les manifestacions vitals de la nació a l'Estat, trenca completament amb les teories sindicalistes de què hom li fa retret adesiara. Els seus mestres no són ni Proudhon, ni Sorel, sinó els grans Centralitzadors, els Legistes i els Monarques absoluts, els Convencionals i els Emperadors. Per damunt del segle XIX i la seva acció democràtica i descentralitzadora, s'Estat "feixista i corporatiu", "corporatiu per tal com és feixista"⁸¹, restableix sobre bases ampliades considerablement l'obra napoleònica. L'any IV de Roma s'enllaça i ultrapassa l'any VIII de França. L'un i l'altre són embeguts de nostàlgies imperials. "Dret justinià, dret napoleònic, dret mussolinià!..."⁸². La història dirà si això no és més que la hipèrbole d'un vanitós o la intuïció clarivident d'una filiació natural.

⁸⁰ SERGIO PANUNZIO. *Lo Statot fascista*. Bolònia, 1924, pàg. 102

⁸¹ Paraules de Mussolini al Consell d'Estat ran del seu cinquantenari.

⁸² BERNARDINO DE CRESCENZO. *Impero e legislazione: la legislazione fascista e la legislazione di Giustiniano e di Napoleone*. Chieti, 1930.

LES IDEES I ELS FETS

VIDA RELIGIOSA I MORAL

"BOY SCOUTS" CATALANS.—Durant la Dictadura, una protecció enfortida per llargues subvencions, va instaurar a Catalunya un agrupament de Boy-Scouts d'esperit castellanitzant en el més característic sentit de la paraula, que arribà a tenir prou força per a ramificar-se fora de Barcelona.

Per natural contracop, varen néixer aviat iniciatives escultistes d'esperit netament català que, allunyades de la política, donaven expansió nostrada a la potent organització internacional fundada a Anglaterra per Baden Powell. "Palestra" va ésser el seu fogar i la seva benemèrita acció ha fruitat en una obra que mereix les més sinceres lloances, i de la qual són una branca els "Minyons de muntanya".

Tot i aquests esforços, quedava subsistent l'anomalia que Catalunya, en el camp escultista, no tenia personalitat ni organisme propi, i continuava essent-hi un territori provincial representat per l'agrupament de l'època dictatorial, i, per a situar les coses en el seu lloc, uns quants entusiastes decidiren, temps enrera, d'organitzar oficialment i amb totes les característiques els "Boy-Scouts de Catalunya", que ja han actuat repetides vegades en públic, i en actes de servei com el de la Diada catequística de Montserrat en la tardor passada, que va aplegar 20.000 infants.

Els "Boys" han publicat, de fa poc, el primer fascicle de la seva revista "*Redreçament*", i el Dr. Guillem Alea hi insereix un article en el qual, després de donar una visió sintètica de l'objectiu escultista, que, en resum, és enfortir i disciplinar l'home en el triple aspecte, físic, moral i espiritual, diu que el seu fundador Baden-Powell comprengué que la seva obra seria estèril si no recordava que el noi és un complex d'ànima i cos, i, en conseqüència, no dirigia les activitats educadores a ambdós elements; i amb referència a aquest punt de vista escriu el que segueix:

"Comprengué Baden-Powell, que hi podia haver equivocats que vulguessin servir a Déu amb una religió equivocada, però no comprengué que el qui admira la naturalesa, des del macrocosmos fins al microcosmos, no desbordés el seu esperit en un acte d'admiració, de reconeixement i d'amor al Creador. Baden-Powell no vol ateus; qui no creu en

Déu no pot ésser scout, però com que no n'hi ha prou en creure, vol que el servim per mitjà de la religió.”

“Aquesta idea tan clara de l'educació entusiasma les ordes religioses educadores i els pedagogs lliures de prejudicis; per això precisament, els religiosos estrangers s'han llançat a la formació de joventuts scouts, donant-se el cas que a França hi ha 25.000 scouts catòlics, en la qual nació, com a Bèlgica, Austria, República Argentina i d'altres, es deu la principal part del moviment scout a les benemèrites ordes religioses d'ensenyament.”

El cardenal Mercet els beneïa com un pare, els Bisbes els han sostingut, fins a l'extrem que algun ha deixat instal·lar el casal scouts dins del mateix palau bisbal; el Sant Pare moltes vegades els ha defensat i els ha beneït. Entre les pàgines d'or de l'escoltisme, ressalten especialment les paraules que dirigí Pius XI, nostre actual Sant Pare, a un agrupament de scouts catòlics, en el Balverde; els dia que l'alegria més gran que havia tingut aquell any (1925) era haver-los rebut a ells, perquè no eren catòlics solament, sinó que eren *joves catòlics scouts*.”

“Al parlar en la nostra terra d'una institució religiosa, hom ja entén que és una institució catòlica, car com deia aquell gran Bisbe català doctor Torras i Bages, el català o és catòlic o és indiferent.”—P. F.

CLAUSURA DE L'ANY JUBILAR.—La diada de Pasqua es va celebrar, a la Basílica Vaticana, la darrera de les solemnitats de l'Any Sant: la canonització de Dom Bosco. A les 7'45 va començar de sortir per la porta de bronze la processó, formada per la clerec a secular i regular de Roma, que, seguida per la Cort pontificia, acompanyava el Sant Pare, que fou entusiàsticament aclamat per una innombrable multitud de fidels en atravessar la plaça i en la seva entrada en la Basílica. Complet el ritus de la canonització, es va cantar el *Te Deum* i el Papa va celebrar de Pontifical. Després l'Evangeli va pronunciar l'homilia a honor del nou Sant, en què el va presentar com a model de mestres i educadors: “Joan Bosco — digué — va obtenir magnífics fruits en la seva tasca d'educar i formar el caràcter dels infants i dels joves perquè es va esforçar a donar-los aquella veritable educació que recomana l'Església Catòlica i que Nós hem recomanat moltíssimes vegades, sempre que l'ocasió s'ha presentat. La que està informada pels preceptes de l'Evangeli i els preclaríssims exemples de Jesucrist; aquella que, prenent per guia la religió i les virtuts cristianes, endega els costums dels joves de manera que siguin dignes de les lloances de la pàtria i de la corona immortal de la glòria del cel. Aquella que exercita les forces corporals ensems que fortifica l'esperit, reprimint els seus moviments desordenats i excitant el desig de la virtut; que si ensenya als deixebles tots els coneixements humans necessaris i oportuns per a la vida temporal, no negligeix el que val més que tot això, la doctrina de Déu Creador i Renumerador, i els preceptes de l'Església.”

Acabades totes les cerimònies, a les 13'30, el Sant Pare va sortir a

la Llotja central des d'on va beneir la immensa multitud congregada a la plaça, malgrat la sobtada pluja.

L'endemà, a les 10'30, el Sant Pare, amb el cerimonial de costum, tacava la Porta Santa de la Basílica de Sant Pere. El mateix matí, es practicava idèntica cerimònia en les altres Basíliques romanes i es donava per acabat l'Any Sant.

La Constitució Apostòlica *Quod superiore anno*, datada el 2 d'abril, estèn a tot el món catòlic el Jubileu de la Redempció, que es podrà guanyar des del diumenge de *Quasimodo* d'enguany dia 8 d'abril, a igual diada de l'any vinent, que s'escaurà el dia 28 d'abril.—M. R.

PASTORAL COL·LECTIVA DE L'EPISCOPAT FRANCES.—En la recent assemblea anyal, els Cardenals i Arquebisbes francesos han redactat una Pastoral col·lectiva que té per títol *Les grans lliçons dels esdeveniments*, i ha estat publicada el 24 de març passat.

Comença dient que, en totes les circumstàncies de la vida, els pastors deuen als fidels llurs consells i llurs oracions, però, que davant la gravetat dels esdeveniments actuals, l'Episcopat francès creu que té el deure d'adreçar a tots els fidels del país una crida urgent. Fa unes quantes setmanes que els cops vénen l'un darrera l'altre; la crisi econòmica a conseqüència de la qual queden en vaga milers de treballadors, catàstrofes mortíferes que han endolat tantes famílies, la sèrie d'escàndols que han il·luminat tristament els costums contemporanis, la lluita sagnant que ha posat l'un enfront de l'altre els fills de la mateixa pàtria. Aquests esdeveniments, per dolorosos que siguin— diuen — no ens han de descoratjar: la França ha passat per altres proves i sempre n'ha sortit victoriosa.

La gravetat excepcional d'aquests fets imposa un seriós examen de consciència, que és la manera noble de respondre a l'adversitat que ens fereix. La lliçó que ens donen els esdeveniments és molt clara: ens diuen que mai no es poden transgredir impunement les normes que Déu i la naturalesa han imposat a la nostra actuació. Les comparen als dies i rescloses que endeguen el corrent dels rius: quan es trenquen, l'aigua s'escampa i fa estropicis; cal, doncs, refer aquests dies protectors que l'Església i els nostres pares havien aixecat per tutelar la nostra activitat i assegurar-ne l'ordre i l'acció benèfica.

Aquesta obra de restauració, considerada en conjunt, té aspectes econòmics i polítics que pertoqueuen més directament al Govern; té, però, en primer terme un aspecte moral que cal considerar des de diversos punts de vista.

La formació de la consciència.—Les escoles filosòfiques, en posar en dubte l'autoritat de la consciència i la legitimitat dels principis morals, han afeblit el sentiment del deure. La consciència no és ja la veu de Déu en nosaltres; per a molts, no és sinó un costum hereditari, d'origen purament humà i que sols es justifica per la seva utilitat. Això ofega la vida moral en la seva mateixa font i fa trontollar les bases de la societat. Es un deure primordial de donar als nostres fills i de mantenir sem-

pre una consciència justa, ferma, instruïda de tots els seus deures, fidel, si cal, fins a l'heroïsme. El testimoni d'una bona consciència és el vertader goig de la vida.

La família cristiana.—Els Bisbes recorden que, sota l'ègida de la unitat i la indissolubilitat matrimonial, la família constituïa un vertader asil de pau i de felicitat, una reserva de les qualitats nacionals, de moderació, d'economia i de caritat. Ara, sota l'acció nefasta del divorci i de la dissolució dels costums, aquesta bella institució és cada dia més falsejada. A milers veiem sorgir cada any unes unions que no són altra cosa que encontres provisionals degut al capritxo o a la passió d'un dia, en els quals els fills són orfes en vida de llurs pares. Si no aturem els efectes desastrosos d'aquest mal, ens portarà a la decadència i a la mort, puix que sols la família normal pot evitar les dues grans dissorts que afeixuguen la nació: la manca de natalitat i la lluita de classes.

"Demanem, doncs, a tots els que tenen la responsabilitat o la cura dels destins del nostre país que ens tornin, tan aviat com puguin, la família cristiana d'abans. La política familiar és la més bella, la més urgent i la més necessària."

L'escola.—Pel que fa al problema escolar, els Bisbes, fundats en la doctrina tradicional de l'Església, inviten els pares a unir-se, en interès dels fills i de la pàtria, per tal que en les escoles s'ensenyi la moral de l'Evangeli "la bona moral dels nostres pares, amb el seu fonament diví, els seus ajuts i les seves sancions, perquè no s'ha trobat encara una altra moral que pugui substituir-la".

Quant a l'escola mixta (*écoles gémínées*) els bisbes demostren que l'escola comuna als dos sexes constitueix un greu perill, en el moment en què es desvetllen les passions. Per interès dels infants convé que no s'estableixi. On, de fet, existeix, pertoca al legislador, als alcaldes, als consellers municipals, als pares, als mestres, als rectors, d'exigir totes les precaucions morals i materials per a evitar-ne els perills. "Si malgrat les precaucions preses, els infants corren, de fet, un greu perill de perversió moral en aquestes escoles mixtes, cal preservar-los-en, costi el que costi. Abans que tot, cal salvar llurs ànimes."

L'amor als deures del propi estat.—Un deure essencial és el del propi estat: si cadascú, en el lloc que ocupa, complís el seu deure, restarien assegurades la pau social i la prosperitat de la nació. Tothom sap que aquest deure, un xic pertot arreu, és greument menysconegut. Els recents escàndols ens han mostrat la profunditat del mal. Quan hom no té altra guia que les pròpies cobejances es trepitgen fàcilment els drets de l'autoritat i les normes de l'honorabilitat, i aviat ve l'anarquia amb tots els horrors.

"Efectivament, en molts indrets ha estat rompuda la resclosa dels deures del propi estat i davant l'extensió del desastre, ha passat per les nostres ànimes una esgarripança de por. Però aquest espectacle ha despertat les consciències ensopides: amb tots els francesos dignes d'aquest nom, ens dedicarem immediatament i amb totes les nostres forces a restaurar l'ordre, en la vida privada i en la vida pública, això és, la fidelitat

als deures del propi estat i l'abnegació en ares de l'interès general. Aquesta resolució serà també la vostra, fills dilectíssims, i, si com ho esperem, Déu la beneeix, la nostra cara França sortirà d'aquesta prova més pura, més cavalleresca i més benèfica per a tots."

L'Església ofereix els seus tresors espirituals per a l'obra de restauració nacional.—En terminar la lletra, els Bisbes mostren els incomparables recursos amb què pot contribuir l'Església a l'obra de restauració. Amb la seva doctrina, la seva moral, els seus Sagraments, les seves múltiples institucions il·lumina les ànimes, les purifica, les duu amb seguretat al port de salvació. Aquesta és l'obra fonamental de l'Església i, en complir-la, forma bons cristians i bons ciutadans. Però, en el dipòsit que Nostre Senyor li ha confiat, hi ha encara altres tresors: la família, el món del treball, l'organització de l'Estat, les relacions mútues dels pobles, res no defuig la seva mirada ni la seva influència. En tots aquests camps els seus ensenyaments i la seva actuació són benefactors, puix que ella posseeix veritablement el que l'Evangeli anomena *verba vitae*, principis de vida.

En les greus circumstàncies de l'hora present, en mig de les passions que trasbalsen tots els pobles, es presenta com a guardiana de la llibertat i de la pau. Per una part, precisant els drets i els deures dels governants i dels ciutadans, per l'altre, proclamant la primàcia de la personalitat humana, ens defensa contra l'estatisme exagerat i contra l'anarquia, assegurant ensems una prudent llibertat i la vertadera civilització.

Esperem — acaben els Bisbes — que la nació comprendrà la importància de la col·laboració de la clerecia i dels catòlics a l'obra restauradora. Tots els fidels prestaran aquest concurs amb llurs oracions, llurs bons exemples, llur caritat i llur ferma confiança en els destins de la pàtria.

Signen la Pastoral 5 Cardenals, 14 Arquebisbes, 73 Bisbes i 2 Vicaris Capitulars de tota la França i les seves colònies.—M. R.

LES MISSIONS CATOLIQUES DURANT L'ANY 1933.—El Cardenal Fumasoni-Biondi, Prefecte de la Sagrada Congregació de Propaganda Fide, deia en el missatge radiofònic adreçat als missioners el darrer dia de l'any passat: "L'any 1933 ha estat un any d'angúnia per a les missions, que els ha ocasionat greus dificultats a causa de la crisi econòmica que gravita damunt el món." En efecte, la crisi les ha perjudicades de dues maneres. De primer, els productes dels països de missió s'han desvaloritzat extraordinàriament: el cautxú ha perdut els 4/5, el cotó 2/3, la copra els 3/4 dels preus de 1929. Han baixat, també, les almoines ofertes per a la propagació de la fe: la recaptació de 1933 marca una baixa de tres milions de lires respecte de la de l'any anterior, que ja en senyalava una altra de més important de 13 milions. En nombres rodons, la recaptació de l'any 1933 és un 30 per 100 més baixa que la de l'any 1930.

Malgrat la manca de recursos pecuniaris, les Missions segueixen la marxa ascendent: s'han erigit nous Vicariats i Prefatures Apostòliques,

el Sant Pare ha consagrat 5 bisbes indígenes, i les conversions augmenten, sobretot en l'Àfrica central i en tot el continent negre no sotmès a la influència musulmana. En canvi, en el Japó el progrés és molt lent, puix que mentre la població total del país, cada any creix un milio, el nombre de catòlics amb prou feines augmenta de 2.000. El nombre de catòlics xinesos ha augmentat de 30.000, cosa insignificant en aquelles immenses i poblades terres.

Per tal d'estimular la generositat dels catòlics, farem remarcar que, segons dades de la *International Missionary Council* la quantitat esmerçada en les missions protestants, durant el trienni 1929-1931, passa de 152 milions de dòlars, això és una despesa mitja de prop de 51 milions anyals. El 55 per 100 d'aquesta suma procedeix dels Estats Units, i el 22 per 100 d'Anglaterra.—M. R.

LES CAUSES MATRIMONIALS FALLADES PER LA ROTA ROMANA.—L'*Acta Apostolicae Sedis*, de 10 de març passat, publica la llista de les sentències dictades per aquest Suprem Tribunal durant l'any 1933. Són 77, la major part de les quals (73) versen sobre assumptes matrimonials. En 71 d'aquestes causes es debatia la validitat del matrimoni; de les altres dues, una no era sentència definitiva i l'altra resolvia una dispensa de matrimoni *rat*. En 61 casos, la demanda de nullitat es basa en defectes de consentiment, en els restants, s'alleguen altres impediments (impotència, clandestinitat). Han recaigut 37 sentències favorables a la validitat i 34 a la nullitat. En 14 d'aquests casos els demandants pledejaven de *pobre*.—M. R.

EL SANT PARE I LA JOVENTUT CATÒLICA ALEMANYA.—El Sant Pare ha tramès a la Joventut catòlica alemanya un missatge de Pasqua en què expressa la seva satisfacció per la fidelitat a l'Església romana mostrada per les associacions confessionals de jovent alemany, i afirma que aquest jovent fa cada dia grans sacrificis pel seu ideal religiós:

"Estem molt satisfets—diu—del coratge que mostreu confessant la vostra fe i de la mentalitat veritablement sobrenatural de què doneu proves davant la propaganda favorable a una nova concepció que allunya de Crits i porta al paganisme i que actua per mitjà d'invitacions i de pressions. Heu complert el vostre jurament d'amor i de fidelitat a Jesucrist i a l'Església.

Això us lliga, cada dia més estretament, amb el vostre poble i la vostra pàtria, als quals voleu servir com en els temps passats. Coneixem la situació de les joventuts catòliques alemanyes, i ens en preocupem; sabem també que aquesta és la màxima preocupació dels vostres Bisbes.

Cal que les vostres associacions sàpiguen que la vostra causa és també la nostra. Us colloquem paternalment sota l'ombra de la creu que campeja en les vostres banderes, i us donem a tots, als vostres caps i als vostres amics, la benedicció apostòlica, deu inescotable de força i de fe."

Pocs dies després, el 5 d'abril, el Sant Pare va rebre un grup de 350

joves de les associacions *Neudeutschland* i *Sturmschar*: reportarem alguns dels paràgrafs més interessants del parlament que els va adreçar:

"El Sant Pare sap, com pocs, quant difícil i penosa és l'hora present per a aquests fills caríssims, per a tota l'Alemanya i especialment per a l'Alemanya catòlica, i encara més per al *Neudeutschland* i per a tot el jovent catòlic. Cada dia rep notícies sobre aquest assumpte i aquestes notícies, sovint, no són pas bones. Però, no ha perdut l'esperança i confiança en un esdevenidor més bell i millor, que arribarà, i potser aviat. No s'ha de fer a la Providència divina la injúria de perdre l'esperança.

El Sant Pare ha llegit en els ulls i en el cor dels seus fills que volen restar fidels a llurs divises i a llurs banderes, amb coratge i amb alegria. Sap que molts d'ells han sofert i que moltes de llurs agrupacions han donat prova d'un coratge heroic i d'una fe i una fidelitat que recorda els màrtirs.

Ha arribat l'hora en què cadascú ha de recordar-se d'aquella bella i terrible veritat, d'aquelles elevades paraules que daten del primer dia de la Redempció en el qual els Apòstols estaven alegres perquè eren dignes de sofrir injúries per Jesucrist. El Vicari de Jesucrist vol que aquesta felicitació arribi a tots llurs consocis ensems que la seva benedicció. Cal que sàpiguen que el Papa farà tot el que podrà per conservar-los sota la seva cura paternal i que els defensarà sempre que serà necessari. I perquè aquests fills caríssims defensen, viuen i honoren la santa Fe catòlica a Alemanya, perquè lliuren una bella i gloriosa batalla per la glòria de l'Església i de Déu, el Papa farà tot el que podrà per defensar-los; i això ho direu a tots. No depèn de la voluntat del Papa el que els altres poden o volen fer, de vegades just, d'altres vegades injust: àdhuc, mentre els responsables tracten i volen tractar, d'altres maltracten el que el Papa més estima. Però, cal que els joves catòlics estiguin segurs que el Papa, costi el que costi, dirà sempre la veritat i defensarà la veritat, i d'aquesta manera defensarà els drets dels seus fills, que no són sinó els drets de la consciència, de la fe catòlica i de l'honor diví."—M. R.

CULTURA GENERAL

ALBERT I, ÍNTIM.—Després de l'incomptable nombre d'articles periodístics que va motivar la tràgica mort d'Albert I de Bèlgica, han començat a aparèixer en les revistes, notes i estudis més aprofundits que comenten la seva obra i el retraten íntimament.

Entre aquests, destaquen els d'homes que havien tingut ocasió de

tractar-lo en moments en què un cap d'Estat és posat a prova, i, en aquest sentit, resulten d'interès tres que han aparegut coincidentment, que són el del Professor Piccard, el primer explorador de l'estratosfera, a "L'Illustration", el del diplomàtic francès i ambaixador de França a Berlín, M. Jules Camboa a la "Revue de Deux Mondes", i el del jesuïta francès i conegut professor de Dret internacional, P. Yves de la Briere a "Etudes".

El professor Piccard, en el seu article recorda que pogué fer el seu tan important experiment gràcies a l'ajut que li donà el "Fons nacional de recerques científiques" de Bèlgica, i, en agraïment, explica que va ésser obra d'Albert I, amb detalls que revelen una de les facetes del seu caràcter.

Albert I, diu, es llevava cada dia a les sis del matí, entre altres motius, perquè volia tenir temps d'estar sempre al corrent del moviment científic del món, i es lliurava a la lectura de revistes abans d'ocupar-se dels seus deures polítics. Era home de caràcter reflexiu, al qual agradava de tenir ocasió de meditar un xic les coses abans de prendre resolucions, i el seu excursionisme, i el seu alpinisme, que, a la fi, li costà la vida, li eren un refugi predilecte per a pensar en ple contacte amb la naturalesa, és a dir, salvant-se de l'encongiment, forçosament artificios, de les quatre parets i tocant de peus a terra.

Aquest estudi del món científic, el creia un deure del seu càrrec, perquè estava persuadit, que no hi ha progrés, i sobretot, no arriba a fer-se estable, si no té per fonament la investigació i el treball científics, aparentment sense real utilitat, costosíssims, exposats a malgastar quantitats excessives, i, sovint, de rendiment molt tardà.

El "Fons nacional de recerques científiques" destinats a subvencionar-les, i que té, per a poder-ho fer amb profit, un capital de cent vint-i-cinc milions de francs belgues, és fill d'aquesta concepció dels deures reials. Albert I l'endegà, es lliurà al treball de trucar portes demanant diners, aconseguí que l'empresa Solvay, hi aportés vint-i-cinc milions, que altres procedències n'hi adjuntessin deu més, i quan es va fer una crida per a completar-lo, al costat d'aportacions modestíssimes, ell hi posà la resta.

La mateixa preocupació de complir un deure reial per al progrés del seu poble, li féu realitzar una altra empresa de valor incalculable, com més temps passi. Es la fundació del Parc nacional al Congo belga. Aprofità una avinentesa que li va permetre d'estar absent del seu país durant quinze dies i, en avió, es va traslladar al Congo, perquè tenia la preocupació que, dintre pocs anys, no quedarà a l'Àfrica, un pam de terra que no sigui sotmès a aprofitaments que en desnaturalitzaran, alhora, la fauna, la flora i el clima, i serà impossible que la ciència pugui lliurar-se a l'estudi del seu estat verge que és per a ella un tresor de recursos inegotables sobretot per a la medicina i per a la química.

Va delimitar una zona de 3.300 metres quadrats al sud del llac Kivu, incloent-hi a dintre un massís muntanyós de diversa altitud, en la qual

poden viure, sense perill de desnaturalització, elements africans que, anys a venir, oferiran un camp d'estudi introbable en altre lloc.

Jules Cambon recorda nombre d'episodis d'aquells dies sagnants en què Bèlgica estava envaïda per l'exèrcit alemany, i reduïda poc menys que a la impotència. El comportament d'Albert I durant aquest temps va ésser admirat àdhuc pels enemics i Cambon hi fa al·lusió per a destacar les qualitats personals de tenacitat, modèstia, senzillesa i el seu caràcter reflexiu. Albert I, diu, fruïa en la solitud i es lliurava a l'excursionisme per pensar lliurement, sense els perills pels quals passa l'home constituït en autoritat d'ésser víctima dels més inversemblants miratges que pot muntar l'adulació i la dissimulació dels que l'envolten.

Per a posar en evidència, d'un sol tret, la seva rectitud i la seva noblesa d'esperit, Jules Cambon esmenta un episodi de Postdam, del qual s'ha dit no sense fonament que va salvar França d'una catàstrofe.

Albert, que, abans de la guerra, era coronel honorari d'un batalló alemany, seguint una pràctica corrent de relació internacional, es traslladà un dia a Hannover per a passar-ne revista, i trobant-se Guillem II a Potsdam, a relativament poca distància, aprofità el viatge per a visitar-lo. Guillem II donà en honor seu un gran dinar, al qual va invitar també els caps del seu Estat major i alts dignataris de l'imperi, i durant ell li va dir que la seva paciència amb França havia arribat al límit, que França el volia humiliar, i que la guerra era inevitable. Havent dinat el féu trobadís amb Moltke que li repetí el mateix, i Albert I tingué la sensació que tot el que succeïa a Postdam, des que hi havia arribat, no era més que per a enlluernar-lo.

L'endemà al matí, explica Cambon, de bona hora se'm va presentar a l'ambaixada el Baró Beyens, del seguici personal d'Albert, a dir-me d'ordre seva el que havia succeït, i a pregar-me que amb la major celebritat, i verbalment, ho comunicés a Poincaré, llavors President de la República. Aquells dies Barthou havia proposat a la Cambra la reducció del servei militar a tres anys, i gràcies a aquest gest del Rei dels belgues, el projecte fou retirat, i França salvada, perquè l'episodi succeïa pocs mesos abans de la guerra, en 1913.

Dels tres estudis, però, el més expressiu i que més aprofundeix és el de Yves de la Brière que comença explicant l'ambient en el qual Albert I s'havia format de jove. Com es prou sabut, Albert no era fill del seu predecessor Leopold, sinó d'un seu germà, el Comte de Flandes, que vivia lluny de la Cort i del seu tracte, en una antiga residència, en la qual un interior senzill permetia als seus pares de mantenir un ambient patriarcal, exempt alhora d'exagerats rigorismes i de frivolitats mundanes, on la pietat era ben arrelada i els cors estaven afectuosament i íntimament units.

Albert I que tota la vida fou un pràctic i sincer catòlic, va fonamentar la seva religiositat i la seva dretura d'esperit en aquesta època de la seva vida, i des que entrà a regnar va ésser-hi fidel. Els seus èxits es deuen a aquesta formació de caràcter que va evitar no poques contrarietats a Bèlgica.

El següent episodi el retrata de cap a peus. A Bèlgica, des del 1884 governava el partit catòlic, tenint enfront una esquerra cridanera i anticlerical. Un dels ministres d'I. P. que s'han anat succeint, el Vescomte Poulet, va presentar a les Cambres un projecte de llei escolar que subvencionava les escoles privades. Com que les laïques eren en insignificant minoria, els anticlericals, per impedir que les escoles catòliques resultessin afavorides, hi feren una obstrucció aferrissada que el va perjudicar. Un altre misteri presidit per Schollaert es resolgué a millorar-la, l'obstrucció es reproduí amb més vigor, i Albert I va insinuar al primer ministre la conveniència d'ajornar la discussió. La iniciativa va produir la crisi del Ministeri, i promogué un avalot en els rengles dretistes. L'experiència, al cap de poc temps, demostrava l'encert del cap de l'Estat, perquè les passions s'apaivagaren i el Ministeri successor pogué implantar la reforma sense dificultats.

En 1922, Albert escrivia a un amic seu, que bé podria ésser el mateix P. Ives de la Brière: "sóc jo qui m'he pogut aventurar, abans que ningú, a tirar una fràgil passarella entre el Vaticà i el Quirinal". Aquesta passarella, que va tenir sorollosa ressonància en els seus dies, va consistir en un viatge oficial a Roma, que cap sobirà catòlic no havia trobat manera de fer, des de l'entrada dels italians a l'Estat pontifici, sense promoure una espinosa ruptura de relacions.

El rei de Bèlgica persuadí el d'Itàlia que en el seu discurs de salutació suprimís les frases de "tercera Roma", "Roma intangible" i altres de sentit molest per al Vaticà i tradicionals des de la unitat italiana; el Vaticà, per la seva part, va admetre la ficció legal que el sobirà d'un país, sortint de la seva ambaixada no arribava al Vaticà procedent de la Itàlia expoliadora sinó del seu propi país, i pogué tenir lloc la visita que va iniciar les gestions el resultat de les quals, al cap d'uns anys, va ésser el tractat del Laterà.

Però de tots els episodis relatats en els tres articles, el que més posa de manifest el caràcter enter i dreturer d'Albert I és el relatiu al casament del seu fill Leopold, avui successor seu en el tron.

La seva muller, princesa Astrid de Suècia, és filla d'una família luterana i ella mateixa de professió religiosa luterana. Albert I profundament catòlic, tot i ésser-ho el seu fill, i el seu país què, a major abundament sosté des de fa cinquanta anys un govern catòlic, no va admetre ni el supost que la futura reina, per a casar-se, s'hagués de convertir al catolicisme, ni després tampoc, si no era d'espontània i ferma convicció.

En canvi, no transigí que abans del casament a Bèlgica, fos celebrat un casament luterà a Suècia. Els dignataris de l'Església luterana, en vista de la negativa, idearen de celebrar una funció religiosa, a la qual assistissin els núvis, per a impetrar les benediccions divines sobre el futur matrimoni, i Albert I s'hi va oposar igualment amb franquesa que féu desistir del projecte. Llavors l'arquebisbe luterà d'Upsala, cap de la jerarquia luterana del país, va fer present el seu desig d'autoritzar el casament catòlic de Brussel·les amb la seva presència, i Albert li féu significar el seu que es despedís de la princesa a Stockholm.

L'actual reina de Bèlgica, en conseqüència, es maridà únicament pel casament catòlic, però essent luterana, i va continuar essent-ho després, fins que quatre anys més tard, fora de tot pretext públic i per pròpia voluntat, volgué ésser catòlica.—P. F.

EL PROBLEMA DELS ADVOCATS.—El Col·legi d'Advocats de Barcelona ha publicat, com cada any, en els seus primers mesos, una "Guia Judicial en la qual és inserida la llista dels seus col·legats, que no són la totalitat dels residents a la ciutat, però sí una majoria que s'hi acosta molt.

Es la guia que es féu famosa perquè va donar ocasió, en temps de la Dictadura, a un dels actes d'enteresa civil més sonats d'aquells dies, i que, com va ésser prou públic, consistí que abans de deixar-la d'escriure en la nostra llengua, la Junta del Col·legi preferís d'anar a la presó i més tard a l'exili, dos-cents i tants advocats ésser embargats i sofrir una subhasta de béns.

Aquesta Guia, malgrat la seva obligada aridesa, temps a venir anirà tenint un creixent interès perquè demostrarà situacions de la vida catalana ben curioses.

Una d'elles ho resulta ja avui.

Es l'expressada per la següent estadística, que es referix exclusivament al Col·legi de Barcelona.

<i>Any</i>	<i>Advocats que exerceixen</i>	<i>Advocats que no exerceixen</i>	<i>Total dels col·legiats</i>
1900	484	378	861
1910	577	507	1084
1920	674	540	1214
1930	793	630	1423
1934	957	666	1623

En els darrers trenta anys, la ciutat ha crescut i ha augmentat el volum de ses activitats, però a cop d'ull es veu que el creixement del nombre d'advocats li és desproporcionat.

Darrera el dels que no exerceixen, s'endevina l'expansió del burocratisme amb totes les seves seqüeles, però com que és necessari que Catalunya tingui organismes públics eficients, el nombre té una explicació. Més fa pensar el 957 dels que exerceixen, que, materialitzant les coses, vol dir dels que s'han de guanyar la vida amb la carrera.

Des de l'any 1930 al present, la crisi econòmica ha paralytitzat no poques activitats i ha liquidat empreses i negocis, i quan la feina minva, el jovent lliurat a l'advocacia puja desproporcionadament.

Al través d'aquesta estadística no s'endevina pas el descrèdit de les professions lliberals, ni la nova tendència a deixar-les en segon lloc, sinó tot el contrari.

Potser caldria parar-se un moment a esbrinar si anem endarrerits, o Catalunya es desvia, orientant-se en un sentit que les actuals tendències mundials consideren errat.

Heus ací un tema que els nostres publicistes farien bé d'esbrinar.—F. M.

HOM DEMANA UN POETA.—Hem rebut la següent lletra, que reproduïm amb el desig que assoleixi la desitjada correspondència:

"Sr. Director de *La Paraula Cristiana*.

Hem demana un poeta que es vulgui lliurar a la gens fàcil ni gloriosa tasca de traduir al català alguns models de poesia pura.

Són obra d'un esperit que ha tingut el do d'expressar estats anímics amb ingravidació total. D'ell s'ha dit que havia realitzat una obra perfecta, i aquesta és la de simplificar l'expressió del pensament i del sentiment en grau assequible només pels escollits.

Aquestes poesies, escrites originàriament en francès, són un model de simplificació.

L'autor n'és l'avui Santa Teresa de l'Infant Jesús, la carmelita de Liseux. El seu "Cant d'avui", "La meua joia i la meua pau", i alguns dels petits poemes dedicats a Joana d'Arc per si sols consagrarien un poeta.

Al "Cant de Santa Cecília" hi ha estrofes que fan de bon posar al costat dels millors fragments de "La deixa del geni grec", de Mossèn Costa i Llobera.

Si *La Paraula Cristiana* fés una crida, no n'hi hauria cop dels nostres que volgués enriquir la literatura catalana transportant-los-hi? Hi ha, encara, poques edicions de l'original, però l'"Histoire d'une âme" impresa a Bar-le-Duc els publica com apèndix.

Li restaré agraït, si vol fer la invitació des de la revista.—J. R."

MUSEUS EN PLE AIRE.—La revista "Museum", òrgan de l'"Office International des Musées", en el seu darrer fascicle, publica dos articles sobre el tema dels museus a ple aire, dels quals no en tenim encara cap a Catalunya, tot i que hi serien ben escaients i no gaire difícils d'organitzar.

Tal mena de Museus, com recorda Hans Hall, en l'article dedicat als de Noruega, varen ésser iniciats en aquest país, per Moltke Moe en 1879, i la seva iniciativa ha fruitat en nombre d'ells instal·lats prop de diverses poblacions.

El no ésser dins el casc urbà, sinó en indrets propers, però fora de la urbanització, és una de les seves característiques. Per regla general, els seus iniciadors han començat sempre per preocupar-se de trobar un lloc escaient per a la instal·lació, perquè el marc que l'envolta té una importància que no assoleix en els instal·lats entre parets. Cerquen un bosc, un lloc de prats, un faldar de muntanya, i es preocupen principalment de dues coses: del panorama que en conjunt ofereix, i que hi hagi una casa vella i típica.

Alguna vegada l'han hagut de construir, reproduint alguna edificació

apropiada, que els organitzadors han triat entre les més típiques de la regió.

Aquests museus es distingeixen dels corrents en això que no fan necessària cap preparació científica, ni grans col·leccions, ni coneixements tècnics; en realitat, consisteixen en un acoblament del que representa la vida pagesa, o menestrala, o marinera, del país.

Sense ésser pròpiament museus folk-lòrics, com el de Ripoll, ni obres com la de la Masia catalana, participen de tots dos.

La casa típica és moblada típicament amb mobles i atuells autèntics, i a fora, al seu entorn, es colloquen les coses complementàries escaients. Hans Hall recomana molta cura a no posar-hi res d'artificial, ni col·leccionat, perquè la seva principal finalitat és mostrar el desenrotllament de la vida i de la cultura nacional i no pas endegar un instrument d'estudi científic.

Si es tenen en compte aquestes recomanacions, segueix dient Hall, el museu costa una despesa d'instal·lació relativament petita i que aviat queda compensada, perquè a tots aquests museus hi ha un restaurant típic, i queden convertits de seguida, no sols en un lloc obligat de visita dels turistes, sinó de celebració de festes i danses tradicionals que hi apleguen força gent.

Georgen Olvik confirma tot l'exposat per Hall amb l'experiència feta a Dinamarca, on va ésser inaugurat el primer museu d'aquesta mena en 1879, quatre anys després que a Noruega.

Al territori danès, se n'han obert a l'illa Lolland, a base d'una casa de pescadors i referit a la vida marítima; a Aarhus, on el museu reproduïx un vell hostel aprofitant un edifici antic bastit per a ésser-ho; al Jutland, a Lyngby a 12 kilòmetres de Copenhague i encara en sis o set altres poblacions escampades en una extensió més petita que la de Catalunya. Els diferents aspectes de la vida danesa hi són mostrats de manera atraient i agradosa.

A Sabadell, on hi ha el marc apropiadíssim del bosc de Can Feu; a Olot, de voltants tant escaients; a Reus, on un mas podria mostrar la vida del camp; a Vic, i fins en poblacions més petites de la nostra terra, serien fàcilment muntables museus d'aquesta mena amb assegurat guany des de més d'un punt de vista.—F. M.

WILLIAM MARTIN.—Ha mort Wiliam Martin, que, com diu molt bé "*L'Appel Catalan*" de Ginebra, era un suís catalanòfil.

Wiliam Martin era un dels homes que més clars judicis han emès sobre la Societat de Nacions, i sobre els homes que la constituïren i hi han anat passant. Desapassionat, refexiu i serè, veient les coses per dins, i de portes enfora, anava fent la crítica de la manera com es desenrotllaven les qüestions internacionals, des d'aquest influent i paradoxal diari "*Journal de Genève*", del qual es pot dir, amb raó, que és sempre el de l'endemà, perquè invariablement surt a primeres hores de la tarda del dia anterior a la seva data.

Els seus articles eren llegits àvidament, i manta vegada, exerciren una influència decisiva en el curs de les discussions de la Societat de Nacions. El crèdit del "*Journal de Genève*" poques vegades assolit per un diari, en bona part es deu a la seva col·laboració.

Home estudiós i comprensiu, des dels primers dies de la participació dels catalans a Ginebra, es va interessar per la qüestió catalana, i va esdevenir un sincer amic de Catalunya. Ell sabia que també ací eren llegits amb afany els seus articles, que àdhuc arribà a publicar sistemàticament "*La Publicitat*" en els seus bons temps.

Quan el Consell de la Societat de Nacions es reuní a Madrid, durant la Dictadura, llavors del sorollós incident Stresemann, Wiliam Martin hi anà també, i va venir després a Barcelona on pogué sentir de prop la frisança catalana, i, en endavant, se'n va recordar.

Darrerament, desitjós de documentar-se sobre la complicada qüestió xinesa, de major interès per als europeus del que el comú de la gent sospita, va emprendre un viatge de sis mesos a l'Extrem Orient, i en tornar-ne, el Consell federal suís, l'havia cridat a exercir una càtedra a l'Escola política federal.

Catalunya ha perdut, amb la seva mort, un amic que sabia fer-la comprendre, i es complavia a fer-ho. Al cel sia.—F. M.

REVISTA DE PREMSA ESTRANGERA

CUINES COLLECTIVES, A LA U. R. S. S.—L'"*Arbeiter Zeitung*" (socialista), de Viena, ha publicat la següent informació:

"En totes les ciutats de Rússia, àdhuc en aquelles, que els russos tenen per petites, de menys de 100.000 habitants, el govern dels Soviets ha inaugurat la "cuina comunista". També n'ha establert vora totes les grans empreses industrials del país.

"Aquesta "cuina comunista" és un grandíol edifici dotat d'instal·lacions culinàries formidables i de menjadors immensos on els treballadors, sigui el que es vulgui llur ofici, van a prendre cada dia llurs àpats.

"Els menjadors són molt nombrosos en cada un d'aquests edificis. Hi ha, en primer lloc, els dels hostes de pas que només hi mengen una vegada. Hi ha els dels hostes que hi prenen tots llurs àpats i els dels "dignataris" del règim. Hi ha, finalment, els de les persones sotmeses a un règim. Per a poder menjar en aquests darrers n'hi ha prou amb presentar una tarja del metge.

"En tots aquests menjadors regna un ordre i una netedat admirables; les taules són parades curosament i guarnides amb flors i plantes verdes. La qual cosa no priva tanmateix, a alguns obrers, d'escupir a terra.

"Sobre cada taula hi ha números que corresponen a un dels carnets setmanals que reben tots els obrers i empleats. A cada carnet, consta també l'hora en què cadascú ha de prendre l'àpat i el temps que hi pot passar.

"En una gran vitrina a l'entrada del menjador, hi ha cada dia, exposats els menjars entre els quals hom té el dret d'escollir el menú.

"Quan un obrer l'ha escollit, lliura el seu cupó i se'n va a ocupar el seu lloc.

"Cada cuina té un laboratori científic perfeccionat, on és provada la qualitat de tots els queviures que entren a la casa. La instal·lació, d'aquests laboratoris és tan completa, que àdhuc hi ha microscòpics per als anàlisis.

"Les cuines són plenes de màquines formidables i complicades: màquines per a rentar, pelar i tallar les patates; màquines per a tallar la carn i els llegums.

"Aquesta màquina — ens diu el cuiner en cap — talla 64 quilos de carn a l'hora. I la talla de la manera que volem, a talls grossos o menuts com carn de pilota.

"En un altre cantó es couen dins d'una olla formidable, 4.000 racions. Més enllà, dins una altra olla colossal, bullen innombrables gaïl·lines dins el seu brou; en un altre lloc es couen patates, en un altre macarrons. Hi ha, a més, cuines especials per a coure la carn, els llegums, els pastissos. Els directors d'aquestes cuines de l'Estat han d'organitzar àpats combinats de tal manera que tinguin la quantitat de calories necessàries a la vida humana: un 40 per 100 de carn i un 20 per 100 de peix per terme mitjà.

"Com que els temps són dolents, succeeix de vegades que les cuines de l'Estat no poden proporcionar els àpats prescrits ni en quantitat ni en qualitat. Tanmateix, hom hi menja sempre.

"El pitjor que pot passar és que, durant quinze dies, donin el mateix menú. Amb tot, les obreres russes no es planyen mai d'aquesta monotonia, car almenys saben que, en arribar a llurs cases cansades del treball de tot el dia, no els espera la feina enutjosa de cuinar i rentar els plats."—L. J.

LA DARRERA CORRESPONDENCIA ENTRE EL TSAR I LA SEVA MULLER.—
Traduïm del diari vienès "Neues Wiener Journal" la següent interessant informació:

"Els arxius centrals russos acaben de publicar la darrera sèrie de les cartes i telegrams canviats entre el tsar i tsarina durant el mes de desembre del 1916 i els mesos de febrer i març del 1917.

"Quan Nicolau II anà en persona al Quarter General de Guerra, a principis de desembre, de tots costats s'alçaren veus contra la influència de Rasputín, qui posseïa una potència il·limitada sobre la tsarina i, per mitjà d'ella, sobre el mateix tsar.

"Els liberals i els conservadors moderats demanaren un ministeri responsable davant la Duma o Parlament imperial. La posició de Rasputín fou afeblida per aquestes protestes, però la tsarina no deixà passar cap ocasió d'exhortar el tsar a sostenir Protopopov, qui havia estat nomenat ministre de l'Interior per consell de la tsarina i de Rasputín.

"Ajuda'l — escrivia la tsarina—; sigues hàbil, no cedeixis; altrament, mai més no tindrem pau. En l'esdevenidor encara et torturaran més, quan veuran que podran fer-te canviar de propòsits amb llur perseverància i llur entestament. Per tots els mitjans de què se serveixen els Trepov i els Rodzianko i tots els qui pensen mal, jo em dispo a treballar contra ells d'acord amb "el sant home de Déu" (es refereix a Rasputín). No els ajudis; ajuda'ns a nosaltres, que vivim exclusivament per a tu, per al nostre fill i per a Rússia... No hem de creure que hi hagi coses que l'"home de Déu" no sàpiga. Déu li ho mostra tot... I, amb la seva benedicció, tota empresa reeixirà, i si recomana uns homes hom pot estar segur que són homes bons!"

"La tsarina tenia molta prevenció contra la Duma, que considerava enemiga personal.

"El 9 de desembre aconsellava al tsar que dissolgués la Duma abans que res i que no escoltés els consells de Trepov, president del Consell, qui es pronunciava contra la suspensió de la Duma.

"A l'efecte, la tsarina escrivia: "Suspèn la Duma com més aviat millor i per tant de temps com sigui possible. Creu-me: Trepov conspira amb Rodzianko. Tothom ho sap, però t'ho dissimulen per raons polítiques. Pensa sempre en allò que el nostre amic veié en el seu somni".

"A això, el tsar contestà: "He retardat el dia de rebre Trepov. Estic decidit a ésser breu, brusc i hostil."

"La Duma quedava suspesa del 13 de desembre al mes de gener. Els delegats restaren, doncs, a Petersburg. La tsarina se'n desesperà i escrivia:

"Tanca la Duma de seguida. Quan parles amb Trepov, el dia 17, no coneixies "ses" intencions. Amb gran tranquil·litat de consciència davant de tot Rússia, envia Iovov a Sibèria (s'ha fet amb molts d'altres per crims menys greus!) i així mateix hi enviaria Miljukov, Gutschov i Polivanov. Ara estem en guerra i en temps com els que vivim el crim més gran és la discòrdia interior. El qui desitja un ministeri responsable és un imbecil. Pensa que no es pot donar una Constitució a Rússia, car això seria no solament la ruïna de Rússia, sinó també la teva. Tots els veritables russos diuen el mateix. Ja sé que et faig pena. Ah! preferiria escriure lletres d'amor, d'afecte i de tendresa, de què és ple el meu cor! Però el meu deure d'esposa, de mare i de mare de Rússia em força a dir-ho tot —amb la benedicció del nostre Amic.— Si et trobessis amb l'enemic, lluitaries com un lleó. Sigues resolt: lluita contra aquest grapat de brètols i de revolucionaris. Sigues l'amo i tothom s'inclinarà davant teu!"

"El tsar contestà amb al següent lletra: "Moltes gràcies del teu primer retret. L'he llegit somrient, car hom diria que parles a un infant."

Després d'explicar que tenia la intenció d'engegar a passeig Trepov tan aviat com la Duma fos tancada, signà: "El teu pobre i feble maridet, Nicki (Nicolauet)."

"Aiguns dies més tard, fou assassinat Rasputin. La tsarina escriví de seguida al tsar, la notícia de la mort del "nostre Amic". Examina minuciosament tots els detalls de l'atemptat, per concloure: "No puc ni vull creure que l'hagin mort. Que Déu tingui pietat de nosaltres! Gràcies per la carta. Vina de seguida."

"Devers l'acabament de febrer, Nicolau anà novament al Quarter General de Guerra. La tsarina li escrivia cada dia, i totes les seves cartes acabaven amb aquest consell: "Sigues intelligent!"

"El tsar contestà: "M'escris que sigui intelligent i fort. Molt bé. Estic convençut que no ho oblidaré, però en la major part de casos, no cal "agafar pel ganyot" els homes. Una remarca encalmada i breu, una resposta precisa són suficients, a vegades, per tornar-los a lloc."

"Les cartes que arribaren a continuació al Quarter General, parlaren de disturbis a Petersburg. El tsar telegrafia el 27 de febrer, que tornava.

"Durant el viatge, el tren fou bloquejat.

"El 2 de març la tsarina li escriví dues cartes. En confià una a Solovjev i una altra a Gramotin, els quals havien d'intentar d'arribar prop del tren. Aquestes cartes són llargues lamentacions sobre la sort del tsar i de Rússia.

"Es cosa manifesta que no volen permetre't que em vegis abans que hakis signat una Constitució o alguna altra terrible cosa. I què pots fer, tot sol, sense l'ajut de l'exèrcit, si et tanquen a dins d'una rateta? Es la més gran ignomínia i trapelleria que s'hagi conegut en el curs de la història... Si t'obliguen a fer concessions, tu no estaràs obligat a res, de cap punt de vista, perquè ho hauran obtingut d'una manera indigna".—L. J.

EL SUDARI DE JESUCRIST.—Dels diaris italians: "Ha estat discutida sovint l'autenticitat del sudari de Jesucrist que es conserva a Torí, en la magnífica capella de Guarini, anomenada de Santa Sidònia. Aquest tros de tela de lli, que mida 4'36 metres per 1'10 m., conserva les empremtes, l'una de la cara i l'altra de l'esquena d'un cos humà d'1,80 m. d'altura.

La història del Sant Sudari és llarga i moguda. Fou venerat durant llarg temps a Bizanci, on fou dut per Santa Helena. Però en 1204, amb motiu de la quarta croada, un cavaller francès el robà i el dugué a França. En 1452, amb motiu d'un casament, passà a mans de la casa de Savoia, que n'és guardiana encara avui.

Llegint els Evangelis, sabem que el vespre de la Passió, algunes hores abans de pondre's el sol, Josep d'Arimatea comprà un llençol per embolcallar el cos de Jesús, ja que Pilat havia autoritzat que se'l despengés de la creu. Aquestes operacions foren fetes ràpidament, a fi que el cos sagrat no restés sense sepultura abans de Pasqua. En l'Evangelí de Sant Joan (XIX, 39-40) es llegeix que el llençol fou impregnat de 100 lliures

d'àloes i de mirra. Com que el cos no havia estat banyat i havia conservat durant algunes hores la seva tebior, es produí una reacció química entre la transpiració amoniacal del cos martiritzat i l'àloes de què estava impregnada la tela. Els pèrits químics Dezani i Torrelli han demostrat que aquest és l'origen de les empremtes que presenta el Sant Sudari, i que d'aquesta manera resta establerta la seva autenticitat."—L. J.

EL CINEMA A ALEMANYA.—Poques informacions directes tenim dels països sotmesos a règim d'excepció, i mai no sabem exactament què passa. Per això resulta molt interessant el següent article que Georges Aguesse tramet, de Berlín estant, al diari "Le Jour", de París:

"D'un any d'edat, l'experiment nacional-socialista, en el terreny del film, ja permet de treure certes conclusions. Malgrat els seus esforços, el Govern hitlerià no ha aconseguit plenament de transformar el cinema en instrument de propaganda. Així com la premsa i la ràdio han estat totalment domesticades, el cinema ha guardat en el 3er. Reich una independència relativa i continua per desenvolupar-se segons les seves pròpies lleis.

"En primer lloc, és remarcable el fet que els films purament polítics no constitueixen més que un ínfim percentatge en la producció alemanya. Això—es dirà—és degut a raons comercials: el film nacional-socialista no és un article d'exportació. Aquesta explicació no és suficient. La veritat és que la revolució hitleriana no ha inspirat encara cap "metteur en scène" digne d'aquest nom; no ha suscitat cap talent.

* * *

Els films construïts sobre un tema nacional-socialista, d'ençà de l'adveniment del règim, són tres: "S. A. Man Brand", "Hans Weimar", "Hitlerjung Quex". Els dos primers contenen la vida d'un home de les seccions d'assalt; el darrer la vida d'un jove que pertany a les "Joventuts hitlerianes".

"Aquestes tres obres s'assemblen extraordinàriament. Brand, Weimar, Quex, els tres herois, cauen igualment sota les bales o el punyal dels comunistes, després de passar aventures idèntiques: reunions clandestines en soterranis, desfilades, col·lisions sagnants pels carrers amb els partidaris del Front Roig. Infalliblement, els hitlerians són representats per joves atletes simpàtics i cavallerescos; els marxistes, al contrari, són gent de cara patibulària i s'embriaguen, segons el grau que ocupen a l'exèrcit roig, amb cervesa anglesa o amb vodka.

"Tots aquests films estan faltats d'espontaneïtat i d'interès; no poden fer reviuire l'atmosfera de tensió i d'angoixa que pesava sobre les grans ciutats d'Alemanya, en acostar-se la revolució. Si "Hitlerjung Quex" realitzat per la Ufa indica almenys una tècnica molt més que pas-sable, els altres dos, en aquest aspecte, deixen molt a desitjar.

"D'altra banda, Göbbels les ha jutjades severament. Es nega a dei-

xar projectar "Hans Weimar" amb el seu primer títol: "Harts Wessel"; nom de l'estudiant assassinat del qual la nova Alemanya ha fet el seu heroi. I a l'endemà de la presentació de "S. A. Man Brand", declarà secament que no li era suficient de veure desfilar les seccions d'assalt a la pantalla, per declarar-se satisfet. "Al contrari—afegí—m'estimo més veure-les desfilar pel carrer."

* * *

"En nombrosos films, el "metteur en scène" intercala, amb finalitats de propaganda escenes més o menys oportunes. Per exemple, un collegial fa una al·lusió al corredor polonès o als territoris de Silèsia separats pels tractats; o un obrer emet reflexions tretes de la filosofia hitleriana, sobre la lluita de classes i la mala fe dels banquers no aris.

"En l'admirable "Flüchtlinge", que es projectarà aviat a París sota el títol "Au baut du monde" es veu una multitud desamparada que no es redreça sinó sota la direcció enèrgica d'un Führer, i unes comissions internacionals que es perden en deliberacions vanes.

"Aquestes coses dels realitzadors hàbils no satisfan ni el públic, al qual desplauen aquests entremesos, ni les autoritats, que troben insuficients aquestes concessions a l'esperit del temps.

* * *

"A Berlín, els films polítics no s'aguanten al cartell. Això potser canviaria si un cineasta, sortit dels rengles de l'exèrcit bru, arribava a dotar la revolució hitleriana del seu "Cuirassat Potemkin". Mentre s'espera que es realitzi aquest desig del ministre de Propaganda, els berlinesos, com els habitants de totes les capitals del món, van a les sales obscures per admirar les "stars".

"En efecte... Garbo, Helm, Dietrich, Harlov han romàs en llur lloc, malgrat la revolució.—L. J.

CONTRA LA INTERNACIONAL DELS POETES.—Claudine Chonez publica a "Le Matin", de París, aquest comentari:

"El gran poeta alemany mort recentment, Stefan George, era d'origen celta. A semblança de Jones Soyce, celta també, Stefan George es plaïa sobretot en les estranyes i apassionants recerques verbals pròpies del temperament d'una raça que és indubtablement la primera del món pel que fa al geni poètic. Però, Stefan George havia anat més lluny. Un seu amic francès, Mr. Memel, ens ha assabentat que el gran poeta havia imaginat de compondre amb els mots i els sons més representatius de diverses llengües romàniques una mena d'esperanto per a ús dels poetes. Stefan George va escriure diversos fragments en aquest esperanto. Heus ací una mostra d'aquest extraordinari balbuceig:

¶ “Me reveglio terrefacto en la tenegra
 Vedo nubes negras e imensas
 Qui se distacan e componen sin cesar
 e facen fremer meos nervos eccitatos..., etc.”

En què us fa pensar això? Per mi, en el llatí de Molière. I sort encara que les llengües germàniques no han estat barrejades a l'amanida, degut segurament, al fet que l'orella del poeta era massa fina per a no exigir una harmonia sonora del llenguatge. Però, i l'harmonia espiritual? I aquell geni tan precís i intraduïble de cada llengua? I la profunda ideologia d'una raça i de la seva evolució que ens fa passar de l'una a l'altra amb una tendresa tan particular cada vegada, són poca cosa, doncs, per a un enamorat del verb?

Es ben veritat allò que els errors dels genis són a llur mesura.”—L. J.

“SENSE LA HEIMWEHR, AUSTRIA ESTA PERDUDA”.—El diari cristiano-social “Reichspost” donà compte de les declaracions que el vice-canceller Fey féu als representants de la premsa estrangera, a Viena, en els següents termes:

“Fey s'ha referit als darrers fets revolucionaris i ha insistit sobre el caràcter militar de l'organització del Schutzbund social-demòcrata i ha definit d'aquesta forma les finalitats de la Heimwehr: Crear una Austria millor, dir'gida per austríacs, car els altres no hi han de tenir veu ni vot. Aquest programa és també el del Govern.”

Pel que es refereix a les forces que prengueren part en els recents disturbis, Fey dóna alguns detalls. Avalua que el Schutzbund té aproximadament 100.000 homes, dels quals foren mobilitzats 40.000. Les forces legals ordinàries: policia, gendarmeria i exèrcit no sumaven més que altres 40.000 homes, molts milers dels quals només podien ésser emprats en serveis auxiliars. Per això troba que és plenament justificada la intervenció de les Heimwehren, que compten amb 60 o 65.000 homes militarment inscrits, dels quals prengueren part en la batalla uns 30.000 homes.

El vice-canceller Fey acabà amb l'afirmació següent:

“De tot això es desprèn que sense les Heimwehren, Austria està perduda.”—L. J.

MENTRE ES PARLA DE DESARMAMENT.—El diari “Het Vaterland”, d'Amsterdam, dóna la notícia d'interessants experiments iniciats per l'Estat Major de l'exèrcit francès amb un nou tipus de carro d'assalt pesat. El nou carro va proveït de tres boques de foc, de 75 i 150 mm., amb 12 metralladores pesades i sis metralladores de reserva.

“També s'està provant un altre tipus de carro d'assalt lleuger, que va mogut amb una turbina a oli. El carro és absolutament silenciós i pot obtenir una velocitat horària de 70 km. sobre terrenys bastant difícils.

Per altra banda, l'exèrcit anglès adoptarà unes noves metralladores de fabricació txecoslovaca. En efecte, el ministeri de la Guerra d'Anglaterra ha decidit de renunciar a les antigues metralladores "Lewis", que estaven en ús durant la guerra i que fins ara no s'ha pensat a canviar. Unicament l'exèrcit anglès no s'havia decidit a substituir-les. Tots els exèrcits del continent, i àdhuc els dels Estats Units i del Japó, han adoptat nous tipus de metralladores més lleugeres.

Per la seva banda, l'exèrcit indi ha adoptat les "Vickers".

L'exèrcit anglès havia fet proves amb metralladores de tipus nord-americà, danès i suís, però l'elecció s'ha decantat finalment pel tipus txec.—L. J.

ELS SOVIETS I L'AERONAUTICA.—Del "Sunday Cronicle", de Londres:

"L'institut aeronàutic de Moscou està acabant la construcció d'un avió gegantí de propaganda que ha d'efectuar el seu primer vol cap a primers del maig vinent. L'envergadura de l'aparell és de 60 metres i la seva llargada de 30. Anirà mogut per vuit motors i el seu pes total serà de 40 tones.

La cabina podrà contenir seixanta passatgers sense comptar el personal de bord. La seva velocitat ha d'ultrapassar els 240 quilòmetres per hora.

Una doble instal·lació de força motriu proporcionarà el corrent necessari per a la T. S. F., el cinema, la llum elèctrica i la impremta de bord.

Hi haurà aparells receptors, i emissions de radiofonia i de radiotelegrafia, una estació meteorològica i dos altaveus.

Una Central telefònica automàtica, així com una instal·lació de transmissions per mitjà de neumàtics, unirà les diverses parts de l'immens avió, el qual comptarà també amb potents reflectors.

La impremta de bord serà suficient per a tirar molts mils exemplars d'un diari."—L. J.

LES ELECCIONS MUNICIPALS ANGLESES.—De "The Times":

"Per primera vegada en la història, els laboristes han obtingut la majoria per tres anys al Consell municipal de Londres. Les xifres següents mostren eloqüentment el canvi esdevingut en la composició de l'Ajuntament:

	<i>Partit de la reforma municipal</i>	<i>Laboristes</i>	<i>Liberals</i>
1931	83 llocs	35 llocs	6 llocs
1934	55 "	69 "	0 "

Pel quadre estadístic següent, el lector podrà fer-se una idea dels descens del partit liberal, de l'ascensió del partit laborista i de la relativa estabilitat del partit de la reforma municipal:

	<i>Partit de la reforma municipal</i>	<i>Laboristes</i>	<i>Liberals</i>
1904	35 llocs	1 llocs	81 llocs
1907	79 "	1 "	37 "
1913	67 "	2 "	49 "
1919	68 "	15 "	40 "
1922	82 "	16 "	26 "
1925	83 "	35 "	6 "
1928	77 "	42 "	5 "
1931	183 "	35 "	6 "
1934	55 "	69 "	0 "

La participació en les eleccions d'enguany ha estat altra vegada extremadament feble: en els 59 districtes en què està dividida la ciutat de Londres, votaren solament 650.000 electors, sobre un cens de 1.970.000 electors, o sigui prop del 33 per 100 solament, contra 27'8 per 100 en 1931 i 35'6 per 100 en 1928."

Es interessant el comentari que a aquestes eleccions feia un altre important diari londinenc, el conservador "Daily Telegraph":

"El socialisme acaba d'apoderar-se del consell municipal de Londres per als tres pròxims anys. Si els contribuents de Londres senten en aquest moment un cert pànic sobre l'allau d'impostos municipals que està per caure'ls al damunt, la culpa no és de ningú més sinó d'ells. Encara que el nombre de votants hagi estat enguany lleugerament superior al nombre d'ara fa tres anys, aquesta xifra és lluny encara de demostrar que els londinencs s'interessen pels afers de la seva ciutat. Aquesta indiferència és, en part, explicable pels 27 anys de potència ininterrompuda del partit de reforma municipal. El poble ja s'hi havia habituat..."

"La majoria socialista, que és de 14 vots, és suficient per a produir molts de mals, però feliçment la minoria és prou nombrosa per a exercir una influència moderadora. La lliçó d'aquestes eleccions ordena a tots els no socialistes de preparar-se enèrgicament per a les pròximes." L. J.

L'ALIMENTACIÓ I ELS INFANTS.—El periòdic "Signo", de Lima (Perú), publica la següent interessant estadística:

"El Servei Mèdic d'Escoles de Lima ha publicat les següents dades, recollides en una enquesta sobre l'alimentació dels infants en les escoles municipals de Lima, Callao i Balnearios:

Total d'alumnes matriculats	2.086
Total d'alumnes interrogats	1.336

No esmorzen	4
No fan més que un esmorzar molt frugal	461
No dinen	9
Dinen insuficientment	989
No sopen	14
Sopen insuficientment	984
No mengen mai carn	432
No beuen mai llet	887
No mengen mai llegums	964
No mengen mai fruita	1.264
No mengen mai mantega	994

Com a corollari a aquesta estadística sobre alimentació, el mateix Servei Mèdic publica les següents dades sobre l'índex de vitalitat de 314 alumnes, nodrits actualment per la Creu Roja peruana:

Molt robustos	6	2%
Robustos	19	6%
Mitjanament robustos	21	7%
Febles	52	16%
Molt febles	216	69%.

MOVIMENT INTERNACIONAL

DE VALERA SUPRIMEIX EL SENAT.—El cap del Govern irlandès prossegueix sense vacil·lacions la lluita contra Anglaterra. Tots els mitjans són emprats per afeblir o bé tan sols molestar els governants de Londres. Darrerament, ha tocat el torn al Senat irlandès, creació del tractat de 1921, que acabà amb la guerra civil heroicament portada a cap pels patriotes del Fianna Fail. D'aquesta manera contesta De Valera a la guerra de tarifes que li ha declarat Anglaterra des de la seva ascensió al càrrec de governant.

La causa ocasional de la dissolució del Senat, l'ha donada la lluita encesa entre el partit majoritari i les "camises blaves" del general O'Duffy. Encara que prohibides per decret, han prosseguit la seva actuació d'una manera semi-clandestina. L'esmentat general es defensa d'aquesta prohibició, adduint que les seves intencions són purament dins el marc de la Constitució i que no amenacen l'ordre públic, ben al contrari del que succeeix amb l'Exèrcit Republicà Irlandès, en el qual ha militat fins fa poc el propi De Valera, des de l'alçament revolucionari del Diumenge de Pasqua de l'any 1916. De Valera presentà un projecte posant fora de la llei l'organització del general O'Duffy, el qual fou aprovat seguidament per la seva majoria en el Parlament. Però aquesta mena de "Llei de la

Defensa de la República" fou rebutjada pel Senat, en el qual els "cosgravistes" tenen una lleugera majoria. La resposta de De Valera fou immediata. Encara no havien passat 24 hores, que pujava a la tribuna dels ministres en el Parlament irlandès, a llegir un projecte de llei suprimint el Senat.

Aquest gest de malhumor de l'anomenat dictador de Dublín ha fet obrir novament una etapa crítica de la política irlandesa, que d'altra banda, és des de fa bastant temps el seu estat normal. En favor de De Valera cal dir que un dels punts de la seva campanya electoral darrera el constituí la reforma d'aquest Senat, la dissolució del qual el Congrés aprovarà un dia d'aquests. Conseqüent amb les seves promeses, De Valera cuità, en assolir el govern, a presentar un projecte de llei, en el qual es limitaven notablement les atribucions del Senat, deixant-lo reduït a un senzill organisme consultiu. Aprovat—no cal dir-ho—pel Parlament, fou rebutjat, com no podia menys de succeir, pels senadors. La mecànica de la constitució irlandesa, preveient aquest cas, fixa que al cap de dos anys d'ésser refusat un projecte pel Senat, automàticament, adquireix força de llei. Al cap del Govern, per imposar la seva autoritat al Senat, sols li restava esperar uns pocs mesos. Aquí és on es veu més patent la intenció de De Valera de molestar els seus enemics de l'altra banda del canal.

Cal també dir, en favor de De Valera, que el propòsit que inspirava els tractadistes de Dret Constitucional en donar vida a la institució senatorial, fou desvirtuada pel temps. Igual com ha succeït en gairebé tots els països, el Senat irlandès havia perdut el caràcter d'òrgan regulador, per convertir-se en una Cambra tan apassionada com el mateix Parlament elegit per sufragi universal. Quan fou creat, el seny dels homes que donaren vida a l'Estat Lliure els impulsà a fer-hi entrar homes representatius, coneguts pel seu patriotisme i la seva experiència, sense tenir en compte per a res la seva significació política o religiosa. Així fou com s'assolí l'acostament de la minoria protestant i la plutocràcia a la causa del nou Estat. Malauradament, a cada renovació, els nous elegits ho eren més per la seva ideologia política que no pels seus mèrits personals. Per aquest camí, el Senat es lligà estretament amb la política contemporitzadora de Cosgrave. L'actitud de De Valera és de pura represàlia.

Les oposicions es cansen de demanar que es precedeixi a noves eleccions, per veure l'opinió de quin costat es decanta. A això replica De Valera que consultarà el sufragi quan ell ho cregui convenient, o bé quan expiri legalment el seu mandat. Mentrestant—diu—no es pot parlar de dictadura.

El Senat serà dissolt i De Valera podrà, lliure d'entrebancs, proseguir pel camí que mena a la independència absoluta—fita dels seus ideals—, si abans Anglaterra no es decideix a convertir la guerra econòmica en intervenció armada, o bé unes noves eleccions no tornen al Govern els elements moderats de la política irlandesa.—L. O.

LA DICTADURA POLONESA.—Fa no gaire més de mig any que Ignasi Moscicki, fou reelegit President de Polònia. Des de la seva elevació a aquesta dignitat, han passat més de set anys, importantíssims per a l'estabilitat del nou Estat; en ella s'ha hagut d'enfrontar amb múltiples problemes interiors i exteriors.

En una posició difícil, entre el bloc germànic i l'immens món rus, carregada de problemes excessivament arduos, els més petits dels quals no són pas els que li imposen les minories, la Polònia ha sabut travessar sense xocs apreciables un dels períodes més confosos i més turmentats de la història de post-guerra. Si la seva situació econòmica es troba, com per tot arreu, fortament perjudicada per la crisi, és, d'altra banda, un dels pocs països del món que arriba, més o menys bé, a equilibrar el seu balanç comercial, disposant, a més, d'una moneda estable. Quant a la seva activitat internacional, és considerable, sobretot en els últims tres anys. A Polònia pertany la iniciativa de la conferència dels Estats agraris que tingué lloc a Varsòvia en 1930; i en 1932 ha signat un pacte de no-agressió amb Rússia. Actualment apleix un paper preponderant en els consells de la Petita Entesa. En una paraula, el formidable augment anual de la seva població li permet d'esguardar amb confiança un esdevenidor que les presents conjectures mundials fan aparèixer, certament, molt confús.

Seria, potser, exagerat d'atribuir al règim actual els avantatges d'una situació que les circumstàncies no han deixat sens dubte d'afavorir. Així, no és dubtós que, després la caiguda vertical, el zloty ha pogut, des de 1926, remuntar i fixar la seva còtització a una mica més de la meitat del seu valor. El fet és que aquests "governos de coronels", com els anomena l'oposició, no han conduït malament la barca de l'Estat que se'ls havia confiat. Sens dubte, deixant a part el mariscal Pilsudski, que viu de la seva llegenda, no es podria dir que cap dels homes que el règim que ell ha fundat ha portat a primer terme gaudís d'una popularitat excessiva.

Fora d'ell, no hi ha cap figura de gran relleu. Els seus col·laboradors, Pristov, Switeloki, Jedzepewicz no fan més paper que el d'acompanyament de l'enorme figura del mariscal. Emprant un terme ben català, aquests "homes de palla" han tingut amplament, des de 1926, ocasió de familiaritzar-se amb les càrregues i les responsabilitats del poder, i intenten formar des de dalt una mena de classe política, a imitació del feixisme italià, susceptible d'assegurar d'una manera contínua i regular l'exercici del govern. No seria gens d'estranyar que en definitiva aquest fos el propòsit amagat del cap del Govern que porta el timó de l'Estat. A 64 anys ben complerts, és molt lògic hom pensi en cercar-se hereus...

La qüestió primordial és saber que, un cop desaparegut ell, el règim podrà sobreviure. Encara que les eleccions li hagin assegurat constantment, des de 1928, una forta majoria a la Dieta i al Senat, a'xò no vol dir que sigui acceptat sense reserva. Incidents com el Brest-Litovsk, ara fa dos anys, o el procés intentat l'any darrer als capdavanters dels partits del centre i de l'esquerra, indiquen que l'oposició no està del tot anul·lada. I al mateix Parlament, el partit governamental no ha tingut una

majoria suficient per a dur a terme les reformes constitucionals que anunciava a grans crits l'endemà del cop d'Estat de maig del 1925, i sembla haver renunciat a fer-les implantar. És a dir, que si el règim ha durat, és cert, d'altra banda, que no ha fundat res, sigui perquè els partits de dreta i esquerra hagin paralitzat els seus esforços, sigui perquè hagi mostrat en les seves concepcions polítiques una remarcable confusió. Cap gran reforma, cap institució fonamental no han vist la llum sota la seva inspiració. La Constitució no ha estat modificada, i el parlamentarisme, tan menyspreat, ha regnat sempre de dret, si no de fet. Això és força greu per a una dictadura que no podria justificar-se, com el feixisme ha fet, més que amb la creació d'un nou estat de coses.

No obstant, tal com és, aquest règim dura, i si la reelecció de M. Mosicki té un sentit, és sens dubte que manifesta aquesta voluntat de durar. Brillant químic, però personalitat política força pàl·lida, el president no ha tingut mai altres funcions que la de ratificar i avalar les decisions del poderós mariscal, al qual l'uneix una antiga amistat personal. I no és contra ell, sinó més bé contra el mariscal i el règim que l'oposició s'ha manifestat, amb ocasió de l'elecció presidencial, abstenint-se de prendre part en l'escrutini.

Polònia ha sentit sempre un gran recel pel seu veí de l'oest. L'ascensió dels hitlerians al Poder fou mirada amb molta inquietud pels governants de Varsòvia. La tivantor que es produí però, des de fa mig any entre el Reich i l'Austria, ha tingut la virtualitat de provocar un apaigament de les diferències entre els dos Estats, com abans el triomf d'Hitler fou el determinant del Pacte de no agressió a la U. R. S. S.

D'aquests aspectes de la seva política internacional i dels darrers incidents amb Txecoslovàquia ens n'ocuparem en una pròxima crònica.
—L. O.

ELS PROBLEMES INTERIORS DEL JAPÓ.—Governat el Japó per les "camarilles" militars, la dimissió del seu ministre de la Guerra, ha produït un moviment d'estupor en l'Occident. El motiu que es donà—la manca de salut—fou rebut amb somriures irònics. I tot i aquesta desconfiança, el fet era real.

El ministre de la Guerra havia estat greument malalt i hom podia témer que no es trobaria prou restablert per a afrontar els debats del Parlament en el curs dels quals hauria hagut d'enfrontar-se continuament amb adversaris decidits, particularment combatius, a la Cambra dels Pars. Alguns d'entre ells no perdonaven pas al ministre de la Guerra que hagués aconseguit d'imposar el seu pressupost, 927.041.000 yens per les despeses militars i navals, sobre un total de 2.112.133.000 yens! Altres, els parlamentaris ambiciosos, guardaven rancor al General Araki per haver-los mantinguts a ratlla durant els últims vint-i-quatre mesos.

Un soldat del tremp moral del general Araki no hauria, amb tot, reculat davant els assalts dels parlamentaris, encara que fos amb risc d'un perjudici físic, si hagués pogut creure que algun benefici en resultaria

per a la nació. Però tenir raó contra el Parlament era una satisfacció de la qual podia prescindir.

Tot i admetent que els partits polítics li fossin adversos, ell es trobava per damunt de tots. Era, a més, el representant autoritzat dels caps de l'exèrcit. El grup dels oficials joves el consideraven com llur cap respectat. Agrupava, també, la immensa majoria del país al seu darrera, i a haver esclatat una sedició, no li hauria calgut sinó fer un senyal. Cent mil homes de les associacions de dreta de Tokio haurien respost a la seva crida i posat en situació difícil els seus adversaris i el Parlament. La província li hauria subministrat un milió més d'homes.

Però el General Araki era, envers l'emperador, el súbdit més lleial. En prendre el poder, s'havia assenyalat dues finalitats, i ambdues les havia assolides. Sempre havia considerat, des que era un jove coronel, que la Manxúria havia de constituir la primera línia de defensa de l'imperi japonès. Aquesta primera línia, gràcies a la seva intervenció, la tenen avui fermament les tropes nipones.

També havia declarat que el Japó no devia en absolut deixar-se arrossegar a remolc per la vella Europa, al fals pacifisme de la qual no donava cap valor. Sota la seva enèrgica impulsó, el Japó desertà de la Societat de Nacions. Podia, des d'aleshores, dedicar-se amb pau als seus propis afers, sense tenir d'immiscir-se a la força en els de Guatemala o d'Albània.

El comunisme, que és una plaga en tots els pobles, és un crim al Japó. Gràcies a la seva instigació, s'ha declarat una dura guerra contra els japonesos partidaris de la doctrina de Moscou.

Però la lluita contra el comunisme no era més que una acció negativa. El temperament del general Araki no se'n podia contentar. Empenqué la tasca de fer reviure el vell esperit que féu poderós el Japó en èpoques passades. Es féu l'apòstol del "niponisme", la més justa expressió de qual es concretà en la formació de la "Kodo Gikai"—Societat per a la propagació de l'esperit del "Kodo"—de la qual era President, al mateix temps que Ministre de la Guerra. Perseguint el materialisme contemporani, "espiritualitzà" el Japó. Hi ha un abisme entre el Japó de 1929 i el de 1934.

Ha realitzat, doncs, la tasca que havia d'acomplir. Podia aleshores retirar-se i esperar la crida del país i l'ordre del seu emperador, quan les circumstàncies exigeixin que un veritable cap prengui el poder, car és segur que quan s'hagin de prendre les decisions supremes, el general Araki serà certament l'home envers el qual es girarà el Japó.

Mentrestant, ha sonat l'hora per a la marina i l'exèrcit de treballar en silenci.

Però, sobretot, l'hora ha sonat per a l'experiència Hirota.

El senyor Hirota és aquell ministre d'Afers estrangers que la confiança dels caps de l'exèrcit havia cridat, el 14 de setembre darrer, per a recollir la successió del comte d'Uchida. Aquesta mena d'investidura ¿no havia de predisposar-lo a escoltar, si no les ordres, almenys les indicacions que podien facilitar-li els centres de l'exèrcit? Entre aquests i

el comte Uchida hi havia hagut xocs importantíssims durant els darrers mesos que aquest estigué en el poder, i el comte es veié obligat a anar-se'n.

El senyor Hirota no ho ignorava pas. Però, davant l'estupor general, revelà, no la seva poderosa personalitat, coneguda de tothom, sinó la seva ambició de fer la seva política i de conduir els afers del seu departament segons el seu entendre.

I el seu entendre no era altre que prescindir tant com fos possible de la força, per recórrer a la diplomàcia. Primerament, reprendre amistats arreu del món. Certament, el Manxukuo restava la pedra angular de la política japonesa. Però la defensa nacional, segons el senyor Hirota, podia assegurar-se ja per armaments sòlids, ja per acords internacionals oportuns, els quals, garantint en part aquesta defensa, permetien de reduir el volum dels armaments i, per consegüent, disminuir el pes del farcell que aclapara els contribuents.

"Prefereixo aquesta darrera solució", havia manifestat diverses vegades. I el senyor Hirota trobà, al Consell dels Ministres, un aliat natural en la persona del senyor Takahashi, encarregat de fer front a les despeses, cada vegada més feixugues.

Sense creure en una virtut especial de la diplomàcia—el general Araki no s'ha empatxat pas d'afirmar, un mes després de l'arribada al poder del senyor Hirota, que les armes eren preferibles als discursos i a les negociacions—els centres militars han admès, sens dubte, que l'experiència havia d'ésser feta. Que, inclús en el cas que hagués d'avortar el Japó en trauria beneficis, prodigant apaivagaments, adormint la desconfiança i guanyant amistats.

En 1935 ha d'ésser renovat el tractat de Washington; el de Londres fineix en 1936. S'arribarà a obtenir, per les vies diplomàtiques, la paritat naval amb els Estats Units i la Gran Bretanya? En tot cas, hi havia lloc a preparar l'opinió i els governs interessats perquè donin aquesta satisfacció legítima al Japó.

I, a més, es podrà trobar diplomàticament un mitjà qualsevol per a fer reconèixer el Manxukuo? El Manxukuo de 1934 difereix totalment del que, en 1933, hagué de sofrir la condemna de la Societat de Nacions, car aquest és un imperi que té per emperador el descendent i hereu dels antics sobirans manxús.

¿Què farà, en efecte, el Ministre d'Afers estrangers, Hirota, quan els Estats Units li neguin, en 1935, la paritat naval que sollicita?

Aleshores, el govern japonès tindrà al seu front aquell que per patriotisme haurà deixat fer l'experiència Hirota, la qual, no obstant, havia condemnat. Això no vol pas dir que el senyor Hirota no hagi llavors fet tot el que estava al seu poder, però mai, en política, una paraula no ha valgut el que val un acte. I el general Araki és un acte vivent.

La posició hegemònica del Japó a l'Extrem Orient s'aferma. Instal·lat a Corea, controlant el nou Imperi Manxukuo, el Mikado es pot lliurar a tota mena d'usos imperialistes, que sols se n'anirien a rodar

el dia que els governants del Kremlin i la Casa Blanca es confabulessin per anorrear l'Imperi del Sol Naixent.—L. O.

LA NATALITAT A ALEMANYA.—Per a combatre la baixa de natalitat, de proporcions, a Europa, alarmants en altíssim grau, Alemanya ha promulgat una llei que probablement tindrà la seva eficàcia.

Per ella, a cada nuvi que es casen, el Govern els dona un préstec, mil marcs, que vénen a tenir aproximadament l'equivalència d'unes tres mil pessetes. Amb aquest diner poden afrontar les despeses d'amoblament de la seva llar, i tenen resolt un dels problemes que solen dificultar els casaments.

Després, a cada fill que té el nou matrimoni, el Govern perdona una quarta part del préstec, de manera que en tenir-ne quatre queda totalment saldat, sense que els que el varen rebre n'hagin de tornar ni un cèntim.

La llei fita el nombre de quatre fills, és a dir, fa un esforç perquè cada matrimoni en tingui, almenys, quatre, perquè els estudis demogràfics demostren que un país en el qual la fillada sigui inferior, està condemnat a desaparèixer en relativament pocs anys.

El nombre de quatre fills per llar no permet un intens augment de població; permet únicament de mantenir la població estable perquè assegura el reemplaçament dels pares; i la natalitat a Europa és tan baixa, o dit en termes clars, tan catastròfica, que aquest simple reemplaç ja ha hagut d'esdevenir un ideal digne d'un gran esforç.

El que fa Alemanya es comprèn en tenir en compte que, malgrat la penúria evident de les seves finances, ha començat destinant a aquests préstecs la suma de quaranta milions de marcs, i n'ha pressupostat per a l'any pròxim, seixanta milions.

A Catalunya, la minva de natalitat és tant o més forta que a Alemanya i que a França.—F. M.

L'ESTAT FEDERAL AUSTRIAC.—La premsa diària ha avençat el resum de la nova Constitució d'Austria que, en virtut d'ella, esdevé un Estat corporatiu format per la unió de territoris autònoms, i, per tant, federal; i mentrestant, la premsa il·lustrada ha anat publicant fotografies relatives al fet de la revolució provocada pels socialistes a mitjans del passat febrer.

Aquests documents gràfics són summament expressius, perquè demostren que, malgrat totes les il·lusions i totes les temptatives i errades dels homes, hi ha una llei moral invulnerable que està per sobre llurs accions i és en va de voler-la oblidar. És la llei amb tan repetides formes manifestada a l'Evangeli, i àdhuc a l'Antic Testament, segons la qual la violència crida violència i l'abús té per resultat la caiguda de qui s'hi empara.

Els socialistes austríacs varen poder-se enfortir protegits per una llei eminentment democràtica mantinguda per un home d'Estat catòlic i eclesiàstic, Monsenyol Seipel. Emparant-se en els drets que els reconeixia, feren llurs propagandes, la crisi econòmica els obrí un camp

propici a créixer, i en un curt nombre d'anys aplegaren tants homes que a la ciutat de Viena, i, per tant, a l'Estat de Viena, perquè a Àustria la capital forma per si sola una unitat política amb personalitat pròpia, guanyaren les eleccions, i en altres dels Estats austríacs assoliren gran preponderància.

Tenint a les seves mans les facultats del poder, decidiren de construir grans edificis per a habitació dels seus afiliats, els volgueren bastir amb els serveis i les comoditats modernes, i les classes socials anomenades ordinàriament burgeses foren obligades a pagar-ne les despeses amb impostos que pujaren a molts milions.

Si els dirigents socialistes, una vegada consolidada la seva posició, haguessin tingut el seny de no abusar-ne, no solament avui continuarien dominant, sinó que, a la llarga, haurien arribat al seu ideal de convertir Àustria en un Estat socialista; però infatuats pels seus èxits, es llançaren a una sèrie de gosadies de les quals són un pàl·lid testimoni les fotografies que han anat apareixent a la premsa il·lustrada.

Són fotografies tan eloqüents com simptomàtiques. Aquestes cases magnífiques edificades per a habitacions obreres eren de parets a prova de bomba; tenien casamates interiors, i en elles, canons-metralladora de gran perfecció; el seu emplaçament era estudiat de manera estratègica, i si d'una banda voltaven la ciutat a la manera com les volten les casernes modernes, per a enquadrar-les, de l'altra, dominaven les seves entrades en forma que amb llurs metralladores inutilitzaven el pas de les carreteres i les línies fèrries.

Aquests detalls són mostres de quina era la seva acció, i el seu resultat ha estat la nova forma d'Estat corporatiu; és a dir, ha estat la seva desfeta, la pèrdua de totes les seves posicions, i la instauració d'una organització política que els anul·la.

La història es repeteix, perquè la llei moral és immutable; l'abús mata l'abusiu. Aquesta és la lliçó de l'Estat federal austríac de Dollfus, que farien bé de meditar els extremistes i els usufructuaris del poder en totes les latituds.—F. M.

PREGUEM PELS NOSTRES DIFUNTS

A tots els nostres lectors demanem la mercè d'una oració per l'ànima d'aquests germans nostres que ens han precedit en el senyal de la fe i dormen el son de la pau:

Catarina Bonet de Rosselló, mare del nostre subscriptor P. Ricard Rosselló, de l'Oratori de Sant Felip Neri.

Eduard Oller i Sala, pare del nostre subscriptor Mn. Amadeu Oller, organista de Santa Madrona.

Maria Ferrà i Colom, Vda. de Colom, mare del nostre subscriptor Guillem Colom, de ciutat de Mallorca.

Cada mes, *La Paraula Cristiana* fa aplicar una missa en sufragi dels seus difunts subscriptors i afavoridors, i llurs propparents.